

ประวัติ และ โลกหน้า

พระเทพสุทธาจารย์ (หลวงพ่อโชติ คุณสมฺปนฺโน)

วัดวชิราลงกรณวรารามวรวิหาร อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา

พระครูโสภณวชิรคุณ

เจ้าอาวาสองค์ปัจจุบัน

คำนำ

พระเดชพระคุณพระเทพสุทธาจารย์ (โชติ คุณสมฺปนฺโน) เป็นพระคณาจารย์ สายวิปัสสนากรรมฐานที่เป็นผู้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบเป็นที่รู้จักแก่บุคคลโดยทั่วไปอีกท่านหนึ่ง ที่ข้าพเจ้าตั้งใจจะเผยแพร่ อีกทั้งข้าพเจ้าเดินทางผ่านหน้าวัดเป็นประจำ เข้ามาสอบถามท่านเจ้าอาวาสอยู่เสมอ ๆ ว่ามี หนังสืออะไรเกี่ยวกับของท่านเจ้าคุณพระเทพสุทธาจารย์บ้าง อันที่จริงแล้วข้าพเจ้าเคยอ่านประวัติ และปฏิปทาของท่านจากเล่มอื่นๆ มาบ้าง แต่ก็ไม่แน่ใจในข้อมูล และด้วยความที่ต้องการหนังสือที่เขียนด้วยตัวท่านเจ้าคุณพระเทพสุทธาจารย์ หรือจากทางวัดจึงยังไม่ได้เผยแพร่ข้อมูลของท่านเจ้าคุณออกมา

จนพบหนังสือ **ปรโลก** ซึ่งเป็นงานเขียนของพระเดชพระคุณพระเทพสุทธาจารย์ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าสนใจเกี่ยวกับการเวียนว่ายตายเกิด (วัฏสงสาร) ของมนุษย์ได้มาจากความอนุเคราะห์ของท่านพระครูโสภณวชิรคุณ (สวาสดิ์ กมโล) เจ้าอาวาสโดยข้าพเจ้ามิได้แก้ไขเนื้อหาหลักเลย คงปรับแก้เฉพาะคำตามหลักพจนานุกรมของราชบัณฑิตยสถานเท่านั้น

ต่อมาข้าพเจ้าได้นำต้นฉบับไปให้ท่านพระครูโสภณวชิรคุณช่วยบรรณาธิกรณ์ 2-3 ครั้ง ท่านก็ให้ความอนุเคราะห์ และมอบหนังสือที่พระครูปรีชาวชิรธรรม (วิเชียร สุวชิโร) เป็นผู้จัดทำมามอบให้ รวมทั้งภาพถ่ายของอดีตเจ้าอาวาสทุกครั้งที่ข้าพเจ้าเอาต้นฉบับไปขอคำแนะนำ เพื่อปรับปรุงแก้ไขจากท่านเจ้าอาวาสก็มักจะได้หนังสือ วารสารจากท่านหรือชุมชนรอบ ๆ วัดซึ่งเป็นประโยชน์ทุกครั้งไปทำให้ได้รายละเอียดที่ท่านสนใจเพิ่มมากขึ้น

ข้าพเจ้ามีความตั้งใจต่อไปอีกว่าจะต้องมีการปรับปรุง เนื่องจากหนังสือเล่มนี้เป็นการรวบรวมครั้งแรก และมีความจำกัดหลายๆ อย่างทั้งระยะเวลา งบประมาณและความสามารถในการเรียบเรียง ทำให้ขาดความสมบูรณ์ในหลายๆ เรื่อง เช่น ภาพเหตุการณ์ต่างๆ ซึ่งหากมีโอกาสต้องจัดพิมพ์ใหม่ หากท่านใดอยากทำเพิ่มเติม หรือต้องการจะให้ข้อมูลใดๆ ก็ตาม ที่จะทำให้หนังสือที่พิมพ์ครั้งต่อไปมีความสมบูรณ์ อันจะเป็นการส่งเสริมเชิดชู ให้พระเดชพระคุณพระเทพสุทธาจารย์ เป็นที่เคารพนับถือ และบูชา ข้าพเจ้ายินดีให้ความร่วมมือในทุกรูปแบบเท่าที่จะทำได้

หนังสือเล่มนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความเมตตากรุณาและความอนุเคราะห์ของท่านพระครูโสภณวชิรคุณ ที่เห็นความพยายามและตั้งใจของข้าพเจ้าให้สัมฤทธิ์ผล ขอขอบคุณและขอบใจในศรัทธาที่พี่ๆ เพื่อนๆ น้องๆ คณาจารย์สถาบันราชภัฏเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์ ที่ร่วมบริจาคเงินในการจัดทำหนังสือเล่มนี้ และขอขอบใจคุณวาทินี ประจงมูล ที่ช่วยพิมพ์ต้นฉบับให้ตลอดจนโรงพิมพ์เทียนวัฒนา ที่ให้การสนับสนุนในการจัดพิมพ์ครั้งนี้เป็นอย่างดียิ่ง ขอให้การร่วมกระทำการครั้งนี้เป็นผลให้ทุกๆ ท่านที่เกี่ยวข้องจงประสบความสุข สวัสดีมีพลานามัยที่แข็งแรงปราศจากโรคภัยทั่วถ้วนกันทุกท่าน

ศิริพร-เอก ศรีเชลียง
สถาบันราชภัฏเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์
ต.คลองหนึ่ง อ.คลองหลวง จ.ปทุมธานี
13180

สารบัญ

ประวัติวัดวชิราลงกรณวรารามวรวิหาร

วัดวชิราลงกรณวรารามวรวิหาร พระอารามหลวงใน **สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร** ตั้งอยู่ริมถนนมิตรภาพสายสระบุรีปากช่องบริเวณหลักกิโลเมตรที่ 152 ก่อนถึง อ.ปากช่อง ประมาณ 8 กิโลเมตร ตั้งอยู่ในเขต ต.หนองน้ำแดง อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา

วัดวชิราลงกรณวรารามวรวิหารสร้างขึ้นมาด้วยกุศลจิตของ **นางทิพย์ นิยมเหตุ** ที่บังเกิดกุศลเจตนาปรารถนาที่จะสร้างวัดถวาย **พระเจ้าลูกยาเธอเจ้าฟ้าวชิราลงกรณฯ** จึงหารือกับพระเดชพระคุณ**พระธรรมปาโมกข์** เจ้าอาวาสวัดราชประดิษฐ์สถิตมหาสีมาราม ซึ่งท่านทรงเห็นชอบด้วย นางทิพย์ นิยมเหตุ ตระเวนหาที่ดินและได้ซื้อที่บริเวณ ดังกล่าว จำนวน 112 ไร่เศษ มอบให้กรมการศาสนา เมื่อ 10 มกราคม 2504 โดยมีวัตถุประสงค์จะสร้างวัดและโรงเรียน ท่านเจ้าคุณพระธรรมปาโมกข์ พร้อมด้วยนางทิพย์ นิยมเหตุ เดินทางไปค้างแรมที่วัดสุทธจินดา อ.เมือง จ.นครราชสีมา เพื่อปรึกษาหารือกับ **พระราชสุทธาจารย์ (โชติ คุณสมฺปนฺโน)** เจ้าคณะจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งท่านพระราชสุทธาจารย์ก็ให้การสนับสนุน

วันที่ 16 พฤษภาคม 2506 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ พร้อมด้วยพระเจ้าลูกยาเธอเจ้าฟ้าวชิราลงกรณฯ (ขณะพระชนม์ 9 พรรษา) ได้เสด็จพระราชดำเนินมาทรงประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์สร้างพระอุโบสถ

วันที่ 18 กรกฎาคม 2506 **สมเด็จพระสังฆราชเจ้ากรมหลวงวชิรญาณวงศ์** เจ้าคณะใหญ่คณะธรรมยุต ได้แต่งตั้งให้พระราชสุทธาจารย์ เป็นเจ้าอาวาสองค์แรก

ประมาณต้นปี พ.ศ. 2508 **คุณท้าวอินทร์สุริยา** พระอภิบาลในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ได้ปรารภถึงการก่อสร้างที่ยังค้างอยู่กับนางทิพย์ นิยมเหตุ และทายกทายิกาทั้งหลาย โดยการนำของ**นายปกรณ์ อังศุสิงห์** ปลัดกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติในขณะนั้น ได้มาขอให้กระทรวงพัฒนาการแห่งชาติช่วยเป็นกำลังในการบริหารงานก่อสร้างและพัฒนาวัด หลังจากนั้นได้จัดให้มีคณะกรรมการดำเนินการก่อสร้างวัดวชิราลงกรณวราราม ขึ้นเป็นการภายในโดยมีกรรมการฝ่ายสงฆ์ ได้แก่ **สมเด็จพระมหาวีรวงศ์** เจ้าอาวาสวัดพระศรีมหาธาตุฯ พระธรรมปาโมกข์ เจ้าอาวาสวัดราชประดิษฐ์สถิตมหาสีมาราม พระเทพสุทธาจารย์ เจ้าอาวาสวัดวชิราลงกรณวราราม และกรรมการฝ่ายฆราวาส มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ **(นายพจน์ สารสิน)** เป็นประธาน

วันที่ 12 มีนาคม 2508 ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา ต่อมาวันเสาร์ที่ 9 กันยายน 2510 พระเจ้าลูกยาเธอเจ้าฟ้าวชิราลงกรณฯ (ขณะพระชนม์ 15 พรรษา) ขณะที่ทรงนิวัติประเทศไทยระหว่างหยุดภาคการศึกษาจากประเทศอังกฤษ เสด็จแทนพระองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงกระทำพิธีเปิดซุ้มประตูเข้าวัดทางถนนมิตรภาพ

ปี 2509 สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ และในปี 2510 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินถวายผ้าพระกฐินเป็นการส่วนพระองค์

วันที่ 26 ธันวาคม 2515 ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ยกวัดวชิราลงกรณวรารามเป็นพระอารามหลวง**ชั้นตรี** ชนิด **วรวิหาร** เพื่อเฉลิมพระเกียรติในพระราชพิธีสถาปนาสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร วันที่ 28 ธันวาคม 2515

วันที่ 7 มกราคม 2521 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ได้พระราชทานนามพระพุทธปฏิมากรขนาดหน้าตัก 1.50 เมตร ปางมารวิชัย องค์พระประธานสำหรับพระอุโบสถว่า **พระพุทธมหาวชิราลงกรณ บวรพัฒนาสามัคคียประสาธน์ สัปตปดลยุพราชเทพรักษานามาภิไธย ทศบารมีธรรมวิสัยสถิต พิชิตมาร วชิร-อลังการ**

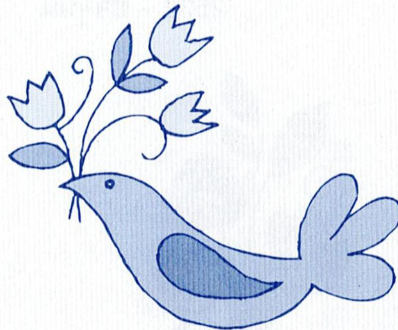
สยามนวภูบาลนฤมิต สันติศิริพิศิษฐโรจนประสงค์ โลกวิทูธำรง ปาริสุทธิ์วิมุตตปัญญาปรมาภิธาน วรฤทธิอนันตการมารวิชัย บรมไตรโลกนาถ รัชชทายาทธรรมรังสรรค์มหันตเดชา มหารังสฤษฏ์ ซึ่งเป็นพระประธานที่พระองค์ท่านทรงพระราชทานแบบพระพุทธลักษณะและขนาดเป็นที่ตั้งแห่งวัตถุประสงค์ เพื่อความสงบสันติความเป็นสิริมงคลและความเจริญรุ่งเรือง

วันพฤหัสบดี ที่ 9 กุมภาพันธ์ 2521 สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จแทนพระองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ณ โรงหล่อกรมศิลปากร ทรงประกอบพระราชพิธีหล่อพระพุทธปฏิมากร องค์พระประธานโดยมีนายไพทูรย์ เมืองสมบูรณ์ นายช่างศิลป์กรมศิลปากรประจำพระตำหนักจิตรลดารโหฐาน เป็นผู้ปั้น และกองหัตถศิลป์ กรมศิลปากรเป็นผู้เททองหล่อและขัดแต่ง

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จแทนพระองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯในวโรกาสทรงประกอบพระราชพิธีตัดลูกนิมิตผูกพัทธสีมาพระอุโบสถ เพื่อให้มีขอบเขตถูกต้องตามพระธรรมวินัย เมื่อวันอังคารที่ 28 เมษายน 2524 เวลา 15.49 - 16.19 น. ตามฤกษ์ที่ท่านเจ้าคุณพระธรรมปัญญาจารย์ กรรมการฝ่ายสงฆ์ ถวาย (วันที่ 28 เป็นวันมหามงคลยิ่ง คือวันที่ 28 เมษายน 2493 เป็นวันราชาภิเษกสมรสของพระบรมราชชนก

และพระบรมราชชนนี วันที่ 28 กรกฎาคม 2495 วันประสูติของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร วันที่ 28 ธันวาคม 2515 เป็นวันที่มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ประกาศสถาปนาและเฉลิมพระนามาภิไธยเป็นสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร)

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมารมีพระราชบัณฑูร ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง**พลอากาศเอกรังสันต์ ดิษฐบรรจง** รองสมุหราชองครักษ์ ดำรงตำแหน่งประธานคณะกรรมการวัดวชิราลงกรณวรารามฯ ตั้งแต่วันที่ 30 ตุลาคม 2538 เพื่อทำหน้าที่ประสานงานและกำกับดูแลการบริหารงานของคณะกรรมการวัด ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย

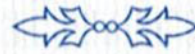

ลำดับเจ้าอาวาสวัดวชิราลงกรณวรารามวรวิหาร

1. **พระเทพสุทธาจารย์** (โชติ คุณสมฺปนฺโน ปธ.5)
   2506 - 2517
2. **พระมงคลวัฒนคุณ** (เพิ่ม กิตฺติวฑฺฒโน ปธ.4)
   2517 - 2529
3. **พระครูเขมคุณโสภณ** (จันทร์ เขมสิริ)
   2529 - 2534
4. **พระราชวรญาณ** (วิจิตร จิตฺตทนฺโต ปธ.5) รก.
   2534 - 2536
5. **พระครูสุทธศีลสังวร** (ประสิทธิ์ ฐานิสฺสโร ปธ.1-2)
   2536 - 2538
6. **พระครูโสภณวชิรคุณ** (สวาสดิ์ กมโล ปธ.3)
   2539 - ปัจจุบัน

ชีวประวัติของพระเทพสุทธาจารย์ (โชติ คุณสมฺปนฺโน)

พระเทพสุทธาจารย์ (โชติ คุณสมฺปนฺโน) ชื่อเดิม **เล็ง** นามสกุล **เมืองไทย** เกิดเมื่อ พ.ศ. 2408 ที่บ้านกระทม ต.นาบัว อ.เมือง จ.สุรินทร์ อยู่ห่างไปทางใต้ของตัวจังหวัด ประมาณ 15 กม. ซึ่งสมัยนั้นการคมนาคมลำบากมากต้องเดินด้วยเท้าเปล่าหรือไม่ก็ใช้ม้าช้างวัวควายเป็นพาหนะ ลึกออกไปยังตัวหมู่บ้านก็เต็มไปด้วยป่าอันหนาทึบและต้นไม้ใหญ่ เป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์นานาชนิดมากมาย เพราะผู้คนอยู่อาศัยน้อย

ท่านมีพี่น้องอยู่เพียง 2 คน คือ ท่านกับน้องสาวชื่อ **เหรียญ** เมื่ออายุได้ 16 ปี บิดามารดาได้พาไปฝากให้บวชเป็นสามเณรกับ**หลวงพ่อฉิม** ที่วัดนาแห้ว ระหว่างที่บวชเรียนได้ศึกษาภาษาขอมและท่องพระไตรปิฎกของกัมพุชพากย์จนมีความรู้แตกฉาน ซึ่งในสมัยนั้นพระภิกษุสามเณรเคร่งครัดในพระธรรมวินัยกันมาก **ท่าน**จึงติดนิสัยเป็นคนมีระเบียบและปฏิบัติเคร่งครัดอย่างสม่ำเสมอ**ท่าน**บวชอยู่ได้ 10 ปี จึงได้ลาสิกขาบทไปครองเรือนเป็นเพศฆราวาสถึง 20 ปี และได้แต่งงานจนมีบุตร 3 คน ต่อมาในปี พ.ศ. 2451 ตรงกับปีวอก แรม 3 ค่ำ เดือน 11 ขณะนั้น**ท่าน**อายุได้ 45 ปี ได้ป่วยลงอย่างหนักและได้ถึงแก่กรรมลงในที่สุด

กลับมาเกิดใหม่

เมื่อ**ท่าน**ถึงแก่กรรมนางเหรียญก็คลอดลูกพอดี นับเป็นเรื่องแปลกที่เวลาการตายและเกิดของ**ท่าน**ตรงกันซึ่งต่อมา จึงได้ทราบความจริงว่า**ท่านกลับชาติมาเกิดอีกและระลึกชาติ**ได้ด้วยน้องสาวตั้งชื่อให้ว่า **โชติ** เมื่อสมัยเด็กอยู่นั้น **ท่าน**มีความรู้สึกอยู่ว่า**ท่าน**เป็นพี่ชายของนางเหรียญอยู่ตลอดเวลา **ท่าน**จดจำความเดิมได้ทั้งหมด แม้กระทั่งการบวชเรียนกับหลวงพ่อฉิมที่วัดนาแห้วดังนั้นเด็กชายโชติจึงไม่ยอมเรียกนางเหรียญว่า **แม่** เพราะมีความรู้สึกว่าตนเป็นนายเล็ง ซึ่งเป็นพี่ชายของนางเหรียญอยู่ตลอดเวลาจึงถูกนางเหรียญลงโทษต่างๆ นานา ในที่สุดเด็กชายโชติต้องจำยอมรับสภาวะอันนั้นเพื่อความปลอดภัยของตัวเอง

บรรพชาและอุปสมบท

ในปี พ.ศ. 2467 เด็กชายโชติอายุได้ 16 ปี นางเหรียญได้นำไปฝากให้บวชเรียนกับ **พระอาจารย์ดูลย์ อตุโล** (พระราชวุฒาจารย์) ที่วัดบูรพาราม อ.เมือง จ.สุรินทร์ สามเณรโชติเรียนรู้อย่างรวดเร็วจนแตกฉานไปทุกอย่างเพราะได้เรียนรู้เมื่อชาติก่อนมาแล้วนั่นเอง **ท่าน**อุปสมบทเป็นพระภิกษุในปี พ.ศ. 2471 โดยมี **สมเด็จ**

พระมหาวีรวงศ์ (อ้วน ติสฺสเถร) วัดบรมนิวาสฯ เป็นพระอุปัชฌาย์ ระหว่างที่บวชเรียนได้เจริญวิปัสสนากรรมฐานมาตลอดมิได้ขาด และนิยมทางปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานไปในที่ต่างๆ ตลอดจนแสวงหาความรู้กับพระอาจารย์ต่างๆ ในทางที่จะให้อาสวะกิเลสหมดสิ้นไป พร้อมกับศึกษาพระธรรมวินัย และเปรียญธรรม จนสอบได้วุฒิต่างๆ ตามลำดับดังนี้

พ.ศ. 2470 นักธรรมตรี พ.ศ. 2473 นักธรรมโท และ พ.ศ. 2476 นักธรรมเอก ณ สำนักเรียนวัดสุทธจินดา จ.นครราชสีมา

พ.ศ. 2479 เปรียญธรรม 3 พ.ศ. 2480 เปรียญธรรม 4 ณ สำนักเรียนวัดบวรนิเวศฯ กรุงเทพฯ และ พ.ศ. 2484 เปรียญธรรม 5 ณ สำนักเรียนวัดบูรพาราม จ.สุรินทร์

ด้วยความที่ท่านมีความเคารพรักในสมณบริขาร และสีแห่งพระพุทธองค์รักษากิริยาอันเป็นมารยาทแห่งสมณวิสัยอย่างเคร่งครัด จึงเป็นที่เลื่อมใสศรัทธาแก่ศิษยานุศิษย์และพุทธศาสนิกชนทั่วไป ตลอดจนท่านได้ทำนุบำรุงกิจการพระศาสนา และสาธารณประโยชน์ให้เจริญก้าวหน้าอย่างสม่ำเสมอ จนได้รับพระราชทานสมณศักดิ์และตำแหน่งทางศาสนาสำคัญๆ แม้ท่านพยายามสละตนเพื่อหาความสงบตลอดเวลา เป็นลำดับดังนี้ **พระสมุห์โชติ** (พ.ศ. 2477) **พระมหาโชติ** (พ.ศ. 2480) พระครูคุณสารสัมบัน (พ.ศ. 2490)

วันที่ 5 ธันวาคม 2496 ได้รับพระราชทานสมณศักดิ์ที่ **พระธรรมฐิติญาณ** ดำรงตำแหน่ง**เจ้าคณะจังหวัด**สุรินทร์-ศรีสะเกษ (ธรรมยุต)

วันที่ 14 มีนาคม 2501 ดำรงตำแหน่ง**เจ้าอาวาส**วัดสุทธจินดา และ**เจ้าคณะจังหวัด**นครราชสีมา (ธรรมยุต)

วันที่ 5 ธันวาคม 2502 ได้รับพระราชทานสมณศักดิ์ที่ **พระราชสุทธาจารย์** และ**เจ้าคณะจังหวัด**นครราชสีมา (ธรรมยุต)

วันที่ 18 กรกฎาคม 2506 ดำรงตำแหน่ง**เจ้าอาวาส**วัดวชิราลงกรณวรารามวรวิหาร

วันที่ 5 ธันวาคม 2516 ได้รับพระราชทานสมณศักดิ์ที่ **พระเทพสุทธาจารย์**

ชีวิตในการธุดงค์

ครั้นออกพรรษาครั้งใด ท่านก็ออกธุดงค์รุกขมูลไปในที่ต่างๆ ตลอดเวลาทั้งในเขตเขมร ลาว และพม่า สถานที่ท่านมุ่งไปบำเพ็ญเพียร เพื่อปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ล้วนแต่เป็นป่าดงดิบมีไข้ป่า และสัตว์ป่า เช่น เสือ ช้าง อย่างมากมายบางครั้งท่านธุดงค์ไปในป่าเป็นเดือนๆ โดยมีพระที่ติดตามท่านไปในระยะแรกก็มีหลายองค์ แต่ต่อมาทนต่อความลำบากและทนอดอาหารไม่ไหว ทั้งยังถูกสัตว์

ทำร้ายทำอันตรายเอา พระบางรูปก็เสียชีวิต พระบางรูปจึงหนีท่านกลับวัดไปตามๆ กัน แต่สำหรับท่านกลับตรงกันข้ามเมื่อไปที่ไหนแม้จะเป็นกลางเทือกเขาดงเล็ก และกลางดงพญาเย็นก็ตาม ท่านมักพบกระท่อมมีผู้คนอาศัยอยู่กลางป่า นำอาหารมาถวายท่านทุกครั้ง อันเป็นเรื่องที่น่าแปลกและอัศจรรย์ยิ่งนักครั้งหนึ่งขณะที่ท่านบวชเรียนอยู่ที่วัดป่าโยธาประสิทธิ อ.เมือง จ.สุรินทร์ นั้นท่านเล่าว่าการเจริญวิปัสสนากรรมฐาน และแผ่เมตตาต่อสรรพสัตว์นั้น แม้แต่สัตว์ร้ายก็เป็นมิตรกับเรา เทือกเขาดงเล็กระหว่างที่ท่านไปปักกลดอยู่นั้น ได้มีช้างป่าเดินเป็นฝูงผ่านมายังกลดของท่าน โดยมีจ่าโขลงเดินนำหน้าคล้ายว่าจะมาทำร้าย แต่เมื่อท่านได้แผ่เมตตาไปให้แก่สรรพสัตว์เหล่านั้น ฝูงช้างเหล่านั้นก็ล่าถอยไป ส่วนงูพิษนั้นท่านเล่าว่าพบบ่อยแต่ต่างคนต่างอยู่ เขาก็อยู่ทางของเขา เราก็อยู่ในทางของเรา

พบพระอาจารย์เสาร์

ในอดีตจังหวัดอุบลราชธานีเลื่องลือเรื่องพระอาจารย์ที่มีชื่อเสียง ท่านเสาะหาจนพบ**พระอาจารย์เสาร์ กนฺตสีโล** ท่านจึงมุ่งตรงไปที่วัดเลียบในตัวเมืองอุบลราชธานี เพื่อไปกราบขอเป็นลูกศิษย์ ในสมัยนั้นพระอาจารย์เสาร์เป็นพระอาจารย์สายวิปัสสนา-

กรรมฐาน ที่มีชื่อเสียงมากของภาคอีสาน โดยท่านจำพรรษาอยู่ที่วัดเลียบ บริเวณวัดที่ท่านอยู่ก็เป็นป่าและมีกุฏิหลังคามุงจากของลูกวัด ปลูกเรียงรายเต็มบริเวณวัดไปหมดมีจำนวนกว่า 100 รูป ซึ่งปัจจุบันกุฏิเหล่านั้นได้รื้อหมดแล้ว

ท่านเล่าถึงพระอาจารย์เสาร์ว่าเก่งมาก เพราะได้ประสบมากับท่านเอง ท่านจึงมีความศรัทธาในตัวพระอาจารย์เสาร์เป็นอย่างมาก เช่น ขณะที่ท่านไปวัดเลียบในวันแรกนั้น พอท่านเดินทางเข้าไปถึงประตูวัดเท่านั้นก็พบพระอาจารย์เสาร์ออกมายืนคอยต้อนรับอยู่ก่อนแล้ว และที่ประทับใจมากที่สุด คือ พระอาจารย์เสาร์ปกครองพระเณรลูกวัดจำนวนเป็นร้อยได้โดยไม่มีเสียงพูดคุยกันดังๆ เลย หากพระเณรลูกวัดรูปใดประพฤติผิดวินัยสงฆ์ หรือพูดคุยเสียงดัง พระอาจารย์เสาร์จะทราบทันที

เมื่อพระอาจารย์เสาร์พาท่านเข้าไปในวัดแล้ว ท่านก็ขอฝากตัวเป็นลูกศิษย์ แต่เป็นที่น่าแปลกอยู่อย่างหนึ่งคือ **เวลาอาตมาจะเอ่ยถามอะไรท่านเพื่อขอรับคำแนะนำสั่งสอน เพื่อจะนำไปปฏิบัติให้ตรงมรรคตรงผลเพียงแต่กำลังจะถามเท่านั้น พระอาจารย์เสาร์ก็ยกมือห้ามก่อนทันที แล้วก็บอกว่าปัญหา และทางปฏิบัติที่หลวงพ่อกำลังบำเพ็ญอยู่แล้วนั้นตรงมรรค ตรงผลแล้วเข้าใจถูกต้องแล้ว และปฏิบัติในทางที่สมควรแล้ว ทำเอาอาตมางงไปหมด เป็นอันว่าเมื่อคิดจะถามท่านในเรื่องใด ท่านก็ล่วงรู้ไปหมด และก็พูดอธิบาย**

ให้ทราบก่อนที่จะตั้งคำถามทุกครั้งไป

หลังจากที่ท่านได้พบพระอาจารย์เสาร์ พระอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิปัสสนากรรมฐานที่วัดเลียบแล้ว ท่านจึงได้แนวทางการปฏิบัติที่ตรงมรรคตรงผล และได้เจริญรอยตามพระอาจารย์เสาร์มาโดยตลอด

เจ้าอาวาสวัดเลียบ (เมื่อ พ.ศ. 2527) จ.อุบลราชธานี ได้เล่าเรื่องท่านว่า**ท่านเจ้าคุณเทพฯ ตอนที่ท่านยังมีชีวิตอยู่นั้น เมื่อออกพรรษาท่านมักจะมาที่วัดเลียบนี่แหละ พอมาถึงท่านก็เอาผ้าปูนั่งที่พื้นหญ้า แล้วท่านก็ก้มลงกราบบริเวณพื้นดิน ที่ซึ่งเคยเป็นกุฏิของพระอาจารย์เสาร์ และขณะนี้หญ้าได้ขึ้นปกคลุมเต็มไปหมดทั้งกุฏิม้านั่งที่ศาลานี้พระอื่นๆ ใน จ.อุบลราชธานี ก็มาชุมนุมกันอย่างมากมายเหมือนกับมีงานทีเดียว**

เอตทัคคะทางแคล้วคลาด

เมื่อตอนที่ท่านเข้ามาทำธุระที่วัดบวรนิเวศฯ และท่านได้พักที่วัดพระศรีมหาธาตุฯ ญาติโยมที่บางเขนทราบข่าว จึงได้นิมนต์ท่านไปฉันเพลที่บ้าน เมื่อท่านเสร็จธุระที่วัดบวรนิเวศฯ ก็นั่งรถเมล์มาลงที่สะพานควายกับท่าน**เจ้าคุณโอภาสธรรมญาณ** (วัดป่าโยธาประสิทธิ์ จ.สุรินทร์) เพื่อต่อรถไปบางเขน ระหว่างที่คอยรถเมล์

อยู่นั้น มีรถเมล์คันหนึ่งมาจอดคนว่างท่านเจ้าคุณโอภาสฯ จึงนิมนต์ให้ท่านขึ้นรถเมล์คันนั้น แต่ท่านบอกว่า **คอยไปคันอื่นเถอะ** เมื่อรถเมล์คันหลังมาหลวงพ่อทั้งสองจึงขึ้น ท่านเจ้าคุณโอภาสฯ เล่าว่าพอนั่งรถเมล์ผ่านมา ได้เห็นรถเมล์คันแรกที่จะขึ้นปีนฟุตบาทไปชนเสาไฟฟ้าจอดนิ่งอยู่ไม่ทราบว่ามีใครบาดเจ็บ หรือตายไปกี่คน ถ้าหากอาตมาและหลวงพ่อมารถเมล์คันนั้นป่านนี้จะได้ฉันเพลหรือเปล่าก็ไม่ทราบ ส่วนท่านนั้นท่านไม่ได้พูดอะไรเลยเหมือนกับว่าเป็นเรื่องธรรมดาๆ

พระพี่เลี้ยงในหลวงออกบวช

ท้าวอินทร์สุริยา พระพี่เลี้ยงของพระบาทสมเด็จพระเจ้า-อยู่หัวฯ ก่อนที่จะเลื่อมใสท่าน จนต้องเพียรพยายามขอพระบรมราชานุญาตจากพระบาทสทเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ไปบวชชีอยู่ที่วัดวชิราลงกรณวรารามฯ นั้นจิตใจของท้าวอินทร์สุริยานั้นมีความเลื่อมใสฝักใฝ่ทางกุศล แห่งพระบวรพุทธศาสนาอยู่แล้ว และก็ปรารถนาที่จะได้พบกับพระภิกษุสงฆ์ผู้เพียบพร้อมไปด้วยจาริยวัตรปฏิบัติเคร่ง ปฏิบัติตรง สักรูปหนึ่งในชีวิต วันหนึ่งท้าวอินทร์สุริยาก็ได้พบและรู้จักกับท่าน ที่วัดวชิราลงกรณวรารามฯ ด้วยความเลื่อมใสท่านแต่แรกพบ ท้าวอินทร์สุริยาจึงได้ขอพระบรม

ราชานุญาตติดตามท่านเดินทางไปยังวัดวาอารามต่าง ๆ ในภาคอีสาน จนกระทั่งได้ไปนมัสการพระธาตุพนมที่ จ.นครพนม ในการเดินทางครั้งนี้เหมือนกับการธุดงค์ทีเดียวก็คือเมื่อพักที่ใดแม่ชีก็จะปักกลดจำวัดเหมือนกับพระภิกษุสงฆ์ที่ออกธุดงค์ทั่ว ๆ ไป ตอนเดินทางกลับกรุงเทพฯ ท่านกับคณะพร้อมด้วยแม่ชีก็ได้แวะพักที่วัดป่าโยธาประสิทธิ์ จ.สุรินทร์ อันเป็นวัดเก่าที่ท่านได้สร้างไว้ คืนหนึ่ง ตกเวลากลางคืน แม่ชีท้าวอินทร์สุริยาก็ได้ร่วมทำวัตรเย็นตามปกติ แล้วก็กลับที่พักและปักกลดนั่งทำสมาธิ กลดของแม่ชีนั้นปักอยู่ลานวัดป่าโยธาประสิทธิ์ซึ่งอยู่ไกลออกมาจากกุฏิวัดระหว่างที่ทำสมาธิจิตนิ่งอยู่ถึงตอนดึกสงัด แม่ชีก็ได้อธิษฐานจิตเสี่ยงทายว่า **หากพระภิกษุรูปที่ปฏิบัติเคร่ง ปฏิบัติจริงและปฏิบัติชอบ สมกับเป็นพระสงฆ์สาวกของพระพุทธเจ้า พอที่จะยึดถือเป็นครูผู้ให้คำแนะนำสั่งสอน และฝากชีวิตไว้ได้แล้ว ขอได้ให้มายืนปรากฏอยู่หน้ากลดแห่งนี้เถิด** พอแม่ชีท้าวอินทร์สุริยาอธิษฐานขาดคำลงทันทีก็เห็นท่านมายืนปรากฏอยู่ตรงหน้าของแม่ชีนั้น บัดดลขณะนั้นเป็นเวลาล่วงสองยามกว่าแล้วเมื่อได้มองเห็นท่าน แม่ชีก็ได้ก้มกราบลงอย่างซาบซึ้ง และนั่งสมาธิต่อไปตามปกติ และนับตั้งแต่นั้นมาปรากฏว่าแม่ชีท้าวอินทร์สุริยามีจิตเลื่อมใสศรัทธาท่านเป็นชีวิตจิตใจ เมื่อมีเวลาก็พยายามขอพระบรมราชานุญาตพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ไปจำวัดใกล้ ๆ กับสถานที่ท่านอยู่

เป็นประจำและภายหลังที่ท่านได้มรณภาพ เมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2517 แล้วแม่ชีท้าวอินทร์สุริยาก็เริ่มอาพาธและได้มรณภาพหลังจากนั้นไม่กี่เดือนในตำหนักของแม่ชีท้าวอินทร์สุริยามีภาพพระบรมฉายาลักษณ์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ สมเด็จพระบรมราชินีนาถกับรูปถ่ายของท่าน (พระเทพสุทธาจารย์) วางอยู่บนหัวนอนเท่านั้น

มีเรื่องเล่าว่าก่อนที่แม่ชีจะบวชนี้นั้น ท่านได้ขอพระบรมราชานุญาต พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ หลายครั้งเพราะพระองค์ไม่ทรงโปรดฯ เนื่องจากเห็นว่าแม่ชีมีอายุมากแล้ว อาจจะไม่สะดวกต่อการบำเพ็ญศีลภาวนา เพราะทรงเป็นห่วง แต่ท่านก็มีความเพียรเป็นยอด ในที่สุดจึงได้กราบบังคมทูลว่า ถ้าหากพระองค์ไม่ทรงโปรดฯ ให้บวชชีแล้วท่านก็จะขอไว้ผมเพื่อพระองค์ที่ไม่ทรงอนุญาตครึ่งหนึ่ง อีกครึ่งหนึ่งก็จะขอปลงผม เพื่อตนเองที่จะบวชชีในพระบวรพุทธศาสนาต่อไป เมื่อท่านได้กราบบังคมทูลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ เช่นนี้ในที่สุดพระองค์จึงทรงมีพระบรมราชานุญาตให้บวชชีได้

กิจวัตรของท่านเจ้าคุณ

ท่านเจ้าคุณถือหลักปฏิบัติตามพระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าอย่างเคร่งครัด ท่านจะสนองศรัทธาและเมตตากรุณาต่อคนทุกชั้นวรรณะทัดเทียมกัน ท่านผ่านการปฏิบัติวิปัสสนา-กรรมฐานมามากต่อมาก ทั้งในชาติก่อนและในชาตินี้ ท่านเป็นพระที่ถือเคร่งครัดตามแบบเก่าแต่อนุโลมตามสมัยใหม่เรื่องการฉันอาหารมื้อเดียว และเทคลุกรวมอยู่ในบาตรทั้งของคาวหวานนั้น ท่านเคยปฏิบัติมาแล้ว ต่อมาท่านจึงไม่ค่อยถือคือจะฉันอย่างไรก็ได้แล้วแต่ศรัทธาของญาติโยม ข้อสำคัญก็คือ ญาติโยมที่ฟังสวดอันเป็นคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้านั้น ควรจะเข้าใจในคำสอนด้วยไม่ใช่สักว่าแต่ท่องบ่นโดยไม่ทราบความหมาย ดังนั้นวิธีการเทศน์และสวดมนต์ของท่าน จึงมีลักษณะที่แปลกกว่าพระอื่นๆ คือ เวลาท่านว่าคาถาบาลี และสันสกฤตแล้ว ท่านก็แปลเป็นภาษาไทยให้ญาติโยมเข้าใจเป็นประโยคๆ ถ้าญาติโยมเป็นคนเหนือท่านก็แปลเป็นภาษาเหนือ ถ้าเป็นลาวก็แปลเป็นภาษาลาว เป็นเขมรก็แปลเป็นภาษาเขมร ที่แปลกยิ่งกว่านั้นก็คือ ถ้ามีทั้งคนลาวและเขมรบางทีก็แปลทั้งสองภาษาเลยก็มี สำหรับการสวดแปลเป็นภาษาพม่าและภาษาจีนทราบว่าท่านก็สามารถทำได้แต่โอกาสที่จะสวดแปลมีน้อย เราจึงไม่ค่อยได้เห็นท่านแปลเป็นภาษาพม่าและภาษาจีน

สำหรับการทำวัตรของท่าน มีทั้งวัตรเช้าและวัตรเย็น ในตอนเย็นส่วนมากท่านจะวิปัสสนาอยู่องค์เดียวจนถึงตีสามทุกคืน พอประมาณตีสี่ท่านก็ตื่น ท่านจึงมีเวลาพักผ่อนน้อยมากเวลาที่ท่านสวดมนต์นั้นเสียงที่ท่านสวดดังกังวาลและไพเราะจับใจยิ่งนัก ญาติโยมที่มีบ้านอยู่ใกล้วัดท่าน พอได้ยินเสียงท่านสวดมนต์ครั้งใด ก็มักจะรีบตื่นเช้าเข้าร่วมทำวัตรด้วยทุกครั้งไป

ครั้งหนึ่งมีการประชุมใหญ่เจ้าคณะจังหวัดที่วัดบรมราชาธิวาสฯ ประชาชนพอทราบว่าท่านมาร่วมประชุมด้วย จึงตื่นแต่เช้ารีบทำอาหารปิ่นโตไปถวายท่าน ได้เดินหาท่านตามกุฏิที่พระอาจารย์ชื่อดังมาจากจังหวัดต่าง ๆ พักอยู่ก็ไม่พบ ในที่สุดก็ได้พบ **พระอาจารย์ลี** จึงเรียนถามท่านพระอาจารย์ลี ๆ บอกสถานที่ท่านพักที่โบสถ์ จึงลงจากกุฏิของพระอาจารย์ลีไปหาท่านที่หน้าโบสถ์ พอเข้าไปที่หน้าโบสถ์เท่านั้นก็รู้สึกเหม็นคลุ้งแทบจะอาเจียนเพราะบริเวณนั้นเป็นที่ทิ้งขยะและมีกองอาจมสุนัขเต็มไปหมด แล้วก็เหลือบเห็นกลดและกาน้ำร้อนของท่านวางอยู่จึงจำได้ แต่ปรากฏว่าคนแถวนั้นบอกว่า ท่านได้ออกไปบิณฑบาตแต่เช้าแล้ว

ภาพในวันนั้นทำให้เกิดความประทับใจอย่างจริงใจว่า ท่านเป็นภิกษุสงฆ์ที่ถือสันโดษและเคร่งครัดในพระธรรมวินัยอย่างเสมอต้นเสมอปลายจริง ๆ ทุกครั้งที่เคยทำบุญและถวายอาหารท่านๆ ก็มิเคยที่จะบอกว่าสิ่งนั้นดีสิ่งนั้นชอบหรือไม่ชอบ เหมือนอย่าง

พระภิกษุรูปอื่นๆ บางรูปที่เคยเห็นมา แต่ท่านฉันอาหาร โดยไม่รู้รสว่าอร่อย หรือไม่อร่อย ทั้งนี้ก็เพราะว่าถ้าหากรู้รสว่าอร่อยหรือไม่อร่อยแล้วก็ย่อมจะนำมาให้เกิดกิเลสในการบำเพ็ญวิปัสสนาของท่านได้ การฉันอาหารของท่านเพียงเพื่อยังชีวิตปฏิบัติธรรมเท่านั้น

อาพาธ

ท่าน**เจ้าคุณพระเทพสุทธาจารย์** เริ่มอาพาธมาตั้งแต่วันที่ 2-3 ธันวาคม 2516 ก่อนวันเฉลิมพระชนม์พรรษาขณะพักอยู่วัดราชประดิษฐ์สถิตมหาสีมาราม เพื่อรอรับสัญญาบัตรพัดยศเป็นชั้นเทพโดยมีนายบุญส่ง คชรัตน์ เป็นผู้ติดตาม ท่านเคยกล่าวว่าการได้รับเลื่อนสมณศักดิ์ครั้งนี้เหมือนได้ลาภ แต่เป็น**ทุกขลาภ**เป็นการได้เพื่อเสีย เพราะป่วยอยู่ตลอดเวลา ตั้งแต่ทราบข่าว ท้องเสียอย่างมาก นาย**บุญส่ง คชรัตน์** คอยเฝ้าอุปัฏฐากเทกระโถนถวายการบำรุงอยู่ตลอดคืน ณ สถานีอนามัย อ.ปากช่อง โดยมีนายแพทย์**อุเทน จารณศรี** หัวหน้าสถานีฯ ถวายการรักษา วันที่ 11 ธันวาคม 2516 เวลาประมาณ 09.00 น. นาย**จรวย ยิ่งสวัสดิ์** นายอำเภอปากช่อง ได้จัดรถยนต์พร้อมคนขับมารับท่านไปยังพระที่นั่งอรุณ-อัมรินทร์วินิจฉัย โดยมีนายบุญส่ง คชรัตน์ ติดตามเป็นลูกศิษย์เมื่อได้รับพัดยศท่านได้นำมาร่วมพิธีทำวัตรฉลอง ณ วัดราชประดิษฐ์ฯ

วัดราชบพิธฯ วัดราชผาติการามฯ และวัดพระศรีมหาธาตุฯ ตามลำดับ และพักค้างที่วัดพระศรีมหาธาตุฯ 1 คืน ท่านกราบเรียนสมเด็จพระมหาวีรวงศ์ เป็นทำนองว่า **คงจะอยู่ต่อไปอีกไม่นาน** สมเด็จฯ กล่าวตอบว่า **บ่ได้ บ่ได้ เจ้าซิจะมาตายก่อนข้อยจังได๋ อายุเจ้ายังน้อยกว่าข้อย บ่ บ่ นิมนต์ไว้ก่อน** แปลกแท้ **ท่าน** ไม่ยอมรับนิมนต์ของสมเด็จฯ รุ่งเช้าวันที่ 12 ธันวาคม 2516 จึงเดินทางกลับวัดวชิราลงกรณวรารามฯ

ครั้นรับสัญญาบัตรพัดยศแล้วอาการของท่านก็ยังไม่หาย นายแพทย์เสนอ **อินทรสุขศรี** จึงแนะนำให้ไปรับการรักษาที่โรงพยาบาลศิริราช ทางอนามัย อ.ปากช่อง ได้จัดรถนำไปส่งตามคำขอร้องของนายอำเภอปากช่อง ท่านรับการรักษาอยู่ที่ตึกปาวา ชั้น 3 ห้อง 1

นางทองคำ จรัญญานนท์ ผู้ปฏิบัติศีลบำเพ็ญธรรม ณ ถ้ำราชสุทธาจารย์ได้นำข่าวนี้ไปบอกคุณท้าวอินทร์สุริยาฯ ทราบข่าวแล้วก็นำความกราบบังคมทูลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ อีกทางหนึ่งคุณ**ยุทธ จรัญญานนท์** ก็ทำหนังสือถึงราชเลขาธิการ เพื่อนำความกราบบังคมทูลกราบฝ่าละอองธุลีพระบาทต่อไป

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ และสมเด็จพระบรมราชินีนาถทรงมีพระมหากรุณาธิคุณ รับสั่งไปยังผู้อำนวยการโรงพยาบาลศิริราชให้รับพระเทพสุทธาจารย์ เป็นคนไข้ในพระบรมราชูปถัมภ์

ระหว่างอยู่ที่โรงพยาบาลท่านไม่เคยบอกว่า ท่านอาพาธเลย ท่านบอกว่าท่านสบายดีตลอดเวลา ตรงกันข้ามกลับพยายามแสดงธรรมเทศนาให้แพทย์และพยาบาลเหล่านั้นทราบซึ้งในพระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าอีกด้วย นอกจากนั้นท่านยังประกอบพิธีอุทิศส่วนกุศลถวายแด่สมเด็จพระราชบิดา ซึ่งทรงริเริ่มสร้างโรงพยาบาลแห่งนั้นอย่างไม่เหน็ดเหนื่อยอีกด้วย

เมื่อแพทย์ได้อาราธนาขออนุญาตท่านฉีดยาสลบ เพื่อจะทำการผ่าตัดที่ท้องของท่าน ตามหลักวิชาการแพทย์ปรากฏว่าท่านยังมีสติสัมปชัญญะและรู้ตัวตลอดเวลาด้วยการถอดวิญญาณออกจากร่าง เมื่อแพทย์ทำการผ่าตัดเสร็จเรียบร้อยแล้วและพอร่างกายท่านฟื้นขึ้นมา ท่านได้เล่าให้บรรดาแพทย์ที่ร่วมผ่าตัดครั้งนั้นฟังว่า ท่านได้เห็นและได้ยินการพูดคุยของแพทย์ทุกอย่างหมดว่าได้ผ่าตัดเอาอะไรออกมา ใส่อะไรเข้าไป และได้พูดคุยกันว่าอย่างไร จนทำให้บรรดาแพทย์ที่โรงพยาบาลศิริราชต่างพากันแปลกใจในเหตุการณ์ ซึ่งไม่เคยพบเห็นมาก่อนเช่นนี้ในชีวิตเลยต้องพากันมากราบที่แทบเท้าของท่านด้วยความเลื่อมใส

เมื่อแพทย์ทำการผ่าตัดแล้วได้ย้ายจากตึกปาวามาอยู่ตึกวิบูลย์ลักสม์ ห้องอังสนันท์ วันที่ 18-19 มกราคม 2517 พระคุณท่านขออนุญาตแพทย์กลับนครราชสีมา เพื่อทำการฌาปนกิจศพคุณแม่พิน วรรณสถิตย์ ณ เมรุสมานมิตร วัดแจ้งใน ซึ่งท่านผู้นี้เป็นผู้อุปถัมภ์พระคุณท่านในคราวอุปสมบท แพทย์เห็นเป็น

การจำเป็นจึงอนุญาต ทางอนามัยปากช่องจัดรถไปรับและส่งถึงนครราชสีมา จากนครราชสีมาถึงวัดวชิราลงกรณวรารามฯ วันที่ 20 มกราคม 2517 คุณไพฑูรย์ เกื้อสกุล อาสารับจากวัดวชิราลงกรณวรารามฯ นำส่งโรงพยาบาลตามเดิม

ในระยะแรกนางทองคำ จรัญญานนท์ และนายพุฒ บรรจงอาสาอยู่เฝ้าด้วยความห่วงใย ระยะต่อมาพระและสามเณรวัดวชิราลงกรณวรารามฯ และสำนักสงฆ์ถ้ำราชสุทธาจารย์ ผลัดเปลี่ยนกันไปอยู่รักษาพยาบาล

แม้ว่าท่านเพิ่งจะได้รับการผ่าตัดและเย็บแผลเสร็จเรียบร้อยใหม่ ๆ ท่านก็มิได้พักผ่อนเพราะท่านถือว่าท่านมิได้เป็นอะไร เมื่อมีญาติโยมมานิมนต์ท่านไปไหนท่านไปทั้งนั้น แม้แต่การเปิดป้ายเจิมร้านค้า ท่านก็ไปทั้งนี้เพราะท่านต้องการโปรดสัตว์ในวาระสุดท้ายของชีวิตท่าน เวลากลางคืนท่านก็ไม่เคยจะได้จำวัด เมื่อพยาบาลได้ขอร้องให้ท่านนอนพักผ่อนบ้าง ท่านก็บอกว่า **นั่งอย่างนี้ (วิปัสสนา) ดีเหลือเกินดีกว่านอนเสียอีก**

เมื่อทราบว่าสังขารของท่านจะอยู่เมตตาโปรดญาติโยมผู้มีพระคุณต่อไปไม่ได้อีกแล้ว ท่านจึงขออนุญาตโรงพยาบาลออกไปเยี่ยมเยือนญาติโยมในกรุงเทพฯ เพื่อโปรดสัตว์เป็นครั้งสุดท้ายอย่างถ้วนหน้ากัน ญาติโยมคนหนึ่งเล่าให้ฟังว่าตอนที่นิมนต์ท่านมาฉันเพลที่บ้านเชิงสะพานกรุงธนนั้น ท่านบอกว่า **อาตมาออกจาก**

โรงพยาบาลครั้งนี้ เห็นจะต้องกลับไปเป็นเจ้าอาวาสจริงๆ เสียที และเมื่อสังเกตดูร่างกายของท่านเห็นซีดผอมเหลืองไปหมดเหมือนกับท่านได้มรณภาพไปนานแล้ว ที่อยู่ได้เพราะพลังวิญญาณของท่านเท่านั้น

แม้ท่านจะบอกเป็นปริศนาว่า ท่านจะปลงสังขารแล้ว ญาติโยมก็มิได้คิดเฉลียวใจในเรื่องนี้ ได้แต่คิดแปลกใจว่า ทำไมท่านจึงบอกเช่นนั้น หรือว่าที่แล้วๆ มานั้น ท่านมิได้เป็นเจ้าอาวาสวัดวชิราลงกรณวรารามฯ ดอกหรือ ต่อมาเมื่อทราบข่าวว่าท่านมรณภาพแล้วจึงรู้สึกขนลุกซู่ไปตามๆ กัน เพราะการไปอยู่วัดจริงๆ ของท่านนั้นก็คือการมรณภาพแล้วเอาศพไปทำบุญที่วัดนั่นเอง

ก่อนที่ท่านจะมรณภาพแม้ว่าท่านจะนั่งหลับตาในห้องพักที่โรงพยาบาลท่านก็อยู่ในสมาธิตลอดเวลา เมื่อญาติโยมคนใดเข้ามาเยี่ยมดูท่านทราบและรู้ไปหมดว่าเป็นใคร มาจากไหนทั้งๆ ที่ท่านนั่งหลับตาอยู่

มรณภาพ

ท่านมรณภาพด้วยอาการสงบเมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2517 ณ โรงพยาบาลศิริราช ญาติโยมทราบข่าวจึงขอรับศพท่านไปบำเพ็ญกุศลที่วัดวชิราลงกรณวรารามฯ ในเย็นวันเดียวกัน ทั้งๆที่การมรณภาพของท่านนั้นไม่ค่อยจะมีใครทราบ แต่ด้วยอำนาจแห่งบุญญาภินิหารของท่านปรากฏว่า ได้ดลใจให้ญาติโยมศิษย์ทั้งหลายไปพร้อมกันที่วัดอย่างพร้อมเพรียงโดยมิได้นัดหมายกันเลย เพื่อเคารพกราบไหว้ศพท่านในวาระสุดท้าย

ระหว่างที่ศพท่านเคลื่อนไปถึงวัดนั้น ญาติโยมและศิษยานุศิษย์ต่างก็มีความเศร้าสลดอย่างสุดซึ้ง เพราะความศรัทธาในท่านอย่างบริสุทธิ์ใจ ดังนั้นจึงต่างประสงค์จะได้ชิ้นส่วนเศษผงธุลีของท่านไปเคารพสักการบูชาญาติโยมศิษยานุศิษย์ และประชาชนทั้งหลาย แม้แต่พระเณรในวัดบางคนก็ตัดเอาไรพระเกสาของท่านไปคนละเล็กละน้อยจนหมดสิ้น จนท่านไม่มีอะไรเหลืออยู่เลย รองและผู้ช่วยเจ้าอาวาสจึงต้องนำสบงจีวรมาครองให้ท่านใหม่ เพราะบุญบารมีและความดีของท่านแท้ๆ ที่ทำให้มีผู้เลื่อมใสถึงเพียงนี้

ขณะที่ศพของท่านยังไม่ได้พระราชทานเพลิง เมื่อ 19 ตุลาคม 2517 กองทัพอากาศได้เป็นเจ้าภาพในพิธีถวายผ้ากฐินพระราชทานพร้อมกับการเททองหล่อรูปเหมือนท่านขนาดหน้า

ตัก 39 นิ้ว เพื่อเป็นที่เคารพสักการะแทนองค์ท่านด้วย ปรากฏว่าขบวนรถยนต์ที่เดินทางเข้าไปในวัดวชิราลงกรณวรารามฯ ทั้งรถส่วนตัวและรถโดยสาร ต่างก็ต้องเจอกับฝนซึ่งเทลงมาอย่างหนัก เพราะพายุดีเปรสชั่นลูกใหม่จากทะเลจีนเคลื่อนเข้ามา แต่ทุกคนก็ต้องแปลกใจ เพราะเมื่อเข้ามาในเขตประตูวัดเท่านั้นฝนก็หาได้ตกไม่มองเห็นแต่สายฝนตกเป็นแนวขาวโพลนบริเวณรอบๆ วัด

พอตอนบ่ายได้ฤกษ์เททองหล่อรูปท่าน แดดกำลังร้อนจัด ก็กลับมีเม็ดฝนโปรยลงมาแต่เพียงเบาบางเท่านั้น แล้วฝนหยุดตก เมฆปกคลุมบริเวณโรงพิธี เป็นร่มสบายมากจนถึงตอนเย็น และเสร็จพิธีในระหว่างงานมีญาติโยมและสาธุชนจากที่ต่างๆไปกราบศพท่านเป็นจำนวนมาก

พลอากาศตรีพิณ เจริญสุข (ยศขณะนั้น) ผู้ชำนาญการทหารอากาศได้เล่าให้ฟังว่า **ผมไม่เคยรู้จักหลวงพ่อมาก่อน แต่พอผมจุดธูปเทียนดอกไม้กราบศพท่าน และทำอธิษฐานจิตระลึกถึงท่าน เท่านั้น ก็ปรากฏว่ามีลมวูบ กลิ่นหอมมากระทบหน้าทำให้ขนลุกใบหน้าชาไปหมด ผมเชื่อว่าหลวงพ่อท่านศักดิ์สิทธิ์จริงๆ**

พลอากาศตรีนันท์ วิสมิตนันท์ (ยศขณะนั้น) เล่าให้ฟังว่า **คุณสังเกตุเห็นหรือเปล่า ตอนที่ฝนปรอยๆ ในบริเวณวัดนั้น ฝนไม่ได้ตกเป็นเม็ดแต่ตกกระจายเป็นละอองเล็กๆ จนไม่รู้สึกเปียก นั่นแหละเป็นการพรมน้ำพระพุทธมนต์ของท่าน เพราะตอนที่ผม**

มากราบศพท่านผมได้อธิษฐานขอให้ท่านรดน้ำพระพุทธมนต์เพื่อความสุขความเจริญแด่ผู้ที่มาร่วมงานโดยทั่วกันด้วย

เม็ดฝนที่โปรยปรายลงมาในวันนั้นเป็นละอองน้ำพระพุทธมนต์ของท่านเช่นนั้นจริงๆ งานในวันนั้นทุกคน ต่างอิ่มเอิบและสบายใจ เหมือนกับได้พบโลกอีกโลกหนึ่งนั่นคือ โลกแห่งความสงบและเยือกเย็น

แต่ก็มีหลายคนได้เล่าให้ฟังว่า **ตอนขับรถเข้าไปในวัด รถยนต์วิ่งดีอยู่แต่เมื่อสตาร์ทรถจะขับรถกลับสตาร์ทรถอย่างไรก็ไม่ติด จนเมื่อได้ขึ้นไปบนศาลาจุดธูปเทียนดอกไม้กราบศพขอลาหลวงพ่อแล้ว คราวนี้รถสตาร์ทติดเหมือนเดิม ซึ่งเป็นเรื่องที่แปลกใจจริงๆ**

คลายความสงสัยในเรื่องชาติหน้า
หรือที่เรียกว่า "ปรโลก"

อายุกาล–ลำดับชาติ ตามที่เกิดที่เป็นมาคือ ข้าพเจ้าเกิด

เป็นนายเล็ง	45 ปี
เป็นหนูโชติ	5 ปี
เป็นเด็กชายโชติ	12 ปี
เป็นสามเณรโชติ	4 ปี
เป็นพระภิกษุโชติ	4 ปี
เป็นพระสมุห์โชติ	6 ปี
เป็นพระมหาโชติ	6 ปี
เป็นพระครูคุณสารสัมบัน	10 ปี
เป็นพระธรรมฐิติญาณ	14 ปี
เป็นพระราชสุทธาจารย์	14 ปี

ปัจจุบัน 5 ธันวาคม 2516 ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์เป็นพระเทพสุทธาจารย์

อารัมภบท

อันที่จริงเรื่องชาติหน้าหรือที่เรียกว่า **ปรโลก** นี้ ก็เป็นเรื่องธรรมดาๆ เรานี้เอง คือ เป็นเรื่องธรรมดาๆ ไม่น่าสงสัย สำหรับบางท่านที่ไม่สงสัย ส่วนผู้ที่สงสัยก็สงสัยเอาจริงๆ ยิ่งในยุคนี้ด้วยแล้ว เกือบจะว่าร้อยทั้งร้อยพันทั้งพัน ส่วนท่านผู้ไม่สงสัยนั้นหนึ่งในพันก็ทั้งน้อย หนึ่งในร้อยก็ทั้งยาก โดยส่วนมากแล้วก็สงสัยกันอยู่ทั้งนั้น

ดังนั้นบัดนี้ ข้าพเจ้าจะได้เชิญชวนนำท่านไปสู่จุดหมาย เพื่อคลายความสงสัยในเรื่องชาติหน้า หรือที่เรียกว่า **ปรโลก** ต่อไป

เริ่มต้นตั้งแต่ขอให้ทุกท่านโปรดทราบ และโปรดจำไว้ด้วยว่าทุกสิ่งทุกอย่างในพิภพของเรานี้ ตลอดไปถึงพิภพอื่นๆ โลกอื่นๆ ทั่วแสนโกฏิจักรวาล ล้วนแต่ก่อตัวขึ้นมาจากสังขารคือส่วนผสมทั้งนั้น ก่อนแต่นั้นไม่รู้ดังที่พระพุทธองค์ทรงแสดงไว้ว่า **อวิชฺชา ปจฺจยา สงฺขารา** สังขาร (ส่วนผสม) ทั้งหลายเกิดมีเพราะอวิชชา คือความไม่รู้เป็นปัจจัย ก่อนแต่นั้นไม่รู้ คือที่สุดเพียงไม่รู้เท่านั้น เพราะว่าเลยนั้นไปถึงใครๆ จะค้นเข้าไปเท่าไรๆ ก็ไม่รู้อยู่นั่นเอง ตอบได้แต่เพียงว่าไม่รู้ๆ อยู่เท่านั้น และเมื่อได้ก่อตัวเป็นส่วนผสมขึ้นแล้ว ส่วนผสมนั้นแหละไปทำหน้าที่ผสมส่วนอื่นๆ ต่อไปอีกจนไม่รู้ หรือรู้ไม่ได้ว่าส่วนไหนต่อส่วนไหน ยิ่งกว้างใหญ่ไพศาลเต็มจักรวาลไปหมด ส่วนผสมต่อส่วนผสม (สังขารกับสังขาร) บวก

กันอีกก็ยิ่งมีประสิทธิภาพวิจิตรพิศดาร แปลกประหลาดมหัศจรรย์และน่ากลัว น่าหวาดเสียว น่าสยดสยองที่สุด เพราะแต่เหตุฤทธิ์เดชแห่งส่วนผสมนี้เอง

เมื่อผสมได้ส่วนถูกส่วนก็เกิดธาตุรู้ขึ้นมาที่เรียกว่า **วิญญาณ** ดังที่ พระบรมศาสดาจารย์ประทานไว้ว่า **สงฺขาร ปจฺจยา วิญฺญาณํ** วิญญาณเกิดมีเพราะสังขารเป็นปัจจัย เหมือนการต่อยเหล็กไฟกับหินก็เกิดเป็นไฟขึ้นมา เหล็กก็เย็น หินก็ไม่ร้อน พิสูจน์ไม่ได้ว่ามีไฟอยู่ในนั้น เพราะเตโชธาตุไม่ปรากฏในสิ่งทั้ง 2 นั้นเลยแต่ครั้นกระทบกันเข้าเท่านั้นก็เกิดเป็นไฟขึ้นมา นี้ย่อมแสดงว่าเกิดจากพลังงานคือการกระทบที่เรียกว่าสังขารหรือส่วนผสมนั้นเองจะผสมจากสิ่งใดส่วนไหนก็ตามเมื่อเกิดเป็นไฟขึ้นมาแล้ว ก็มีลักษณะร้อนเหมือนกันหมด ฉันใดก็ดี เมื่อสังขารเป็นปัจจัยให้ก่อตัวเป็นวิญญาณขึ้นแล้ว จะเป็นวิญญาณของอริยเจ้า วิญญาณเทวดาวิญญาณมนุษย์หรือวิญญาณของสัตว์เดรัจฉานก็มีลักษณะรู้เช่นเดียวกัน ต่างแต่ว่าแรง หรืออ่อนไปตามวิวัฒนาการของส่วนผสมมาก หรือน้อยเท่านั้น เช่นบุคคลบางคนในกาลบางคราวรู้สึกเคลิบเคลิ้มความรู้สึกไม่ค่อยสมบูรณ์ บางคราวก็แจ่มใสเต็มภาคเต็มภูมิเพราะเมื่อวิญญาณธาตุคลายตัว บุคคลก็รู้สึกเคลิบเคลิ้ม เมื่อวิญญาณธาตุรวมตัว บุคคลก็รู้สึกสมบูรณ์ เต็มภาคเต็มภูมิในปฐมวัย การรวมตัวของรูปธาตุ และอรูปธาตุคือนามธาตุยังไม่เต็มที่

สัตว์บุคคลจึงยังอ่อน ต่อเมื่อรูปธาตุนามธาตุรวมตัวเต็มที่มัชฌิมวัย สัตว์บุคคลทั้งปวงนั้นจึงสมบูรณ์เต็มภาคเต็มภูมิเข้มแข็งครั้นรูปธาตุนามธาตุคลายตัว คนสัตว์ก็เสื่อมงอมแก่ชราตอนนี้สัตว์บุคคลไม่พอที่จะเจ็บก็เจ็บ ไม่พอที่จะป่วยก็ป่วย งานที่เคยทำคำที่เคยพูด และเรื่องที่เคยคิดได้ตรองได้คล่องว่องไวก็กลับเป็นทำพูดคิดไม่คล่องหนักเข้าก็ทำไม่ได้พูดไม่ได้ และคิดไม่ได้ในที่สุดสัตว์บุคคลก็ตายรูปธาตุนามธาตุก็สลายไปก่อตัวขึ้นใหม่ วิวัฒนาการเพิ่มปริมาณรวมตัวมากขึ้นๆ เป็นลำดับๆ ไปอีก

ในระยะกาลที่สังขารสรณาการ และวิวัฒนาการอยู่นั้นมีคติเหมือนคนที่โดยสารเรือใหญ่ไปในทะเลมหาสมุทรบรรดาผู้โดยสารก็มีสัมภาระต่างๆ กันติดตัวไป บางคนมีเครื่องเหล็กเครื่องโลหะที่มีน้ำหนักมากติดตัวไป บางคนก็มีที่นอนหมอนมุ้ง บางคนก็มีนุ่นสำลี และบางคนก็มีลูกโป่งสวรรค์ ดังนั้นเมื่อถึงคราวเรืออับปางลง ของที่มีน้ำหนักมากก็จมลงไปถึงพื้นก้นทะเล ของที่มีน้ำหนักน้อยก็ลอยไปตามน้ำ ส่วนของที่ไม่มีน้ำหนัก เช่น นุ่นสำลีก็ลอยไปตามลม และลูกโป่งสวรรค์มันก็ลอยไปบนอากาศ

คติของบุคคลก็เช่นนั้น คือ ผู้สร้างแต่กรรมทำแต่บาปก็ตกนรกหมกไหม้ไป ผู้ที่สร้างกรรมทำบุญดีบ้างชั่วบ้างก็สุขบ้างทุกข์บ้างอยู่ในโลกนี้ ผู้ที่ทำมากไปด้วยคุณงามความดี หรือมีแต่คุณงามความดีก็ไปสู่สุคติโลกสวรรค์ส่วนท่านผู้มีอาสวะสิ้นแล้วก็ไปนิพพานไม่ต้องเกิด แก่ เจ็บ ตายอีกต่อไป

ผู้ที่จะตกนรกหมกไหม้ หรือจะได้มนุษย์สมบัติ สวรรค์สมบัติ และนิพพานสมบัตินั้นไม่ใช่อยู่ๆ ก็จะได้ขึ้นมาเอง ไม่ใช่อยู่ๆ ก็ตกนรกหมกไหม้ไปเองย่อมล้วนแต่สำเร็จมาจากกรรม คือ การกระทำของเขาเองทั้งสิ้น เหมือนผู้ต้องโทษ ถูกคุมขัง หรือถูกกักบริเวณอยู่ในเรือนจำ ถูกลงทัณฑ์ต่างๆ นั้น ไม่ใช่อยู่ๆ ตำรวจภูธรนครบาล หรือเจ้าพนักงานกรมใดๆ จะมาจับกุมเอาไปคุมขังทีเดียวก็หามิได้ เขาจับกุมแต่ผู้ที่ทำผิดเท่านั้นไปลงโทษตามโทษานุโทษ ทำผิดเมื่อไรก็ต้องมีโทษเมื่อนั้น ทำผิดมากก็มีโทษมาก ทำผิดน้อยก็มีโทษน้อย เป็นอันว่า ถ้าทำผิดแล้วเป็นต้องโทษทุกที โทษนี้ไม่ใช่อยู่ๆ ก็จะมีทีเดียวย่อมมีมาตามที่เขากระทำมันขึ้นมา

ฝ่ายท่านผู้ได้ดิบได้ดีก็มีเหมือนกัน คือ ไม่ใช่อยู่ๆ ก็จะได้ดิบได้ดีขึ้นมา เช่น ทางราชการทหาร หรือพลเรือนใครบ้างอยู่ๆ ก็จะได้ชั้นตรี ชั้นโท ชั้นเอก ขึ้นมา ใครบ้างอยู่ๆ ก็จะเป็นนายสิบ นายร้อย นายพัน ฯลฯ ไม่มีเลย ท่านเหล่านั้นล้วนแต่สร้างบารมีหรือคุณงามความดีมามากพอที่จะได้เป็นนายสิบ นายร้อย นายพัน ฯลฯ จึงเป็นนายสิบ นายร้อย นายพัน ฯลฯ ได้

ทางคณะสงฆ์ก็เหมือนกันองค์ไหนบ้างอยู่ๆ ก็ได้เป็นนักธรรมตรี โท เอก องค์ไหนบ้างอยู่ๆ ก็ได้เป็นเปรียญประโยค 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 หรือ ได้ปริญญาศาสนศาสตรบัณฑิต องค์ไหนบ้างอยู่ๆ ก็ได้เป็นเจ้าคณะ พระคณาธิการชั้นนั้นๆ องค์ไหนบ้างอยู่ๆ ก็ได้สัญญาบัตรราชทินนามตามสมณศักดิ์ เป็นท่านเจ้าคุณ เจ้าฟ้าราชาคณะ ฯลฯ ไม่เคยมีเลย พระคุณเจ้าเหล่านั้น ล้วนแต่สร้าง

บารมีอันเป็นคุณงามความดีมีการศึกษาและการปฏิบัติเป็นต้น จนพอที่จะได้เป็นนักธรรมตรี โท เอก จึงเป็นได้ พอที่จะเป็นเปรียญประโยค 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 หรือพอที่จะได้รับปริญญาศาสน-ศาสตรบัณฑิต จึงจะเป็นได้พอที่จะเป็นเจ้าคณะพระคณาธิการจึงเป็นได้ พอที่จะเป็นเจ้าคุณเจ้าฟ้า พระราชาคณะจึงเป็นได้

เราๆ ท่านๆ ที่ปรากฏตัวตามภาวะและฐานะของแต่ละท่านอยู่ ณ บัดนี้ก็เช่นเดียวกัน ไม่ใช่อยู่ๆ ก็จะได้เป็นอย่างนี้ขึ้นมาทีเดียว โปรดนึกย้อนหลังไปสักหน่อยก็จะทราบได้ว่า กว่าท่านจะรักษาตัว และชีวิตของท่านมาได้จนถึงบัดนั้นเท่าไหร่ กว่าท่านจะอ่านออกเขียนได้นั้นเท่าไหร่ ฯลฯ จนกว่าท่านจะได้มาเป็นอย่างนี้ๆ อีกเท่าไหร่

ทุกท่านล้วนแต่ได้สร้างบารมี ซึ่งเป็นคุณงามความดีอย่างโชกโชนมาแล้วทั้งนั้น จึงได้มาเป็นอย่างนี้ แม้จะไม่ถึงขนาดอสงไขยกำไรแสนกัปป์ ก็ยังนับว่ามิใช่น้อย จึงได้มาเป็นอย่างนี้

ส่วนผู้ที่มีวาสนาบารมีและมีอินทรีย์ยังอ่อน ก็ตกค้างไปเป็นอย่างอื่นๆ นับด้วยหมื่นด้วยแสนเป็นอันมากยากจะคณานับได้ นั่นก็เป็นเพราะบุญญาบารมีคุณงามความดีของเขายังไม่พอที่จะมาเป็นอย่างนี้ๆ ได้นั่นเอง

เอาละเป็นอันได้ความว่าใครๆ จะมาเป็นอะไรกำลังเป็นอะไรๆ อยู่และจะเป็นอะไรๆ ต่อไปนั้น ไม่ใช่อยู่ๆ ก็จะมาโผล่เป็นเอาๆ ทีเดียวได้ ล้วนแต่ต้องผ่านกรรมคือ การกระทำของเขาเหล่านั้นมาแล้วทั้งสิ้น ไม่ว่าทางไหนนี่ว่าเฉพาะแต่ในชาติที่เรา

เห็นๆ เป็นประจักษ์กันอยู่นี้ ก็ต้องผ่านการกระทำมาเสียมากมาย ยิ่งในอดีตชาติด้วยแล้วก็เหลือที่พรรณา เป็นอันว่ากว่าเราจะได้มาเป็นอย่างที่เรากำลังเป็นอยู่นี้ ก็ล้วนแต่ได้ผ่านการสร้างบารมีมามากต่อมากแล้ว

ชีวิตอัตภาพร่างกายชาติกำเนิดของตน และสัตว์ทั้งหลายก็อย่างนั้น คือทุกรูป ทุกนาม ทุกผู้ ทุกคน ทุกตัว ทุกตน ทั้งคนและสัตว์มิใช่เพิ่งจะมาอุบัติขึ้นในอัตภาพนี้ชาติเดียว ล้วนแต่ผ่านความวิวัฒนาการก่อตัวขึ้นมาจากส่วนผสมไม่ทราบว่าเท่าไหร่ๆ หากว่าคนและสัตว์มีการอุบัติแต่เพียงชาติเดียวๆ ก็ต้องเป็นแบบเดียวกันเหมือนกันเป็นอย่างเดียวกัน เช่น เป็นสัตว์ขี้เหร่ ก็ขี้เหร่เหมือนกันหมด เป็นคนฉลาดก็ฉลาดเหมือนกันหมด เป็นคนรูปสวยรวยทรัพย์ก็เป็นเหมือนกันหมด แต่นี้หาเป็นเช่นนั้นไม่ บางคนรูปร่างสะสวย บางคนขี้ริ้วขี้เหร่ บางคนฉลาด บางคนโง่ ฯลฯ จนกระทั่งบางคนมีสุข บางคนมีทุกข์ บางคนมีภูมิจิตสูง สติปัญญาดี บางคนภูมิต่ำ ป้ำๆ เป๋อๆ ฯลฯ บางคนรูปสมบัติดี แต่ทรัพย์สมบัติจิตสมบัติ และธรรมสมบัติไม่ดี บางคนพร้อมสมบัติดี แต่รูปสมบัติและจิตสมบัติไม่ดี บางคนดีพร้อมบางคนไม่ดีแต่สักอย่าง ฯลฯ มีเป็นเอนกประการ ผู้มีจรณญาณก็ทราบได้ด้วยตนเอง อันเป็นของพิสูจน์ว่าที่เป็นเช่นนั้น ก็เพราะความวิวัฒนาการไม่เท่ากันไม่เหมือนกัน และเป็นการยืนยันว่าคนและสัตว์ มิใช่เพิ่งจะมา

อุบัติชาติเดียวโดยแท้ คงจะเคยเกิดเป็นอะไรๆ ที่ไหนๆ มาก่อนบ้างแล้วไม่มากก็น้อย แม้แต่ในอัตภาพเดียวนี้ก็มิใช่เพิ่งจะมาอุบัติเป็นสัตว์ เป็นบุคคลในขณะนี้ทีเดียวด้วยว่าทุกตัวทุกตน ทั้งสัตว์และคนล้วนแต่จะต้องล่วงกาลผ่านวัยไปทั้งนั้นแรกเริ่มเดิมทีก็เป็น กลละ ฆนะ เปสิ และปัญจสาขา จนกระทั่งคลอดออกมาก็ผ่านปฐมวัย มัชฌิมวัย และปัจฉิมวัย เมื่อในระยะแต่ละวัยก็ต้องได้ผ่านวาระดิถีและวันเดือนมาแล้วเป็นอันมาก ยากที่จะคำนวณให้ถี่ถ้วนได้ เราท่านทั้งหลายก็เป็นเช่นกัน ต่างแต่สายสังสรณาการนั้น เราท่านทั้งหลายเพิ่งจะได้พบกันขณะนี้ รู้จักกันในวันนี้ เพิ่งจะได้มาร่วมรับประทานกันในเดือนนี้ เพิ่งจะได้มาร่วมงานกันในปีนี้ ฯลฯ และก็เพราะว่าเราเพิ่งจะได้มาร่วมชาติกำเนิดเกิดในตระกูลเดียวกัน ในบ้านเดียวกัน ในตำบลเดียวกัน ในอำเภอเดียวกัน และจังหวัดเดียวกัน ฯลฯ ตลอดถึงในโลกและในจักรวาลอันเดียวกันในคราวนี้ ส่วนคราวที่แล้วมาเราไม่รู้ เพราะจำไม่ได้ อย่าว่าแต่ชาติกำเนิดที่อื่นไกล แม้แต่ในอัตภาพอันนี้แหละในวันนี้แหละ เมื่อเช้าเราทำอะไรบ้าง ปรากฏตัวอยู่ที่ไหนบ้าง เมื่อกลางวันนี้เราทำอะไรบ้าง ติดต่ออะไรกับใครที่ไหนบ้าง ค่ำมาเรามาปรากฏตัวอยู่ที่ไหน ทำอะไรสนทนาปราศัยกับใคร ฯลฯ จนถึงขณะนี้เรากำลังเป็นอะไร ทำอะไร พูดอะไร คิดอะไร อยู่ที่ไหน เพียงเท่านี้เราก็ยังจำไม่ได้แล้ว นึกไม่ออกบอกไม่ได้ว่าเราได้ทำ

พูด คิด ติดต่ออะไรกับใครที่ไหนบ้าง แต่ว่าการที่ทำ คำที่พูด และเรื่องที่คิดติดต่อกับคนนั้นๆ ในที่นั้นๆ ในขณะนั้นๆ ล้วนแต่เป็นการที่เราได้ทำเป็นคำที่เราได้พูด และเป็นเรื่องที่เราได้คิดมาแล้วจริงๆ ปฏิเสธไม่ได้ ก็เมื่อเพียงแต่ในจักรวาลนี้ โลกนี้ ภพนี้ ชาตินี้ ฯลฯ ปีนี้ เดือนนี้ ขณะนี้เราทำอะไรเป็นอะไร ทำ พูด คิด ติดต่ออะไร เรายังนึกไม่ออก บอกไม่ได้ ยิ่งในอดีตชาติแล้วที่ไหนเราจะจำได้ แต่ก็เป็นเรื่องที่มีจริงเป็นจริง ปฏิเสธไม่ได้ เหมือนอย่างจะถามว่า วันนี้วันอะไร วันที่เท่าไร เดือนอะไร ปีอะไร พ.ศ.เท่าไร ใครๆ ก็ตอบได้ เพราะเรารู้เห็นเป็นประจักษ์กันอยู่ว่าวันนี้เดือนนี้ปีนี้กำลังปรากฏอยู่ ฉะนั้นขอถามอีกหน่อยว่าเมื่อวานนี้มีไหม วานซืนนี้มีไหม วันก่อนมีไหม อาทิตย์ที่แล้วนี้มีไหม เดือนที่แล้วมานี้มีไหม ปีกลายที่แล้วมานี้มีไหม แม้แต่เด็กๆ ก็ต้องตอบเป็นเสียงเดียวกันว่าวานนี้ก็มี วานซืนนี้ก็มี อาทิตย์ที่แล้วมานี้ก็มี เดือนที่แล้วมานี้ก็มี ปีที่แล้วมาก็มี สิบปีที่แล้วมาก็มี ร้อยปีที่แล้วมาก็มี พันปีที่แล้วมาก็มี หมื่นปี แสนปี สังวัฏฏกัปวิวัฏฏกัป ก็มีมาแล้วจนนับไม่ถ้วน ฉันใดก็ดี ชาติที่แล้วมาก็มี เช่นนั้นเหมือนกัน ฯลฯ จนกระทั่งร้อยชาติพันชาติ ฯลฯ ก็มี เช่นนั้นเหมือนกัน

แม้ในอนาคตภาคก็เป็นไปอย่างนั้น ขอถามว่าพรุ่งนี้มีไหม ถึงแม้เรายังไม่ถึงพรุ่งนี้ก็จริง แต่ใครบ้างจะกล้าปฏิเสธได้ว่าไม่มีเอ้าต่อไปมะรืนนี้มีไหม อาทิตย์หน้ามีไหม เดือนหน้ามีไหม ปีหน้า

มีไหม ต้องมีร่ำไป ฉะนั้นตราบใดที่สัตว์บุคคลยังมีอาสวะกิเลสเป็นเหตุปัจจัย ก็จะต้องมีชาติกำเนิดเกิดอยู่ร่ำไปตราบนั้น จนกว่าจะสิ้นเหตุปัจจัยไม่มีอาสวะนั่นแหละ จึงจะไม่เกิดอีก

ด้วยเหตุนี้จึงเห็นว่าเรื่องเกิดนี้เป็นเรื่องเล็ก เพราะในเรื่องสามัญธรรมดานี้เอง ส่วนเรื่องไม่เกิดนี่สิเป็นเรื่องใหญ่ น้อยคนนักที่จะไม่เกิดมีแต่จะเกิดกันทั้งนั้น เว้นแต่พระอรหันต์เท่านั้นท่านจึงจะไม่เกิด เดี๋ยวนี้ และในที่นี้ใครเป็นพระอรหันต์กันบ้างเล่า หากมีท่านที่เป็นแล้วก็ขออนุโมทนาสาธุด้วย หากยังไม่เป็นจะต้องระวังให้ดี เพราะจะต้องไปเกิดอีกอย่างแน่นอน ส่วนที่จะไปเกิดเป็นอะไรนั้น มีพฤติกรรมที่ท่านกระทำมานั้นแหละเป็นเครื่องหมายสำหรับนำไปเกิด

เนื้อเรื่อง

บัดนี้เพื่อที่จะได้ช่วยคลี่คลายในข้อสงสัยที่ว่า เราทั้งหลายได้เคยเกิดมาแล้วเหมือนกัน เป็นเครื่องยืนยันว่าเราทั้งหลายมิใช่เพิ่งจะมาเกิดชาตินี้ชาติเดียว ข้าพเจ้าจึงขอเล่าชีวประวัติของข้าพเจ้าให้ฟังสักเล็กน้อยตามความรู้สึกและที่จำได้ตามที่ตนได้เป็นมาแล้ว คือ ภาวะ และฐานะของข้าพเจ้าเวลานี้เป็นที่พระเทพสุทธาจารย์

ก่อนเป็นพระเทพสุทธาจารย์ ก็เคยเป็นพระราชสุทธาจารย์ ก่อนเป็นพระราชสุทธาจารย์ ก็เคยเป็นพระธรรมฐิติญาณมาแล้ว ก่อนแต่ข้าพเจ้าได้มาเป็นพระธรรมฐิติญาณ ข้าพเจ้าได้เป็นพระครูคุณสารสัมบันมาแล้ว ก่อนแต่ข้าพเจ้าได้เป็นพระครูสารสัมบัน ข้าพเจ้าเป็นพระมหาโชติมาแล้ว ก่อนแต่ข้าพเจ้ามาเป็นพระมหาโชติ ข้าพเจ้าได้เป็นพระสมุห์โชติมาแล้ว ฐานานุกรมของท่านเจ้าคุณพระธรรมฐิติญาณองค์ก่อน (สังข์ทอง พันธุ์เพ็งนาควรเถระ วัดสุทธจินดา นครราชสีมา ผู้เป็นพระกรรมวาจาจารย์ในการอุปสมบทของข้าพเจ้า) ก่อนแต่ข้าพเจ้าเป็นพระสมุห์โชติข้าพเจ้าเป็นพระภิกษุโชติ ก่อนแต่ข้าพเจ้าเป็นพระภิกษุโชติ ข้าพเจ้าเป็นสามเณรโชติ ก่อนแต่ข้าพเจ้าเป็นสามเณรโชติ ข้าพเจ้าเป็นนายโชติ ก่อนเป็นนายโชติ ข้าพเจ้าเป็นเด็กชายโชติ ก่อนเป็นเด็กชายโชติ ข้าพเจ้าเป็นหนูโชติ ซึ่งเป็นบุตรสุดท้องของ **นายแป๊ะ นางเหรียญ นามสกุล เมืองไทย** อยู่ในบ้านกระทม ตำบลนาบัว อำเภอเมือง ทิศใต้ จังหวัดสุรินทร์ ตะวันตก ถนนไปอำเภอปราสาทระหว่างกิโลเมตรที่ 14 - 15 มีถนนซอยไปเข้าบ้านประมาณ 1 กิโลเมตรเศษ ที่นั่นเป็นที่เกิดที่ตายของข้าพเจ้ามาแล้วยังปรากฏอยู่ข้าพเจ้าจำได้ ระลึกได้ชัดแจ้งเหมือนเหตุการณ์พึ่งผ่านไปวานนี้แต่โดยที่แท้เป็นเวลา 66 ปี มาแล้ว

ก่อนแต่ข้าพเจ้าจะเป็นหนูโชตินั้น ข้าพเจ้าเป็นนายเล็งพี่ชายของนางเหรียญ ซึ่งกลับมาเป็นมารดาของข้าพเจ้าในชาตินี้ เหตุที่ข้าพเจ้าจะได้มาเป็นบุตรสุดท้องของนางเหรียญนี้ มีเรื่องดังนี้ คือ เมื่อปีวอก พ.ศ. 2451 ข้าพเจ้านายเล็งมีอายุ 45 ปี มีภรรยาชื่อนางปุม มีบุตรด้วยกัน 3 คน ต้นเดือน 8 ปีนั้น นางเหรียญเขาตั้งครรภ์มาเป็นเวลา 7 เดือนแล้ว ในระยะเวลาเดียวกันที่เขาตั้งครรภ์ฝ่ายข้าพเจ้าคือ นายเล็งก็เริ่มป่วยกระเสาะกระแสะ เรื่อยมาเป็นเวลาหลายเดือนเหมือนกัน

ในระหว่างนั้นพี่น้องสองคนนี้มักฝันไปเที่ยวบุญเที่ยวงานแห่นาคแห่กฐินด้วยกันเสมอ ในฝันสำคัญว่าตนยังเป็นกุมารเล็กๆ อยู่วันดีคืนดีนางเหรียญไปเยี่ยมพี่เล็งป่วย และเล่าความฝันสู่กันฟัง ก็เกิดแปลกใจว่าเอ๊ะอย่างไร จึงมาฝันตรงกันตลอดเรื่อง ในระยะนี้ยิ่งถี่หนักเข้าก็ฝันพบกันทุกวันทุกคืนว่าแต่หลับเมื่อไรเป็นต้องฝันพบกันทุกที จนถึงจวนเข้าพรรษาปีนั้นปรากฏว่า นางเหรียญมีจิตเลื่อมใสมีใจศรัทธาในพระพุทธศาสนาแรงกล้าขึ้นทุกที ในการบำเพ็ญสมาธิภาวนาเจริญสมณธรรมกรรมมัฏฐานคล้ายกับที่เรียกว่าแพ้ท้อง แต่แทนที่จะแพ้ไปในทางอยากกินส้มกินเปรี้ยว อะไรอย่างที่มีลูกคนก่อนๆ ก็กลับเป็นให้อยากไปในทางถือศีลกินเพล อยากไปบวชชี เมื่อจวนจะเข้าพรรษาปีนั้นอดรนทนไม่ได้ จึงได้อำลามารดาและสามีทั้งๆ ที่อุ้มท้องประคองครรภ์ก็อุตส่าห์ไปโกนผม นุ่งห่มผ้าขาวบวชเป็นชีไปขึ้นธรรมบำเพ็ญภาวนากับบรรดาสัปบุรุษทั้งหลาย

ต่างก็ได้พากันปฏิบัติตามคำสอนของอาจารย์ ตั้งแต่ต้นพรรษาของปี 2451 นั้น ในสำนักพระอาจารย์เอก วัดตะเคียน ตะวันออกสถานีลำชีประมาณ 1 กิโลเมตร ตะวันตกเมืองสุรินทร์ 7 กิโลเมตรจากบ้านกระทม ตำบลนาบัว บ้านของข้าพเจ้าประมาณ 15 กิโลเมตร

เมื่อ นางเหรียญ ไปขึ้นธรรมบำเพ็ญภาวนาอยู่ที่วัดนั้น ข้าพเจ้านายเล็งก็นอนป่วยอยู่ที่บ้าน แต่วิญญาณความรู้สึกของข้าพเจ้าได้ไปตามรู้ตามเห็นกิจการที่นางเหรียญเขาไปขึ้นธรรมบำเพ็ญภาวนานั้นตลอดเวลา ตั้งต้นแต่เขาออกจากบ้านไปถึงวัด แล้วก็พากันถือดอกไม้ธูปเทียนขึ้นไปมอบกายถวายตัวต่อท่านอาจารย์ รับกรรมฐานตามระเบียบอาจารย์ก็สั่งให้ทุกคนเตรียมเครื่องสักการะ คั่วข้าวตอกเก็บดอกไม้ธูปเทียน และทำที่สำหรับบูชาพระ ตามลัทธิของอาจารย์ในสมัยนั้น และตลอดเวลาที่นางเหรียญเข้าบำเพ็ญสมณธรรมกรรมฐานอยู่นั้นข้าพเจ้าก็ได้รู้เห็นอยู่ด้วย อาการที่เห็นนั้น ปรากฏว่าข้าพเจ้าอยู่แต่ข้างหลังเขาตลอดเวลาห่างกันวา 1 เป็นปกติ แต่ไม่เคยพูดกับเขาไม่เคยช่วยทำอะไร ตาของข้าพเจ้าดูเหมือนไม่เคยกระพริบเลยมีแต่คอยจับจ้องดูเขาอยู่อย่างนั้น จนลืมสังเกตตัวเองว่าเราอยู่อย่างไร เราไปอย่างไร ในเมื่อเขาเคลื่อนที่ไป เราตามเขาไปอย่างไร แต่ก็ปรากฏว่าตัวอยู่ในระยะห่างเขา 1 วา เท่านั้นตลอดเวลา แม้ใน

ขณะที่เขาภาวนาอยู่ต่อหน้าที่บูชาพระ ข้าพเจ้าก็แอบดูเขาอยู่ข้างหลัง ขณะนั้นเขาจุดเทียนใหญ่บูชาอยู่คู่หนึ่ง ธูป 3 ดอก ลดลงมาอีกบาตรน้ำมนต์รอบปากบาตรนั้นมีเทียนขี้ผึ้ง 5 เล่ม น้ำหนักเล่มละ 1 บาท แต่ตามเล่มเทียนนั้นมีเงินด้วงติดตามลำต้น 3 ลูกด้วย เรียกว่าลูกสะกด เมื่อเขาจุดทั้งหมดแล้วก็มีสวดมนต์ไหว้พระและภาวนาต่อไปในไม่ช้าเท่าไร ไฟกินเทียนไปถึงลูกสะกดหล่นลงไปในบาตรน้ำมนต์เสียงดังต๋อม เขาก็ประนมมือขึ้นไปบอกเล่าต่ออาจารย์ปฏิบัติอยู่อย่างนี้จนถึงวันขึ้น 8 ค่ำ เดือน 11 จึงได้ทำพิธีฉลองแล้วเลิกลากันไป ข้าพเจ้าก็ได้รู้เห็นเป็นลำดับมาครั้นถึงวันเขากลับข้าพเจ้ารู้สึกสับสนจำไม่ได้ จนกระทั่งวันแรม 3 ค่ำ เวลาบ่าย 3 โมง ข้าพเจ้านายเล็งมีความรู้สึกแจ่มใส จำได้ว่าขณะนี้ตัวกำลังป่วยเวลานั้นมีญาติผู้หญิง 3 คนรวมเป็น 4 กับเจ้าของบ้าน ข้าพเจ้าลืมตาขึ้นได้เห็นและได้ยินเขาสนทนาไต่ถามกันอยู่ว่า **เมื่อ 3 ทุ่มเมื่อคืนนี้นางเหรียญเขาอยู่ไฟเป็นลูกผู้ชาย หน้าตาจิ้มลิ้มแฉล้มแช่มช้อยน่ารักน่าเอ็นดู** ข้าพเจ้านึกในใจว่าถ้าเราอยู่ดีสบายก็จะไปเยี่ยมเขาด้วย แต่นี่เราไม่สบายไปไม่ได้ก็ได้แต่นอนฟังเขาคุยกัน ขณะนั้นข้าพเจ้ารู้สึกเมื่อยอยากจะพลิกตัวเพื่อหาความสบาย แต่ครั้นจะเรียกเขาช่วยก็เห็นว่าเขากำลังคุยกัน และเสียงตัวเองที่เรียกเขาก็ไม่ออกด้วย จึงพยายามพลิกตัวเอง ผินหน้าไปหาฝา ครั้นพลิกไปแล้วทรงตัวอยู่ไม่ได้ ก็คืนมาเป็นหงายอย่างเดิม

ก็นึกว่าเอาละเอาความสบายเพียงแค่นี้ก่อน จึงถอนหายใจยาวสองสามที ก็รู้สึกโล่งอกโล่งใจ แล้วก็ปล่อยให้หลับไปจะได้สบายกว่านี้ เมื่อคิดเช่นนั้นแล้วก็หลับตาลงไป ในลำดับนั้นเอง ก็รู้สึกสบายดีหายเจ็บหายไข้ มีเรี่ยวมีแรง กระฉับกระเฉง ว่องไว คล่องแคล่ว เบาเนื้อเบาตัว ไม่มีอะไรขัดข้องเลย ดีอกดีใจจึงรีบลุกไปร่วมวงคุยกับญาติที่เขากำลังคุยกันอยู่ แต่ไม่มีใครมองหน้าเราเลย ข้าพเจ้าจึงไปจับมือกระตุกแขนคนโน้นคนนี้ เพื่อให้เขาหันหน้ามาหาเรา เขาก็ไม่หันมาสักคน ทันใดนั้นเขาจะกลับบ้านเพราะเป็นเวลาที่เขาจะต้องรีบไปหุงหาอาหารประจำวันแล้ว คนหนึ่งนั้นเขาไปจับดูที่ปลายเท้าของนายเล็ง ขณะนั้นข้าพเจ้าอยู่ข้างหลังเขาพยายามยึดมือถือไหล่เขา พร้อมกับตะโกนดังๆ ว่า **ฉันอยู่นี่ ฉันไม่เป็นไร ฉันสบายดีแล้ว ไม่ต้องกลัว ไม่ต้องตกใจ อย่าพากันว้าวุ่นไป ฉันไม่เป็นอะไรดอก** แต่ก็สุดวิสัยที่จะให้เขาเข้าใจได้เขาจึงร้องห่มร้องไห้เสียงเกรียวกราววุ่นวายไป ขณะนั้นเขาก็วิ่งไปบอกญาติพี่น้องบ้านใกล้บ้านไกลมากันเป็นแถว ตอนนี้รู้สึกหูไวตาไว และตัวก็ไวใครจะเข้ามาจากทิศไหนข้าพเจ้าเป็นต้องได้ไปต้อนรับทั่วถึงกันทุกคน แม้จะมาพร้อมกันทั้งสองทางสามทาง ก็ตามหูได้ยินอะไรก็ชัดตาได้เห็นอะไรก็ชัดไกลก็เหมือนใกล้เพราะมีความไวและรวดเร็วมาก ตัวไปถึงที่นั่นๆ พร้อมๆ กับได้ยินหรือได้เห็น

นั้นทันที จะได้รู้สึกทวนลม หรืออะไรบ้างก็ไม่มี และในขณะนี้ข้าพเจ้ามีความรู้สึกตัวเองอีกอย่างหนึ่งว่า **เราถูกเขาอุปโลกน์ให้เป็นหัวหน้าเจ้าภาพเป็นใหญ่เป็นประธานในการจัดงานทุกอย่าง มีอำนาจบาทใหญ่ใครจะขัดขวาง หรือก้าวก่ายไม่ได้เลย** แต่เท่าที่เขาทำอะไรให้ไปแล้ว ก็รู้สึกว่าถูกอกถูกใจและขอบใจเขามาก จนหายหิวหายอยากและเพลิดเพลินไปด้วยอารมณ์อย่างนั้น จนลืมกินลืมนอนไม่มีเหน็ดเหนื่อยเลย

อนึ่งตลอดเวลาที่เขาตั้งศพบำเพ็ญกุศล 3 วัน ข้าพเจ้านั้นรู้สึกตัวว่าอยู่สูงกว่าเขาชั่วคน ถ้าเขานั่งดูเหมือนว่าข้าพเจ้ายืน ถ้าเขายืน เดิน ดูเหมือนข้าพเจ้ายืน หรือเดินบนอะไรอยู่ในระดับสูงกว่าเขาอีกต่อหนึ่ง ในขณะที่เขาแห่ศพไปเผาข้าพเจ้าก็อยู่บนงอนเกวียนแต่ว่าเกวียนนั้นไม่มีงอน เป็นแต่ความรู้สึกของข้าพเจ้าว่าตัวเองอยู่ในระดับนั้น เมื่อเผาเสร็จแล้วเขาเก็บกระดูกมานิมนต์พระสวดมนต์ฉลองกระดูกอีก เวลาหนึ่งจึงเป็นอันเสร็จพิธี ตอนพระสวดมนต์จบ ถ้าจะประมาณเวลาก็ราวๆ 2 ทุ่ม เวลานั้นกิจที่ข้าพเจ้าจะต้องกังวลด้วยการรับแขกก็เบาไปแล้วพวกประจำงานที่เป็นผู้หญิงก็ขึ้นไปนอนบนบ้าน ที่เป็นผู้ชายก็นอนหลับระเกะระกะไปตามโรงปะรำนั้น ขณะนั้นมีผู้ชายสูงอายุ 3 คน นั่งผิงไฟกินหมาก สูบบุหรี่ อยู่ที่ริมระเบียงปะรำนั้น เป็นการเฝ้าโรงไปในตัวด้วยข้าพเจ้าคิดขึ้นได้ว่า **ได้ยินว่านางเหรียญอยู่ไฟเราก็ยังไม่ได้ไปเยี่ยมเพราะมัวแต่มีกิจกังวลด้วยการรับแขกอยู่ เวลานี้**

ว่างแล้วพอที่จะไปเยี่ยมเขาได้ เวลานั้นข้าพเจ้ากำลังป้วนเปี้ยนอยู่ที่อาสนะสงฆ์ พอคิดได้เช่นนั้น ก็หันหน้าไปทางบ้านนางเหรียญซึ่งอยู่ทางทิศตะวันตก 5 เส้น ยังมิทันได้ย่างท้าวก้าวเดินก็ไปปรากฏตัวอยู่ที่ห้องของนางเหรียญที่เขาอยู่ไฟนั้นแล้ว มองไปก็ได้เห็นทารกและเป็นจริงอย่างที่เขาว่า หน้าตาจิ้มลิ้มแฉล้มแช่มช้อยน่ารักน่าเอ็นดูจริงๆ ทำอย่างไรหนอจะได้ไปจับไปจูบให้สมที่รักที่เอ็นดู ขณะนั้นแม่เขาก็นอนหลับมือขวากกลูกเขาอยู่ สักครู่หนึ่งเขาก็ตื่นลืมตาขึ้นมาพูดว่า **คุณพี่ไปที่ต่างทางอื่นแล้ว ที่ไหนมีความสุขความสบายก็เชิญไปตามสบายเถิด อย่ามาวี่แววราวีระวลกับน้องเลย** (มีคราวนี้เท่านั้นที่มีคนเห็นข้าพเจ้าและทักทายด้วย) ข้าพเจ้าจึงกระดากใจ จึงหลบไปแอบบังฝาอยู่หน้าห้องหันหน้าไปทางทิศเหนือ สักครู่หนึ่งคาดว่าแม่เขาหลับไปอีก แล้วก็ไปดูอีก เขาก็ลืมตามาว่าอีก ข้าพเจ้าก็ไปหลบอยู่ที่เดิม คราวนี้เป็นคราวที่จะต้องตัดสินใจเด็ดขาด ก็ยืนคิดอยู่นั่นว่า ครั้นเราจะไปก็ยังอาลัยครั้นอยู่ก็อยู่ไม่ได้อย่างไรๆเราก็ต้องไปแน่ละแต่ก่อนที่จะไปขอให้ได้ดูอีกให้เต็มตาคราวนี้ไม่กล้าไปดูใกล้เกรงเขาจะว่าอีก จึงชะเง้อแต่คอไปดูเบิกตาเต็มที่แล้วก็ตัดสินใจกลับ แต่รู้สึกหมุนตัวอยู่กับที่ไม่ทราบว่าเป็นอะไร เกิดรู้สึกตัวว่าตัวหมุนยังกะลูกข่างยั้งตัวไม่อยู่จึงเอามือป้องหูกุมศีรษะก้มหน้าหลับตาแล้วล้มสลบลงไป เข้าใจว่าตัวตายตรงนั้นแหละเพราะสิ้นสติหมดความรู้สึกที่ตรงนั้นเอง

หลังจากนั้นมาเป็นกี่เวลาก็ไม่ทราบ รู้สึกขึ้นมาอีกทีก็แปลกใจว่าเราอยู่ที่ไหนกันหนอ พยายามรวบรวมความรู้สึก และพยายามระลึกย้อนหลังว่า เรานี้คือนายเล็งเมื่อไม่ช้ามานี้ เรารู้สึกกระฉับกระเฉงว่องไว ก่อนแต่นั้นเราเป็นอย่างนั้นๆ นึกได้ตลอดแต่บัดนี้ทำไมหนอเราจึงมาอยู่อย่างนี้ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้เลย รู้สึกอึดอัดใจและพยายามนึกไปนึกมาอยู่อย่างนี้หลายเวลา ในระยะต่อมาก็รู้สึกดีใจมากที่ช่วยเหลือตัวเองให้พลิกคว่ำได้ ไม่เพียงแต่เท่านั้นยังดีใจที่เห็นหน้าใครมาก็รู้จัก จำชื่อได้จึงพยายามโบกไม้โบกมือร้องเรียกเขาตรงชื่อ แต่ก็ได้แต่เพียงอ้อแอ้ๆ อยู่ในลำคอเท่านั้น อันเป็นวิสัยของทารก บางคนเขาเห็นอย่างนั้น เขาก็มาลูบคลำหรือมาอุ้มเราก็ดีใจมาก จึงได้ยิ้มย่องหัวเราะหาเขาในระยะนี้รู้สึกว่ามีแต่ความดีใจมากกว่าเสียใจ

ต่อมาอีกระยะหนึ่งคือ ตอนหัดเดินหัดพูด วันหนึ่งยายมาแทนที่จะเรียกยาย ก็กลับเรียกว่าแม่เต็มปากเต็มคำไปเลย ตามความรู้สึกของตัวเอง เขาจึงชี้มาทางนางเหรียญ และถามว่าอ้าวถ้านั่นเป็นแม่แล้วนี่เป็นอะไร ข้าพเจ้าก็บอกว่านี่ก็อีหมาของฉันเขาก็ถามต่อไปว่าถ้าเช่นนั้นเอ็งชื่ออะไรเล่า ข้าพเจ้าก็บอกว่าฉันก็ชื่อเล็งยังไงเล่า ตามที่รู้สึกว่าเราก็เป็นนายเล็งอยู่คนทั้งคนทำไมเขาไม่รู้จัก นางเหรียญจึงอุทานขึ้นว่า อ๋อที่ฉันเห็นพี่เล็งมาเมื่อวันอยู่ไฟนั้น ก็เห็นจะมาเกิดด้วยนี่เอง เขาจึงซักต่อๆ ไปว่าถ้าเช่นนั้นลูกชื่ออะไร เมียชื่ออะไร บ้านอยู่ที่ไหน เป็นต้น ข้าพเจ้าตอบได้หมดทุกสิ่งทุกอย่าง พวกเขาจึงต้องยอมจำนน และตกลงปลงใจว่านายเล็งมาเกิดจริงแล้ว

เวรกรรมของข้าพเจ้า

คนแถวนั้นเขาถือกันมาแต่โบร่ำโบราณนานแล้วว่า ถ้าหากลูกเต้าเหล่าใครจำชาติได้ ระลึกชาติได้ ถ้าไม่ทำให้ลืมก็จะเป็นลูกที่เลี้ยงยาก อายุสั้น พลันตาย ข้าพเจ้าจึงถูกทรมาณเป็นการใหญ่ เขาเอาผ้านุ่งคลุมศีรษะปิดหน้าปิดตาบ้าง จับลอดบันไดให้หัวขึ้นหัวลงบ้าง จับใส่กระโด้งโยกไปโยกมาให้ตกใจบ้าง ถ้าข้าพเจ้ายังแสดงว่าตัวเป็นนายเล็งขึ้นมาเมื่อไรเขาก็ต้องเล่นงานข้าพเจ้าทุกทีจะร้องเท่าไรเขาก็ไม่หยุด ด่าเท่าไรก็ไม่ฟัง ตอนนี้รู้สึกลำบากใจมาก ครั้นจะปรับตัวให้เข้ากับเขาก็ฝืนความรู้สึกตัวเอง ครั้นจะเอาความรู้สึกของตัวเองก็ขัดกับความรู้สึกของคนอื่นเขา ช่างอึดอัดใจไม่รู้ว่าจะออกประตูไหนดี ตอนที่จะปิดปากตัวเองนั้นคือเขาจับใส่เกียดหนุนไปๆ จนเวียนศีรษะ ลืมตาไม่ได้เหมือนแผ่นดินจะพลิกคว่ำ ต้องหลับตาล้มฟุบลงและอาเจียนออกมาหมดจนไม่มีอะไรในท้อง ในขณะที่หมอบอยู่นั้นก็ได้ข้อคิดขึ้นมาว่า **ถ้าเราขืนแสดงตัวเป็นนายเล็ง พูดถึงเรื่องของนายเล็ง หรือรับรองว่าตัวเองเป็นนายเล็งแล้ว เขาก็จะเล่นงานทรมานเราอีก รู้แล้วว่าที่เขาทำอย่างนี้ๆ ก็เพื่อให้เราลืม ฉะนั้น ถึงแม้ว่าเราไม่ลืมก็จะต้องทำเป็นลืมเสียไม่ยอมรับว่าตัวเป็นนายเล็ง** เมื่อได้ข้อคิดเช่นนี้แล้วก็ไม่รับว่าตัวเองเป็นนายเล็ง ไม่ยอมพูดถึงเรื่องของนายเล็งเลย บางทีมี

ผู้ที่เคยว่าข้าพเจ้าคือนายเล็งเขานึกสนุกขึ้นมาก็มาหยอกมาล้อข้าพเจ้า **เป็นยังไงตาเล็ง** ข้าพเจ้าก็หลบหนีไปโดยอุบายอย่างนี้ จึงเป็นที่รอดตัวเป็นอันปิดปากตัวเองตั้งแต่กาลนั้นมา เขาเข้าใจว่าข้าพเจ้าลืมไปแล้วตั้งแต่นั้นมาก็ไม่ค่อยมีใครถามถึงเรื่องของนายเล็ง ข้าพเจ้าเองก็พยายามปรับตัวให้เข้ากับเขาตามลำดับญาติไป ตามใจเขาจะเรียกอย่างไร หรือเขาจะพูดอย่างไรก็พยายามพูดให้เข้าเรื่องไปตามเขา แต่ที่จะให้ลืมนั้นข้าพเจ้าไม่ลืมส่วนเรื่องที่ข้าพเจ้าจำไม่ได้ ก็เป็นอันแล้วไป

จนกระทั่งกาลล่วงมาช้านาน ถึง พ.ศ.2491 อายุของข้าพเจ้าได้ 40 ปี คราวนั้นสมเด็จพระสังฆราชเจ้ากรมหลวงวชิรญาณวงศ์ เจ้าคณะใหญ่คณะธรรมยุติกนิกาย ทรงนิพนธ์หนังสือเรื่อง **ตายเกิด ตายสูญ** วันหนึ่งรับสั่งถามข้าพเจ้าว่า มีใครจำชาติได้ระลึกชาติได้ ที่ไหนบ้าง ข้าพเจ้าก็กราบทูลว่าเกล้ากระหม่อมก็จำได้ จึงรับสั่งให้เล่าถวาย และรับสั่งให้ข้าพเจ้าเขียนถวายด้วยเพื่อทรงประกอบเรื่องที่ทรงนิพนธ์ไว้แล้ว แต่คราวนั้นข้าพเจ้าเขียนไม่ทันพิมพ์ นายสุชีพ ปุญญานุภาพ (เมื่อเป็นพระศรีวิสุทธิญาณมุนี วัดกันมาตุยาราม) รับต้นฉบับไปพิมพ์ การเขียนคราวนั้นเป็นการรีบด่วนสักหน่อย ข้อความจึงไม่ค่อยละเอียดละออนักยังขาดตกบกพร่องอยู่มาก เป็นอันว่าข้าพเจ้าได้เริ่มเปิดปากเล่าเรื่องนี้ตั้งแต่กาลนั้นเป็นต้นมาหลังจากนั้นจึงเป็นที่ทราบกันทั่วไปดังที่ประชาชนกำลังสนใจกันในบัดนี้

ความจริงเรื่องของข้าพเจ้านี้ เป็นเรื่องธรรมดาสามัญในเรื่องประเภทนั้น ไม่ใช่เป็นเรื่องที่น่าจะแปลกประหลาดอะไร เพราะมีผู้ที่จำได้ระลึกได้ดีกว่าละเอียดละออกว่าพิลึกพิลั่นกว่าน่าตื่นเต้นและน่าสนใจมากกว่าก็มีหลายราย แต่เขาลืมไปเสียบ้าง เขาอายไม่พูดเสียบ้าง จึงน่าเสียดายมาก **ฉะนั้นตายแล้วเกิดนี้จึงไม่มีปัญหาเป็นเรื่องเล็ก เพราะเป็นเรื่องมีอยู่เป็นพื้นมีดาดดื่นทั่วไป แต่ส่วนเรื่องตายแล้วไม่เกิดนี่แหละเป็นเรื่องใหญ่ ไม่ใช่เป็นเรื่องเล็ก เป็นเรื่องวิสามัญสำคัญมากกว่าตายเกิด ด้วยว่า ตายแล้วไม่เกิดนั้นเป็นของประเสริฐ ส่วนตายแล้วเกิดไม่ประเสริฐเลย**

เรื่องที่รับรองอดีตชาติ

เรื่องที่ข้าพเจ้าเล่ามาทั้งหมดนี้ เป็นแต่เล่าไปตามเรื่องบางทีอาจจะไม่พอคลี่คลายความสงสัยในเรื่องชาติหน้าหรือที่เรียกว่า **ปรโลก** สำหรับบางท่านก็เป็นได้ เพราะไม่มีอะไรเป็นสิ่งพิสูจน์และเป็นเครื่องรับรอง ข้าพเจ้าก็มิได้ขอร้องให้ท่านเชื่อง่ายไปทีเดียว

ฉะนั้นต่อไปนี้ข้าพเจ้าจะเล่าเรื่องในปัจจุบันโยงกันกับเรื่องในอดีตให้ท่านพิจารณาพิสูจน์เอาเอง

1. เรื่องคนอยู่ไฟขวางทาง เมื่อข้าพเจ้าเป็นนายเล็งอายุ 15 ปี วันหนึ่งต้นฤดูลงไร่ลงนา วันนั้นเวลาเย็นข้าพเจ้าขึ้นจากทำนา 2 คน กับน้องสาว คือ นางเหรียญ พากันเดินกลับบ้านตามปกติ วันนั้นมาเห็นคนอยู่ไฟขวางทางใกล้ๆ กับหนองหญ้าคา ตามภาษาพื้นบ้านเรียกว่า **จราบสะเบาว์** ณ ทิศพายัพของหนองนั้นเป็นทางลึก วันนั้นมีกระทาชาย 2 คน ผัวเมีย ชาติภูมิของบุคคลทั้งสองนั้น สามีอยู่บ้านเหนือ ภรรยาอยู่บ้านใต้ ครั้งมีท้องแก่ก็อ้อนวอนให้สามีนำไปคลอดที่บ้านแห่งมารดาตน วันแล้ววันเล่าจนกระทั่งครบวันครบเดือนแล้ว สามีจึงให้ขี่เกวียนพามา พอมาถึงตรงนั้นภรรยาก็เจ็บท้องขึ้น จะกลับก็ไม่ได้ จะไปก็ไม่ถึง จึงหยุดปลดวัวปลดเกวียนขวางทางลึกที่ตรงนั้นให้ภรรยาคลอดบุตร และอยู่ไฟที่เท่าที่สามารถจะจัดให้ได้ เรื่องนี้ข้าพเจ้าไม่เคยเห็น จึงเป็นเรื่องแปลกประหลาดประทับใจข้าพเจ้าอย่างแรง และติดหูติดตาข้าพเจ้าเป็นอันมาก ครั้นแล้วข้าวนา แล้วล่วงมาอีกปีหนึ่งมารดาบิดาจึงพาข้าพเจ้าไปฝาก หลวงน้าฉิม ให้บวชอยู่ที่วัดนาแห้ว เรียนหนังสือขอมและเล่าสวดมนต์ตามที่สถาบันคณะสงฆ์นิยมใช้ในสมัยนั้น จนกระทั่ง 10 ปี จึงได้ออกจากวัดไปอยู่บ้านอีก 20 ปี ก็ตายมาเกิดใหม่ได้ 13 ปี ยังไม่เคยไปที่ตรงนั้นเลย วันหนึ่งเป็นเวลาก่อนเที่ยงเพียงเล็กน้อย ข้าพเจ้าเลี้ยงวัวเลี้ยงควายขยายเขตไป

ถึงที่ตรงนั้นเข้า ก็เกิดความรู้สึกแปลกประหลาดขึ้นมา **เอ๊ะ..! ที่ตรงนี้เคยมีคนอยู่ไฟขวางทางอย่างแน่นอน** แต่ว่าที่ตรงนี้เรายังไม่เคยมาเลย ทำไมหนอจึงมารู้สึกเอาชัดเจนอย่างนี้ ครั้งกระนั้น เกวียนเขาปลดแอกและแปรกหมด แล้วตั้งขวางทางลึกที่ตรงนี้หันหน้าไปทางตะวันออก ท้ายไปตะวันตก มีประทุนในประทุนมีผู้หญิงอยู่ไฟข้างในเกวียน ใต้ถุนเกวียน เขาก่อไฟด้วยดุ้นฟืนใหญ่ๆ 3-4 ดุ้นข้างหน้าใกล้ๆ เกวียน เข้าตั้งเตาเชิงกรานต้มยาสมุนไพรหม้อใหญ่ให้ภรรยาเขากิน ถัดนั้นไปสองวาเขาตั้งเตาเชิงกราน สำหรับทำอยู่ทำกินหุงต้มข้าวปลาอาหาร มีวัว 2 ตัว สีจำปามีจุดด่างเล็กน้อย มีกระดิ่งผูกคอทั้งคู่ผูกล่ามไว้กับต้นเชือกรกฟ้า ห่างออกไปทางตะวันออก ประมาณ 5 วา ในวันเวลาที่ข้าพเจ้าไปพบเหตุการณ์นั้น ได้เห็นและได้ยินใต้ถุนเกวียนกำลังแตกระเบิดออกเสียงแพร้ดๆ อยู่ หม้อข้าวบนเตาทำกินกำลังเดือดเสียงแซๆ อยู่ เตาต้มยาไฟอ่อนจวนจะมอดไป ขณะนั้นผัวเขากำลังถือตวักยืนดูหม้อข้าวอยู่ทิศอีสาน หันหน้ามาทางหม้อข้าว และทุกสิ่งทุกอย่างที่ตั้งอยู่ในขณะเดียวกันนั้นวัว 2 ตัวนั้น เหมือนมันหวังพึ่งซึ่งกันและกันเพียง 2 ตัวเท่านั้น ด้วยกิริยาที่มันเลียให้กันนั้น เป็นเหตุแกว่งไกวให้กระดิ่งมีเสียงเหน่งๆ พร้อมๆ กัน กับเสียงไฟและเสียงน้ำเดือดของหม้อข้าวนั้นด้วย และในวันเวลาที่ข้าพเจ้าเป็นเด็กชายโชติอายุ 13 ปี ไปพบเห็นเหตุการณ์ทั้งปวงนี้ก็ปรากฏเหมือนอย่างนั้น แต่ขณะนั้น ณ ที่นั้นไม่มีอะไรเลยเวลานั้นข้าพเจ้ารู้สึกแปลกใจเอามากๆ จึงได้เดิน

วนเวียนด้วยความสังเกตอยู่ที่นั้น ประมาณครึ่งชั่วโมง จึงได้ตามรอยฝูงวัวควายไปภายหลังวันนั้นรู้สึกแปลกใจอยู่ทั้งวัน พอตกเย็นกลับไปถึงบ้านก็รีบถามมารดาใหม่นี้ว่า ที่ตรงนั้นเคยมีคนอยู่ไฟขวางทางจริงไหม มารดาบอกว่าจริง แต่เหตุการณ์นี้ไม่ใช่เพิ่งมีเดี๋ยวนี้ เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตั้งแต่ฉันอายุ 14 ปี 2 คนกับพี่ชายอายุ 15 ปี วันหนึ่งพากัน ขึ้นมาจากทำนาก็มาพบเหตุการณ์อันนั้นเข้า พี่ชายนั้นก็คือข้าพเจ้านี่เอง น้องสาวก็คือนางเหรียญแม่ใหม่ในปัจจุบันนี้เอง

2. เมื่อ พ.ศ. 2467 ข้าพเจ้ามีอายุ 16 ปีเต็ม มารดานำไปฝากพระอาจารย์ดุลย์ อตุโล พระอาจารย์ฝ่ายวิปัสสนากรรม-ฐาน (บัดนี้ท่านเป็นเจ้าคุณพระรัตนากรวิสุทธิ์ เจ้าคณะธรรมยุตจังหวัดสุรินทร์ (ต่อมาพระราชวุฒาจารย์ผู้รวบรวม)) ท่านได้จัดการให้ข้าพเจ้าเข้าบรรพชาเป็นสามเณรในปีนั้น ครั้นลุปี พ.ศ. 2468 ท่านก็พาข้าพเจ้าเข้าไปอยู่ที่วัดนาสาม ตำบลนาบัว อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ ตามศรัทธาและตามอาราธนาของประชาชนในตำบลนั้น อยู่มาวันหนึ่งข้าพเจ้าเห็นหมู่สามเณรเขาเรียนอ่านหนังสือของกัมพุชพากย์ข้าพเจ้าฟังๆ ไปก็ดูเหมือนจะรู้ดูๆ ไปก็คล้ายๆ จะอ่านได้พอเขาพักแล้ว ข้าพจ้าจึงขอยืมเขาไปดูในเวลาค่ำๆ หนังสือนั้นมี 10 ลาน ข้าพเจ้าอ่าน 1 ชั่วโมงเศษๆ ก็จบไปเที่ยวหนึ่งแต่ยังไม่แน่ใจ สงสัยเกรงว่าจะไม่ถูกจริง จึงไม่ยอมวางและก็ตั้งต้นอ่านใหม่ประมาณ 1 ชั่วโมงก็จบอีก ยังไม่จุใจจึง

อ่านซ้ำอีกเป็นเที่ยวที่ 3 วันนั้นรู้สึกดีใจและแปลกใจมาก ว่าอย่างไรหนอเราจึงอ่านได้เองโดยยังมิได้ร่ำเรียน คนทั้งหลายเขาเรียนกันแทบล้มแทบตายเป็นปีๆ บางคนออกไปเปล่าๆ อ่านไม่ได้เขียนไม่ได้ก็มีไม่น้อย ต่อมาข้าพเจ้าก็หัดเขียนตามที่อ่านได้แต่ฝีมือไม่สวยไม่ได้อย่างใจ เพราะทำเอาเองไม่มีใครสอนไม่มีใครบังคับ หลังจากนั้นเอาคัมภีร์อะไรมาจะเป็นพากย์ไทย หรือกัมพุชพากย์ก็อ่านได้ทั้งนั้น นี่ไม่ใช่อะไรก็คือ ข้าพเจ้าชำนาญมาแล้วตั้งแต่เป็นภิกษุเล็งสึกไป 20 ปี ตายไปเกิดใหม่อีก 17 ปี รวมเป็น 37 ปี ก็ลืมเลือนไปบ้างเป็นธรรมดา แม้แต่ในชาติเดียวหากทอดทิ้งไปสัก 20-30 ปี จึงมาจับอ่านอีกทีก็คงจะงงๆ ไปไม่น้อย นี่ข้าพเจ้าทอดทิ้งๆ ไปตั้ง 37 ปี ยังมาคลำอ่านได้ขนาดนี้ ก็นับว่าเป็นกรณีพิเศษคือทุนเดิมนั่นเอง

3. เมื่อระหว่าง พ.ศ. 2437 ถึง พ.ศ. 2450 ข้าพเจ้าเป็นนายเล็ง พ่อค้าเกวียนได้พาลูกน้องไปซื้อขายแลกพริกแลกเกลือทางเกษตรวิสัย สุวรรณภูมิ ร้อยเอ็ด พยัคฆภูมิ เป็นประจำทุกปี บางทีถึง 2-3 เที่ยวก็มี ทุกเที่ยวที่ผ่านไปผ่านมา ก็พากันพักเกวียนริมฝั่งเหนือของห้วยทัพพล ทิศใต้บ้านแกใหญ่ เหนือสถานีสุรินทร์ปัจจุบัน 2 ก.ม. เพราะที่ห้วยนั้นมีน้ำใสสะอาดดีมีรสอร่อย ข้าพเจ้ายึดที่มั่นทางด้านตะวันตก หน้าเกวียนไปทางทิศเหนือ ท้ายเกวียนไปทางทิศใต้ ใกล้ๆ ริมห้วยนั้นเสร็จแล้วเอากระบอกไม้ไผ่มีสายสำหรับแขวนด้วยลงไปตักน้ำในห้วยได้แล้ว ขึ้นมาแขวนกระบอกน้ำที่แปรกเกวียนทางซ้ายคือด้านตะวันตก พอปล่อยมือแล้ว

กระบอกน้ำนั้นก็แกว่งไกวไปมาจนกว่าจะหยุดเองของมัน ขณะนั้นเป็นเวลาตะวันยอแสงการหุงข้าว ต้มแกงก็กำลังเร่งมือกันอย่างชุลมุนวุ่นวายดูฉุกละหุก แต่ออกรสสนุกดี มีหน้าตาเบิกบานสำราญใจทุกคนส่งเสียงเจี๊ยวจ๊าวๆ ประสานกันกับเสียงกระดิ่งเสียงพรวนที่ผูกคอวัว ซึ่งปล่อยให้กินหญ้าอยู่ข้างๆ นั้น และเสียงหม้อข้าวหม้อแกงกำลังเดือดแซะๆ อยู่ในขณะเดียวกันกลิ่นไอควันไฟก็ฟุ้งตลบกันไปด้วย เรื่องนี้ก็ลับลี้ทอดทิ้งไปนาน ไม่มีใครเฉลียวใจว่าจะมีอะไรเกิดขึ้นจึงต่างไม่มีใครสนใจ

ต่อมาถึง พ.ศ. 2477 ข้าพเจ้าเป็นพระสมุห์โชติ อายุ 26 ปี พรรษา 6 ปี นั้น จำพรรษาวัดบูรพารามในเมืองสุรินทร์ หน้าแล้งวันหนึ่งที่วัดแกใหญ่มีงาน เขามานิมนต์พระในเมืองไปหลายรูป ข้าพเจ้าก็ถูกนิมนต์ไปฉันเพลที่งานวัดนั้นด้วย วันนั้นไปถึงห้วยทัพพลเป็นเวลา 10.00 น. ข้าพเจ้าเดินตามหลังเขาด้วย พอไปถึงที่ตรงนั้นเข้าก็เกิดความรู้สึกแปลกประหลาดขึ้นมาว่าเราเคยเป็นหัวหน้าพ่อค้าเกวียน เคยมาพักเกวียนที่ตรงนี้ เวลานั้นภาพอะไรเป็นอย่างไรก็ปรากฏขึ้นมา แม้แต่เสียงกระดิ่งเสียงพรวนที่ผูกคอวัว เสียงหม้อข้าวกำลังเดือดก็ดูเหมือนจะได้ยินอยู่ในหู แต่ไม่พอที่จะให้ใครฟังด้วยได้ ขณะนั้นข้าพเจ้าเดินวนเวียนเพื่อสอบความจริงอยู่ตั้งครึ่งชั่วโมง ในความรู้สึกนั้นว่าบางคราวก็ตั้งเตาก่อไฟข้างเกวียนส่วนเกวียนคนอื่นๆ ก็ตีวงต่อหัวต่อท้ายกันจนติดเป็น

วงกลม ขณะนั้นตะวันยังไม่ตกดิน การทำอยู่ทำกินต่างคนก็กำลังเร่งมือกันชุลมุนวุ่นวาย ทั้งวัวทั้งควายก็กำลังถูกปลดปล่อยให้กินน้ำกินหญ้า ณ ที่รอบๆ นั้น ตามอัธยาศัย และตามเหมาะตามควร เสียงกระดิ่งเสียงพรวนก็ประสานกันบรรเลงเหมือนดังเพลงอันจับใจไพเราะ เสนาะโสต ขณะเดียวกันนั้นเราได้เอากระติกไม้ไผ่อันมีสายผูกด้วย ลงไปตักน้ำในห้วยแล้วขึ้นมาแขวนที่แปรกเกวียนทางซ้าย พอปล่อยมือแล้วกระติกไม้ไผ่นั้นก็แกว่งไกวไปมา หม้อข้าวบนเตาไฟก็กำลังเดือดแซะๆ อยู่ ภาพและเสียงเหล่านี้ แม้เป็นเหตุการณ์ที่ผ่านไปแล้ว นานประมาณถึง 60 ปี คือก่อนที่ข้าพเจ้ามาเกิดในชาตินี้ 7-8 ปี บัดนี้อายุข้าพเจ้า 67 ปีแล้ว แต่ความรู้สึกและความทรงจำภาพเหตุการณ์เรื่องนั้นยังประทับในหูรู้ในใจเหมือนว่าเรื่องนี้ เกิดขึ้นเมื่อวันวานไม่นานเลย แม้ปีต่อๆ มาข้าพเจ้าได้ผ่านไปที่นั้นหลายครั้ง และทุกครั้งที่ไปถึงที่นั่น ความรู้สึก และความทรงจำอันนั้น ก็ฟื้นตัวขึ้นมาอีกเช่นเดิม บางคราวมัวแต่แวะหยุดยืนเดินวนเวียนสอบความรู้สึก ด้วยความเพลิดเพลินจนจะเกินเวลาเพลไป ก็มี

อันเหตุการณ์ที่ตรงนี้ เป็นที่น่าเสียดายและเสียใจ เพราะไม่มีสักขีพยานด้วยว่าผู้ที่ร่วมทางกันในกาลครั้งนั้นได้ดับขันธ์ล้มหายตายจากไปหมดแล้ว ทั้งไม่พบไม่ปะ และไม่ทราบว่าใครได้ไปผุดไปเกิดที่ไหนหรือไม่อย่างไร เหตุการณ์ทำนองนี้ยังมีหลายแห่งแต่เป็นที่เปลี่ยนแปลงและเลือนลางไปแล้ว จึงของดไว้เท่านี้

สิ่งที่ติดมา

เมื่อข้าพเจ้ายังไม่ได้เข้ามาร่างนี้โดยสมบูรณ์นั้นรู้สึกตัวว่าเลื่อนๆ ลอยๆ จะไปไหน เพียงแต่นึกไปที่นั่นก็ถึงเสียแล้วโดยมิได้ใช้เรี่ยวแรงแต่อย่างใดเลย จึงไม่เคยรู้จักเหนื่อยไม่รู้จักหิวความรู้สึกเลื่อนๆ ลอยๆ นั้นแม้ข้าพเจ้ามาเข้าร่างนี้โดยสมบูรณ์แล้ว ก็ยังรู้สึกอย่างนั้นเบาเนื้อเบาตัวว่องไวไม่อืดอาดตลอดเวลาที่ยังตื่นอยู่ ถ้านอนหลับด้วยแล้วก็มักฝันเหาะ เมื่อข้าพเจ้ายังเป็นทารกอยู่ ถ้าหลับทีไรเป็นต้องฝันเหาะทุกที ตั้งแต่อายุ 10 ปี ถึง 20 ปี การฝันเหาะห่างไปเป็นอาทิตย์ละครั้งบ้างเดือนละครั้งบ้าง ตั้งแต่อายุ 21 ปีถึง 30 ปี มีการฝันเหาะห่างไปเป็น 2 เดือนครั้งบ้าง 3 เดือนครั้งบ้าง ตั้งแต่อายุ 30 ปีถึง 40 ปี ก็มีฝันเหาะห่างไปอีก 4 เดือนครั้งบ้าง 5 เดือนครั้งบ้าง ยิ่งมาในระหว่างอายุ 45 ถึง 50 ปี มานี้ก็ยิ่งห่างไปเป็นปีละครั้งบ้าง 2 ครั้งบ้าง เมื่อเดือนมกราคม 2501 วันหนึ่งข้าพเจ้ากับนายศุภชัย ศุภกาญจน์ ขึ้นรถด่วนจากสุรินทร์ไปกรุงเทพฯ หลับในรถด่วนบนห้องนอน 1 ชั่วโมงเศษ ประมาณจาก 22.20 น. ถึง 00.00 น. ระหว่างสถานีลำปลายมาศถึงนครราชสีมาในระยะนั้นฝันเหาะไปบนยอดภูเขาแห่งหนึ่ง ซึ่งไม่เคยเห็นเป็นภูเขาสูงๆ ต่ำๆ หลายยอดด้วยกัน มีต้นไม้ผลัดใบใหม่เขียวชะอุ่มไปน่าด

น่าชมตัวข้าพเจ้าเหาะลอยไปได้ตามใจนึก จะไปสูงก็ได้ต่ำก็ได้เร็วก็ได้ช้าก็ได้ มาตื่นเอาเมื่อถึงสถานีนครราชสีมา จึงได้เล่าเรื่องที่ฝันไปนั้นให้ นายศุภชัยฟังแล้วก็บอกว่านี่ยังว่าห่าง แต่ก่อนนี้ฝันเหาะแทบทุกวัน ถ้าฝันต่อสู้ก็ไม่เคยแพ้บางทีก็ฝันว่าจะหนีภัยอันตราย พอจัดแจงจะหนีวิ่งไปสัก 2-3 ก้าวก็ลอยไปเลยสูงก็ได้ต่ำก็ได้ เร็วก็ได้ช้าก็ได้สบายไปตามเคย มาปีนี้เมื่อวันจันทร์ที่ 27 เมษายน 2501 นอนที่กุฏิเมนะรุจิ วัดสุทธจินดานครราชสีมา จากเวลา 00.00 น. ถึง 02.30 น. ก็มีฝันเหาะไปชมยอดภูเขาอย่างสนุกสนาน ตื่นขึ้นมา03.00 น. ตามเคย จึงได้บันทึกไว้ในปฏิทินพกพระราชทานประจำปีที่ใบประจำวันนั้นว่า **ฝันเหาะชมยอดไหล่เขาอย่างสนุกสนาน**ในความฝันนั้นว่า ตัวข้าพเจ้าเหาะลอยไปได้ตามใจนึก โดยมิได้ใช้เรี่ยวแรงแต่อย่างใดสูงก็ได้ต่ำก็ได้เร็วก็ได้ช้าก็ได้ก็ไปถึงที่แห่งหนึ่งซึ่งไม่เคยเห็น เป็นที่มีภูเขาสูงๆ ต่ำๆ หลายลูกและหลายยอดด้วยกัน บนภูเขานั้นมีเครือเขาเถาวัลย์หลายประเภท ทั้งมีดอกบานสะคราญตาน่าชมน่าทัศนาเป็นอย่างยิ่ง ข้าพเจ้าจึงน้อมตัวไปใกล้ๆ ยอดไม้ที่มีดอกงามกว่าเพื่อนต้นหนึ่ง จึงเอามือช้อนดอกไม้ต้นนั้นขึ้นมา ด้วยความสนใจและนึกแปลกใจในขณะนั้นว่า "เอ..! เรานี่ยังไงจึงได้เหาะมาได้อย่างนี้" จากนั้น ก็ไปเที่ยวชมที่อื่นๆ ต่อไปอีกจนเป็นที่จุใจแล้วก็จึงว่าพอแล้ว ขณะนั้นก็รู้สึกตัวตื่นขึ้นมา

ดูนาฬิกาเป็นเวลา 03.00 น. อย่างที่เคยตื่นโดยปกติแม้ลุกขึ้นมาแล้วก็ยังรู้สึกสนุกสนานเบิกบานใจอยู่จึงได้บันทึกไว้ดังกล่าว ต่อมาเมื่อ วันที่ 7-8-9 กรกฎาคม 2502 นี้ ข้าพเจ้าไว้เข้าไปในกรมนาวิกโยธิน สัตหีบ เพื่ออบรมทหารเรือตามความอาราธนาของอนุศาสนาจารย์ทหารเรือในกรมนาวิกโยธินนั้น ได้เห็นภูเขาในกรมนาวิกโยธิน นั้นเหมือนในความฝัน จึงได้เล่าให้อนุศาสนาจารย์ฟังว่าที่เคยฝันเหาะไปเที่ยวชมยอดภูเขาสูง ๆ ต่ำ ๆ หลายยอดด้วยกันนั้นคล้ายกันกับภูเขาในกรมนาวิกโยธินนี้บทจะฝันเหาะก็ฝันไปโดยมิได้นึกมิได้ตั้งใจไว้จะให้ฝันเช่นนั้น แต่ก็ฝันไปเองไม่ทราบว่าเพราะเหตุอะไร ข้าพเจ้าเลยเข้าใจว่าเป็นรอยแห่งความรู้สึกเลื่อน ๆ ลอย ๆ ตั้งแต่ในขณะยังมิได้เข้ามาครองร่างนี้โดยสมบูรณ์นั้นติดมา แต่มีบางคนแม้เขาจะไม่เคยรู้ว่าตัวเคยอยู่ในภาวะที่เลื่อน ๆ ลอย ๆ เช่นนั้น แต่เขาก็เคยมีฝันเหมือนกัน เลยทำให้คิดต่อไปอีกว่าคงจะเป็นด้วยอำนาจบุพพกุศลอะไรสักอย่างหนึ่งเป็นแน่ แต่ตัวเองไม่รู้ ฉะนั้น บางคนอาจประมาทลืมตัวไป จึงไม่ได้รักษาบุพพกุศลนั้นไว้ และไม่ได้สร้างสมกุศลอื่นต่อเติมให้เพิ่มพูนต่อไปอีกด้วย

เคารพรักสมณเพศ

อีกอย่างหนึ่งจะเป็นด้วยเมื่อข้าพเจ้าเป็นนายเล็งนั้น ได้บวชเรียนอยู่ในสมณเพศพรหมจรรย์เวลานานหลายปี มาในชาตินี้ข้าพเจ้าจึงมีความพอใจ และเคารพรักในสมณเพศนี้ยิ่งด้วยชีวิต นับแต่ออกจากฆราวาสมาบวชเป็นบรรพชิตคิดเป็นกาลประมาณเวลาล่วงมา 50 ปีแล้ว ยังไม่เคยเบื่อหน่ายหรืออิดหนาระอาใจในสมณเพศนี้เลย เพราะมีความสำคัญมั่นหมายในใจอยู่ตลอดเวลาชีวิตนี้และในโลกนี้จะหาเพศใดให้วิเศษประเสริฐยิ่งไปกว่าสมณเพศอันอุดมนี้ ไม่มีอีกแล้ว จึงมีความเคารพรักและเทิดทูลสมณเพศนี้เป็นอย่างยิ่ง ดังนั้นสมณบริขารอันใดที่พระพุทธองค์ทรงอนุญาตไว้ ข้าพเจ้าเคารพรักสมณบริขารนั้นเป็นอย่างยิ่ง และโดยปกติสีอันใดซึ่งเข้าใจว่าเป็นสีแห่งพุทธนิยม ธรรมนิยม และสังฆนิยมแล้ว ข้าพเจ้าเคารพรักสีนั้นเป็นอย่างยิ่ง ตลอดถึงอาการกริยากาย วาจา อันเป็นมารยาทของสมณวิสัย ข้าพเจ้าก็มีความพอใจและระมัดระวังรักษามารยาทนั้นๆ สุดที่จะทำได้แม้กระนั้น ก็ยังไม่เป็นที่จุใจตัวเองเกรงว่าจะบกพร่องในมารยาทส่วนใดอีก ด้วยคิดว่าอาการกาย วาจา อย่างอื่นที่เราจะต้องทำให้ดีขึ้นไปกว่านี้ยังมีอยู่อีก มิใช่เพียงเท่านี้

การสืบชาติ

ชาติ คือ การเกิด การเป็นขึ้นมาการเอากำเนิดในภพใหม่ๆ ฯลฯ การเกิดใหม่ การติดต่อต่อไป สัตว์และสังขารทั้งที่มีใจครองและไม่มีใจครอง ทั่วโลก โอฆสงสาร ตลอดพิภพทุกๆ จักรวาลย่อมมีการสืบชาติไม่ขาดสาย เวียนว่ายตายเกิดเอากำเนิดในภพต่างๆ จนกว่าพระอรหัตตมัคคญาณ จะตัดให้ขาดลงจึงจะไม่มีการเกิดการตายกันต่อไป ตราบใดที่ยังมีการเกิด การตาย ชรา พยาธิ คือความแก่และความเจ็บ ฯลฯ ตลอดถึงสารพัดทุกข์ทั้งปวงก็เป็นเงาติดตามไปทุกภพทุกชาติไม่ขาดสายเช่นเดียวกัน คติภพของสัตว์ คือ ผู้ที่ยังข้องอยู่ในโลกโอฆสงสารนั้น เหมือนบุคคลโดยสารเรือใหญ่ไปท่ามกลางมหาสมุทรดังกล่าวแล้วเมื่อเรืออับปางกลางทะเลสิ่งที่หนักก็จะจมลงไปใต้มหาสมุทร สิ่งที่ไม่หนักก็ลอยไปตามน้ำสิ่งที่เบาก็ลอยไปตามลม สิ่งที่ไม่มีน้ำหนักก็ลอยไปในอากาศ คติของสัตว์ก็อย่างนั้นเหมือนกัน เมื่อจะจากอัตภาพนั้นแล้วก็ต้องไปเสวยวิบากในทุคติ มีนรก เปรต เดรัจฉาน และอสุรกายเป็นต้น เพราะการสร้างกรรมทำบาปหยาบคายและเลวร้ายต่างๆ นั้นย่อมเป็นการห้ำหั่นจิตใจของเขาให้เศร้าหมองเมื่อจิตเศร้าหมองแล้วทุคติเป็นอันต้องหวังได้ ดังที่สมเด็จพระจอมไตรตรัสไว้ในมัชฌิมปัณณาสก์มัชฌิมนิกายว่า **จิตฺเต สงฺกิลิฏฺเฐ ทุคฺคติ ปาฏิกงฺขา** เมื่อจิตเศร้าหมองแล้ว ทุคติก็เป็นอันหวังได้ดังนี้ฯ ความเศร้าหมองหยาบคาย เลวร้ายนั้นเองถ่วงให้ต่ำลง

ส่วนที่พอประมาณปานกลางไม่หนัก ไม่เบา ไม่เศร้าในจิตใจไม่สูงไม่ต่ำ เพราะบุญเขาไม่ถึงหาบ บาปไม่ถึงหิ้ว เมื่อตายจากชาตินี้แล้วจิตใจเขาก็ปลิวไปได้เป็นอิสระ เปรียบเหมือนสวะลอยไปกับน้ำ เจอสิ่งใดก็ติดอยู่กับสิ่งนั้น ผู้ที่บุญไม่ทำกรรมไม่สร้างก็เช่นนั้นเหมือนกัน จิตใจในขณะนั้นยังไม่สูงไม่ต่ำ เลื่อนๆ ลอยๆ ไปตามยถากรรม หรือตามอารมณ์ เมื่อเขาจากอัตภาพนั้นแล้วก็ไปตามอารมณ์มีอุปทานพัวพันที่ไหนก็ไปเกิดที่นั่น แบบนี้ไว้ใจไม่ได้เผลอๆ ไปพัวพันกับจำพวกที่ต่ำกว่าเลวกว่า ก็น่ากลัวจะต้องไปเกิดเป็นจำพวกนั้นๆ เช่นในพระธรรมบทกล่าวว่า **โตเทยยะ** พราหมณ์ ไปเกิดเป็นสุนัขในบ้านของตน เป็นต้น

ในหนังสือพิมพ์บางกอกไทม์ รายสัปดาห์ ประจำวันจันทร์ที่ 14 กันยายน 2505 ลงว่า นายสัตว์แพทย์มานิตย์ พยัคฆนันท์ กล่าวว่า **ยายเกิดมาเป็นแม่** นายสัตว์แพทย์**มานิตย์ พยัคฆนันท์** กล่าวว่า**นางเลื่อน พยัคฆนันท์** ผู้เป็นมารดาของตนเป็นบุตรีของ**พระยาพิทักษ์ทวยหาญ** (ทองดี พงพิทักษ์) อดีตเจ้าเมืองปทุมธานี เมื่อก่อนที่นางเลื่อนจะได้ถือกำเนิดขึ้นมาในโลกเพียงเล็กน้อยได้ปรากฏว่า น้องสาวของ คุณหญิงพิทักษ์ทวยหาญ คนหนึ่ง ซึ่งนายสัตว์แพทย์มานิตย์เรียกว่า **คุณยายน้อย** ได้ถึงแก่กรรมด้วยการคลอดบุตรอย่างปัจจุบันทันด่วน คนโบราณเขามักเอาขมิ้นกับปูนทาที่ฝ่ามือและที่น่องของผู้ตาย เพื่อเป็นเครื่องหมายเมื่อมาเกิดใหม่ หลังจากที่คุณยายน้อยถึงแก่กรรมไปไม่นาน คุณหญิง

พิทักษ์ทวยหาญก็เริ่มตั้งครรภ์ ครั้นคลอดและโตมาหน่อย ก็ปรากฏว่าเด็กหญิงเลื่อน พยัคฆนันท์ ระลึกชาติได้ หลักฐานประการแรกก็คือ มีรอยมือ 5 นิ้ว ที่ฝ่ามือและที่น่องของเด็กหญิงเลื่อน ตรงกับที่ญาติได้ทาขมิ้นไว้ที่ฝ่ามือ และที่น่องของศพคุณยายน้อยทุกอย่าง แม้ขณะนั้นเด็กหญิงเลื่อนมีอายุเพียง 3 ขวบก็สามารถจำเครื่องใช้ของคุณยายน้อยได้โดยครบครัน

บางรายมีเครื่องหมายแต่เจ้าตัวจำไม่ได้ก็มี เช่น **คุณหญิงอมรฤทธิ์** มารดาของผู้อำนวยการโรงเรียนเทคนิคนครราชสีมาปัจจุบันนี้ ท่านเล่าว่าเมื่อชาติก่อนอายุ 13 ปี ถึงแก่กรรม มารดาได้เอาปูนและแป้งจรดนิ้วไว้อย่างละ 1 ที่ใกล้ๆ กับที่แขนของเด็กหญิงที่ตาย ครั้นมาเกิดใหม่ก็มีเครื่องหมายนั้นติดมาด้วย แต่เจ้าตัวท่านจำเรื่องในชาติก่อนไม่ได้ เห็นจะเป็นเพราะถึงแก่กรรมแต่ยังเด็กมาก

บางคนไปเกิดกับพี่ บางคนไปเกิดกับน้อง บางคนไปเกิดกับลูก บางคนไปเกิดกับหลาน ไม่มีกำหนด ดังที่**สมเด็จพระสุคต**ตรัสไว้ในคัมภีร์ต่างๆ ว่า **ในวัฏฏสงสารนี้ ผู้ที่ไม่เคยเป็นพ่อเป็นแม่กันไม่มี ไม่เคยเป็นพี่เป็นน้องกันไม่มี ไม่เคยเป็นผัวเป็นเมียกันไม่มี ไม่เคยเป็นลูกเป็นหลานกันไม่มี ไม่เคยเป็นญาติเป็นมิตร ไม่เคยเป็นศิษย์เป็นอาจารย์กันไม่มี ล้วนแต่เคยเกี่ยวดอง หรือเกี่ยวข้องกัน หรือเคยเป็นอะไรๆ ต่อกันมาแล้วทั้งสิ้น จึงได้มาพบปะและเกี่ยวข้องกันอีก**

เช่นตัวข้าพเจ้านี้เดิมทีก็เป็นพี่ชายเขามาก่อน อย่างไรก็ได้ย้อนกลับมาเป็นลูกเขาไปได้ ถ้ารู้ว่าจะเป็นเห็นจะไม่ยอม แต่นี่มารู้เอาเมื่อเป็นแล้ว ก็สุดวิสัยที่จะแก้ไขได้แต่ก็นับว่ายังดีที่ได้มาเกิดอยู่ในเครือญาติไม่พลาดไปเป็นคนอื่นสัตว์อื่น

การที่ข้าพเจ้าจะได้มาเกิดเป็นลูกของน้อง ก็เห็นจะเป็นเพราะความที่ข้าพเจ้ามีจิตคิดถึงน้องนั่นเอง ประกอบกับไม่มีเวรกรรมที่ทำไว้ จึงได้เป็นอย่างนั้นแม้ในคัมภีร์ที่มาหลายแห่งก็แสดงไว้อย่างนั้น ดังในคัมภีร์อภิธรรมมัตถสังคหะ 9 ปริจเฉทฉบับอาจารย์ขอมกัมพุชพากย์กล่าวว่า มีกระทาชายคนหนึ่งได้ปลูกอ้อยไว้หน้าบ้านกอหนึ่ง ส่วนอาชีพอย่างอื่นก็มีตามธรรมดา ต่อมาเขาล้มเจ็บนอนป่วยอยู่บนเรือน เหลือบแลไปก็เห็นแต่อ้อยกอนั้นจิตใจของเขาก็ประหวัดอยู่ที่กออ้อยนั้นตลอดเวลา เมื่อเขาถึงแก่กรรม ทำกาลกิริยาก็ไปเกิดเป็นด้วงที่อ้อยกอนั้นชาติหนึ่ง

อีกรายหนึ่งซึ่งในคัมภีร์เดียวกันว่า มีสามีภรรยาคู่หนึ่งซึ่งอยู่กินด้วยกันมาเป็นเวลาหลายปี แต่ไม่มีบุตร-บุตรีที่จะสืบสกุลสามีภรรยาคู่นั้นทำอะไรก็ทำด้วยกันไปไหนก็ไปด้วยกันเป็นต้นว่าไปนาก็ไปด้วยกัน ด้วยเหตุนั้นสามีภรรยาคู่นั้นจึงเป็นที่ปรองดองถูกต้องกันมาก ต่อมาผัวตายไปอย่างกระทันหันแบบปัจจุบันทันด่วน ที่เรียกกันว่าเส้นโลหิตแตกตาย นางสุดที่จะเสียดาย จึงร้องไห้พิไรรำพันว่า เมื่อนั้นพี่กับเมียขวัญพากันไปทำนา กลับมา

ก็ได้แวะหาเก็บผักหักฟืน แม้แต่ยามค่ำคืนคุณพี่ก็ยังอุตส่าห์พาน้องไปหาอึ่ง ซึ่งก็เป็นความสุขตามประสายาก เมื่อพี่ยามาตายจากใครหนอจะครองให้น้องเป็นสุข ฯลฯ

ขณะนั้นดวงจิตของกระทาชาย ยังไม่หายไปจากร่างพอได้ยินคำรำพันของนางถึงอึ่งในประโยคว่า **แม้แต่ยามค่ำคืนคุณพี่ก็ยังอุตส่าห์พาน้องยาไปหาอึ่ง** จิตก็แวบประหวัดไปถึงอึ่ง เลยไปเกิดเป็นอึ่งอยู่ชาติหนึ่งเปล่า ๆ ท่านจึงว่าผู้ไม่ฝึนจิตให้เพียงพอก็ยากที่จะระวัง ถ้าพลั้ง ๆ เผลอ ๆ ก็น่ากลัวไปเจอเอากำเนิดที่ชั่วช้าเลวทรามต่ำต้อย และอาจจะด้อยลงไปทุกทีกว่าจะฟื้นคืนมาได้ ไม่ใช่ของง่าย ดังนั้น เราทั้งหลายที่ได้ชาติกำเนิดเกิดมาเป็นมนุษย์สุดประเสริฐ จึงไม่ควรเพลิดเพลินให้เกิดประมาทจนขาดจากประโยชน์ เพราะความประมาทจึงอาจลืมตัว ท่านจะลืมอะไรไม่ว่าขออย่างเดียวเพียงว่า **อย่าลืมตัว** ก็แล้วกัน เพราะความลืมตัวเป็นดุจการสละสิทธิ์สละคิวแห่งกฏสังสารวัฏ แต่การสละอย่างนี้ไม่พ้นตัว ไม่ดี ไม่มีผล เพราะจะต้องไปตั้งต้นสังสารวัฏใหม่ไปอีก

สิ่งที่ควรสละคือ สละโลภ สละโกรธ สละหลง และความมัวเมา ที่เมาในวัยว่าเราไม่แก่ ฯลฯ และเมาในชีวิตว่าเราไม่ตาย ฯลฯ เป็นต้น แทนที่จะเมาเรามาเปลี่ยนเป็นเบากันเสียเถิด

การสืบสันดาน

จะเป็นด้วยความที่เมื่อข้าพเจ้ายังอยู่ในท้องของมารดา แม่อุตส่าห์อุ้มท้องไปขึ้นธรรมบำเพ็ญภาวนา หรือว่าจะเป็นด้วยบุพพกุศลที่ตนเคยสั่งสมอบรมมาแต่ปางก่อน มาสอบสันดานดลบันดาลให้ข้าพเจ้ามีจิตใจเลื่อมใส ในปฏิปทาที่เป็นไปในทางสัลเลขปฏิบัติมากคือ จิตใดหน่วงหนักไปในทางธุดงค์รุกขมูลกัมมัฏฐาน การบำเพ็ญภาวนาเป็นปฏิปทาที่ข้าพเจ้าชอบและเคารพมาก อยากจะบำเพ็ญตนในทางสัลเลขปฏิบัตินี้ตลอดเวลา แต่เมื่อยังมีกรรมวิบากเวรมาประวิงไว้ก็จนใจเหลือเกิน ทำนองจะกลืนก็ไม่ได้จะคายก็ไม่ออก แต่นึกว่าเป็นเรื่องภายนอกและยกไว้ให้เป็นเรื่องของวิบากไป เห็นว่าเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ พระศาสนาและประชาชนอยู่บ้าง ก็อุตส่าห์อยู่ไปทำไปตามเรื่อง ส่วนใจที่คิดจิตที่แท้ไม่อยากมาเหลียวแลกังวลสับสน เพราะพัวพันด้วยธุระไม่ใช่หน้าที่เหล่านี้เลยฯ

คำสัมภาษณ์เกี่ยวกับปรโลก

ข้าพเจ้า (นายเทียน เหลียวรักวงศ์)

กระผมมีความสนใจเรื่องราว การระลึกชาติได้ของพระคุณท่านเป็นอันมาก ได้ตั้งใจไว้ว่าจะหาโอกาสไปกราบพระคุณท่านถึงจังหวัดสุรินทร์เหมือนกัน แต่รู้สึกเป็นโชคดี เมื่อทราบว่าพระคุณท่านบังเอิญลงมากรุงเทพฯ ด้วยกิจธุระและจะพักอยู่ที่วัดบวรนิเวศฯ นี้อีกหลายวัน กระผมจึงถือโอกาสมาหาพระคุณท่านที่นี่ และใคร่จะขอรบกวนเรียนถามพระคุณท่าน ถึงเรื่องราวเกี่ยวกับการระลึกชาติได้ของพระคุณท่านอีกบางประการ ซึ่งกระผมยังติดใจอยู่

เจ้าคุณ (พระเทพสุทธาจารย์)

อาตมายินดีที่คุณสนใจ และยินดีที่จะเล่าประสบการณ์ทุกอย่างที่เกิดกับอาตมา แม้จะเป็นการเล่าซ้ำอีกสักกี่ครั้งก็ตาม และถ้าคุณมีข้อสงสัยอย่างไร อาตมาก็ยินดีจะตอบเท่าที่สามารถจะตอบได้

ข้าพเจ้า

เป็นความกรุณาของพระคุณท่านอย่างมาก เรื่องราวการ

ระลึกชาติได้ของพระคุณท่านนั้น น่าจะเป็นหลักฐานที่สำคัญยิ่งอันหนึ่ง ซึ่งจะคลี่คลายปัญหาเรื่อง **ตายแล้วเกิดหรือไม่** อันเป็นปัญหาข้อถกเถียงที่เรื้อรังมานาน ระหว่างบุคคลซึ่งมีลัทธิศาสนาและความเชื่อถือไม่ตรงกัน แต่ก็ยังไม่เป็นที่ตกลงกันได้ จนกระทั่งปัจจุบันนี้ว่าอะไรเป็นการถูกต้องแน่นอน

เจ้าคุณ

ปัญหานี้เป็นปัญหาใหญ่ ซึ่งมีข้อถกเถียงกันไม่รู้จักสิ้นสุด เรื่องของอาตมาเพียงคนเดียวจะเอาไปเป็นข้อพิสูจน์ให้คนทั้งเมืองเขาเชื่อกันหมดนั้น เห็นจะไม่ได้แน่ ต้องสุดแล้วแต่ใครเขาคิดเห็นและเชื่ออย่างไรจะดีกว่า เท่าที่อาตมาจะเล่าให้คุณฟัง ก็มิได้ประสงค์ให้ใครเชื่อเสียทีเดียว แต่ขอเล่าตามเรื่องที่ได้เป็นมาให้ผู้ฟังไปพิจารณาเอาเอง

ข้าพเจ้า

สำหรับเรื่องการตายแล้วเกิดหรือไม่เกิดนี้ กระผมเห็นสมควรจะถือคติที่ว่า ความเชื่อหรือไม่เชื่อของบุคคลนั้น ไม่สามารถจะเปลี่ยนแปลงความจริงได้ คือ ถ้าตายแล้วต้องเกิดจริง ถึงใครไม่เชื่อเขาก็ต้องเกิดวันยังค่ำ บางคนยังอ้างเอาพระพุทธวจนะที่ว่า **จงอย่าเชื่อสิ่งใดอย่างงมงาย** มาเป็นคติหรือเหตุผลในการไม่เชื่อ

ของเขาเสียอีก กระผมเห็นว่าถ้าเขาเชื่อในคำสอนของพระพุทธเจ้า ข้อนี้อย่างจริงแท้แล้ว เขาก็ควรพิจารณาเสียใหม่ให้ดีกว่าการเชื่อเรื่อง **ตายแล้วไม่เกิด** ของเขานั้น เป็นความเชื่อที่งมงายหรือเปล่า

เจ้าคุณ

ข้อนี้ก็น่าฟังอยู่ ความจริงสมเด็จพระบรมศาสดาก็ได้ทรงรับรองแล้วว่า **ตราบใดที่มนุษย์เรายังมีกิเลสและตัณหา ความทะเยอทะยานอยากประจำจิตอยู่ ตราบนั้นจะต้องเวียนว่ายตายเกิดอีก** พระองค์เองไม่อยากจะเกิดจึงได้ทรงเจริญสมาธิและบำเพ็ญเพียร ที่จะให้พระองค์หลุดพ้นเสียจากสังสารวัฏ คือ การเวียนว่ายตายเกิด จนทรงบรรลุพระอรหันตมรรค หรือพระนิพพานในที่สุด ฉะนั้นเรื่องนี้ก็เป็นข้อพิสูจน์ได้อย่างดีแล้วไม่ใช่หรือว่า คนตายแล้วต้องเกิดแต่จะไปเกิดเป็นอะไรนั้นก็สุดแต่กรรมของตน

ข้าพเจ้า

คนเรานั้นชอบพูดปด หรือพูดหลอก และบางทีก็หลอกกระทั่งตนเอง เช่น อยากได้ ก็บอกว่าไม่อยากได้ กลัวก็บอกว่าไม่กลัว และเชื่อก็บอกว่าไม่เชื่อ ทั้งนี้ก็เพื่อปลอบใจตนเองอย่างหนึ่งหรือเพราะมีทิฐิอย่างหนึ่ง จะฟังเอาคำพูดเป็นความจริงใจเสมอไปไม่ได้

เจ้าคุณ

เจริญพร สำหรับเรื่องของอาตมานั้น อาตมาก็ไม่เคยคิดค้นคว้าหาเหตุผลมาประกอบเรื่องราว เพื่อให้เป็นที่น่าเชื่อถือขึ้นอีกประการใด เรื่องเกิดขึ้นอย่างไรอาตมาก็เล่าไปอย่างนั้น ตอนไหนจำไม่ได้ หรือไม่แน่ใจก็ไม่เล่า เพราะเกรงว่าอาจไม่เป็นจริง จึงเล่าแต่เท่าที่จำได้เท่านั้น

ข้าพเจ้า

การที่พระคุณท่านนะเป็นผู้ทรงศีล มีสมณศักดิ์ถึงพระราชาคณะชั้นราชและได้อยู่ในบรรพชิตเพศมาตั้งแต่เป็นสามเณร ย่อมเป็นที่เคารพสักการะ และเชื่อถือได้อย่างแน่นอนแล้ว กระผมไม่มีข้อสงสัยในคำบอกเล่าของพระคุณท่านแต่อย่างใดเลย เพียงแต่ใคร่จะเรียนถามรายละเอียดเกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิดของพระคุณท่านบางประการ เมื่อพระคุณท่านยังอยู่ในภพของนายเล็ง และเมื่ออยู่ในชาตินี้ภพนี้ เท่านั้น

เจ้าคุณ

ดีเหมือนกัน การซักถามของคุณจะได้เป็นเครื่องช่วยฟื้นความจำของอาตมา เพราะเท่าที่อาตมาเคยเล่าไปแล้ว ก็มักเล่าไปแต่ลำพังโดยตลอดเรื่อง อาจจะข้ามสิ่งน่าสังเกตบางประการไปเสียก็ได้

ข้าพเจ้า

การที่กระผมมีบางสิ่งบางอย่าง จะเรียนถามพระคุณท่านนั้น ก็เพราะไม่เคยอ่าน หรือเคยได้ยินในคำเล่าของพระคุณท่านที่ไหนเลย กระผมอยากเรียนถามว่า พระคุณท่านเชื่อในเรื่องวิญญาณอย่างไร คือ เชื่อว่าวิญญาณ หรือจิต คือสิ่งที่จุติปฏิสนธิใช่หรือไม่

เจ้าคุณ

อาตมาเชื่อเช่นนั้นเจริญพร คือ เมื่อตายวิญญาณก็ออกจากร่างไปเหมือนเรานอนหลับฝันไปฉะนั้น และไปปฏิสนธิในร่างที่เกิดใหม่โดยไม่รู้ตัว อาจจะเป็นเรือนร่างของอะไรก็ได้

ข้าพเจ้า

กระผมจะไม่เรียนถามพระคุณท่านดอกว่าวิญญาณ คืออะไร เพราะเรื่องนี้ได้มีผู้ไม่รู้และผู้อวดรู้ พยายามวิเคราะห์วิจัย และถกเถียงกันมานับเป็นร้อยๆ ปี จนกระทั่งเกิดผู้รู้มากเกินไปแล้วเลยไม่เชื่อว่ามนุษย์มีวิญญาณก็มี กระผมอยากจะเรียนถามพระคุณท่านว่า "ผู้รู้จริง" คือพระพุทธเจ้านั้นได้ตรัสสอนไว้อย่างไรบ้าง

เจ้าคุณ

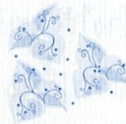
พระพุทธศาสนาได้สอนไว้ว่า **สงฺขารา ปจฺจยา วิญฺญาณํ**

คือสังขารเป็นปัจจัยให้เกิดวิญญาณ และ **วิญฺญาณ ปจฺจยา นามรูปํ** คือวิญญาณเป็นปัจจัยให้เกิดนามรูป ซึ่งแสดงว่าวิญญาณมีจริงและไปเกิดได้จริง พระพุทธเจ้าได้ทรงค้นพบแล้วว่ามนุษย์ต้องมีการเวียนว่ายตายเกิด และสิ่งที่มาเกิดไปเกิดนั้น คือ วิญญาณ ซึ่งเป็นธาตุรู้อย่างหนึ่งที่ไม่มีตัวตนจะให้ใครเอาไปวิเคราะห์วิจัยได้

ข้าพเจ้า

ตามเรื่องราวของพระคุณท่านในชาติก่อน เท่าที่กระผมได้ฟังแล้วมีอยู่ว่าเมื่อนายเล็งเจ็บหนักใกล้จะตายนั้น นางเหรียญ น้องสาวของนายเล็ง ได้คลอดบุตรแล้วปัญหาจึงมีอยู่ว่า การที่วิญญาณของนายเล็งไปเข้าร่างทารกที่เกิดใหม่ ซึ่งต้องมีวิญญาณของตนเองอยู่ก่อนแล้วนั้น เป็นเรื่องของวิญญาณซ้อนวิญญาณในร่างของทารกเพียงคนเดียว พระคุณท่านจะให้คำอธิบายในปัญหานี้ได้อย่างไรบ้างหรือไม่ ?

เจ้าคุณ

ข้อนี้อาตมาตอบไม่ได้ชัด เพราะตามความรู้สึกว่าตอนที่เข้าไปดูบุตรนางเหรียญนั้น นางเหรียญ เห็นนายเล็งและบอกว่าไปสู่ที่ต่างทางอื่นแล้วก็ไปสู่ที่ชอบเถิด อย่ามาวนเวียนอยู่เลย นายเล็งจึงออกมายืนนอกประตู และแอบดูบุตรนางเหรียญอีก แล้วก็

รู้สึกหน้ามืดหมดสติไป มารู้สึกตัวอีกทีก็เมื่อเป็นเด็กชายโชติ บุตรนางเหรียญแล้วเท่านั้น

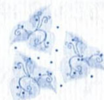
ข้าพเจ้า

ตามความเชื่อของกระผมนั้น วิญญาณจะอยู่ซ้อนในร่างเดียวกันไม่ได้ วิญญาณเก่าจะต้องออกเสียก่อนวิญญาณใหม่จึงจะเข้าแทนที่ และการที่จะเป็นเช่นนี้ได้ก็ด้วยความตาย แต่การตายของมนุษย์นั้นง่ายดายนัก เช่นเพียงตกใจก็ตายได้ กระผมจึงอยากขอสันนิษฐานว่า เมื่อวิญญาณของนายเล็งไปเข้าร่างทารกนั้น วิญญาณของทารกคงจะมีอันเป็นต้องจากร่างไป เพราะความตายด้วยเหตุใดเหตุหนึ่งอย่างว่าแล้ว

เจ้าคุณ

เรื่องราวตอนนั้นสับสนมาก อาตมาไม่อาจจะให้ความกระจ่างได้ จะเป็นวิญญาณของอาตมาเองกระมัง เมื่อนางเหรียญอุ้มท้องไปขึ้นธรรมบำเพ็ญภาวนา อาตมาคือ นายเล็งกำลังป่วยหนักจึงมักฝันไปเห็นแต่เรื่องราวของนางเหรียญตลอดเวลา

ข้าพเจ้า

ขณะที่นายเล็งกลับรู้สึกตัวเบาสบาย และหายจากโรคภัยไข้เจ็บจนสามารถลุกขึ้นไปทักทายปราศรัยกับญาติมิตรที่ไปเยี่ยม

นั้น พระคุณท่านทราบไหมว่านายเล็งได้ตายไปแล้วและสิ่งที่ออกไปจากร่างของนายเล็งก็คือ เจตภูตหรือวิญญาณของนายเล็ง

เจ้าคุณ

ในขณะนั้นอาตมารู้สึกเหมือนเราฝัน เข้าใจว่าตัวไปทั้งคน ส่วนร่างเดิมนั้นมีความสำคัญอย่างเครื่องแต่งตัวที่เราถอดวางไว้ หรืออย่างผ้าขี้ริ้วเท่านั้นเอง แต่เมื่อบรรดาผู้ที่มาเยี่ยมเยือน ต่างพากันเข้าไปดูนายเล็งนั้น ก็ทำให้อาตมาแปลกใจเหมือนกันว่าเขาเข้าไปดูกองเสื้อผ้าของอาตมาทำไม ในเมื่ออาตมาก็กำลังพยายามบอกให้เขาทราบว่า อาตมาไม่ได้เจ็บไข้แต่อย่างใด และยังได้เข้าไปถูกเนื้อต้องตัวเขา เพื่อให้พวกเขาหันมาดู และฟังอาตมาพูดแต่ไม่มีใครเห็น ไม่มีใครได้ยินหรือรู้สึกตัวว่าอาตมาได้ไปถูกเนื้อตัวเขาแต่อย่างใดเลย

ข้าพเจ้า

พระคุณท่านต้องเป็นเจตภูต หรือวิญญาณของนายเล็งที่ออกจากร่างแล้วจึงอยู่ในภาวะเช่นนั้น กระผมจึงใคร่จะเรียนถามว่าทำไมพระคุณท่านไม่เกิดสงสัยตนเองขึ้นมา ในบัดนั้นบ้างและพิจารณาดูว่า พระคุณท่านมีรูปกายให้เห็นได้เองอย่างใด หรือไม่

เจ้าคุณ

ก็อาตมารู้สึกเป็นตัวของตัวเองสมบูรณ์ จึงไม่มีสิ่งใดจะทำให้เกิดสงสัยจนถึงกับจะต้องดูตนเองให้แน่ใจอย่างนั้น ความจริงในภาวะของอาตมาที่เป็นเพียงจิตหรือวิญญาณ ดังที่คุณพูดมาแล้ว อาตมาก็ย่อมจะไม่มีทุกสิ่งทุกอย่างเป็นรูปธรรมอยู่ในขณะนั้น จนแม้ดวงตาที่จะดู ฉะนั้น ถึงอาตมาจะได้บังเอิญพิจารณาดูตนเองในตอนนั้น อาตมาก็คงเห็นทุกสิ่งทุกอย่างอยู่ในสภาพเดิมที่อาตมารู้สึกนั่นเอง

ข้าพเจ้า

ตามที่กระผมเข้าใจ วิญญาณก็เช่นเดียวกับพลังงานไม่มีตัวตน ไม่มีน้ำหนัก จึงไม่ต้องการที่อยู่และไม่มีอายุขัย จึงไม่รู้เวลาโมงยาม หรือวันเดือนปีที่ผ่านไป พระคุณท่านเมื่อเป็นวิญญาณก่อนไปเข้าร่างของบุตรนางเหรียญ ได้มีความรู้ในเรื่องนี้อย่างใดบ้าง?

เจ้าคุณ

อาตมาก็ไม่รู้สึก หรือไม่ได้สังเกตเลยว่า เมื่อใดเป็นเวลากลางวัน มีแสงแดดหรือแสงสว่าง และเมื่อใดเป็นเวลากลางคืน มีความมืด หรือมีแสงจากโคมไฟ สิ่งที่อาตมาเห็นนั้นเหมือนแสงสว่างในที่ร่ม คือสว่างพอดี ๆ และเป็นอยู่เช่นนั้นตลอดระยะเวลา

ที่อาตมายังไม่ได้เข้าร่างของทารก อาตมาจึงไม่ได้คิดถึง หรือเกิดความรู้สึกแต่อย่างใดเลย ว่ามันเป็นเวลากลางวัน หรือกลางคืน และเป็นเวลากี่โมงกี่ยาม ช้าหรือเร็วเท่านั้น

ข้าพเจ้า

ขอเรียนถามว่า การจะเคลื่อนไหวไปในที่ต่าง ๆ ของพระคุณท่านเมื่อเป็นวิญญาณนั้น ไปได้อย่างไร และใช้เวลาช้าเร็วเพียงใด

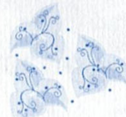
เจ้าคุณ

นึกจะไปที่ไหนก็ถึงที่นั่นทันที ไม่ว่าจะใกล้หรือไกลเท่าใด เช่น เมื่ออาตมาคิดจะไปเยี่ยมนางเหรียญซึ่งมีบ้านอยู่ห่างจากบ้านของนายเล็งประมาณห้าเส้น อาตมาก็รู้สึกตัวอยู่ที่นั่นแล้ว

ข้าพเจ้า

การเห็นสิ่งต่าง ๆ เมื่อพระคุณท่านเป็นวิญญาณนั้น เหมือนกับการเห็นด้วยตาของมนุษย์ หรือไม่ นั่นคือเห็นเฉพาะสิ่งที่ปรากฏอยู่ข้างหน้าและต้องไม่มีสิ่งอื่นปิดบัง ทั้งต้องอยู่ในระยะของสายตาที่จะเห็นได้อย่างคนธรรมดาเท่านั้น

เจ้าคุณ

การเห็นของอาตมาในขณะนั้นเหมือนเห็นจากที่สูงดังกับว่า อาตมาสูงหรือลอยอยู่เหนือศีรษะของผู้อื่น จะแลดูเมื่อใดก็เห็นได้รอบทุกด้านพร้อมกัน ไม่มีสิ่งใดปิดบังได้ และไม่มีเหตุที่ว่าเห็นชัดเพราะดูใกล้ หรือเห็นไม่ชัดเพราะดูไกลแต่อย่างใด เช่น เมื่อเห็นคนเดินมาแต่ไกลประมาณสักหนึ่งกิโลเมตร พอมองดูก็เห็นเหมือนใกล้ๆ ข้างหน้านั่นเอง จนเห็นได้ชัดกระทั่งว่าเสื้อผ้าที่เขาใส่นั้นเป็นผ้าเนื้อหยาบ หรือละเอียดอย่างไร และเห็นได้ถนัดชัดเจนทันทีทันใด

ข้าพเจ้า

เมื่อพระคุณท่านไปเกิดเป็นบุตรของนางเหรียญและยังอยู่ในวัยทารก ซึ่งถ้าเป็นเด็กธรรมดาก็เรียกว่ายังไม่เดียงสา หรือยังไม่รู้ความนั้น สำหรับพระคุณท่านในฐานะที่เป็นวิญญาณของนายเล็ง ซึ่งรอบรู้ความในวัยของผู้ใหญ่อยู่แล้ว พระคุณท่านได้สำแดงความนั้น ออกทางทารกได้อย่างไรบ้าง และเมื่อมีอายุได้สักเท่าไร?

เจ้าคุณ

รุ่งขึ้นวันหลังจากที่ได้ไปเยี่ยมนางเหรียญอยู่ไฟแล้วอาตมาก็สำนึกได้ว่าอาตมาคือนายเล็ง แต่จะสำแดงอาการบอกเล่าแก่ผู้อื่น ด้วยท่าทาง หรือวาจาประการใดก็ไม่ได้ทั้งสิ้น จึงได้แต่รู้สึก

อึดอัดใจเพราะไม่ทราบว่า ตัวมาตกอยู่ที่ไหน หน้าตาใครก็ไม่รู้จัก จะช่วยตัวเองก็ไม่ได้ พอเติบโตขึ้นขนาดหัวเราะได้ คว่ำได้เมื่อมีญาติพี่น้องมาหาก็จำได้ และพยายามแสดงความรู้จักและความยินดีที่เห็นเขา แต่กิริยาท่าทางที่แสดงออกไปนั้นก็เป็นไปแบบทารก คือ ดิ้นรนจะเข้าไปหาเขาหรือหัวเราะชอบใจเท่านั้น

ข้าพเจ้า

เมื่อพระคุณท่านเติบโตเป็นเด็กชายโชติ สมมติว่าอยู่ในวัยตั้งแต่ 7 ขวบ ถึง 12 ขวบ พระคุณท่านมีความรู้สึกนึกคิดเป็นผู้ใหญ่อย่างนายเล็ง หรือว่าอยู่ในวัยของเด็กธรรมดาทั่วไป คือ ดื้อซน หรือเกียจคร้านและชอบคบเพื่อนวัยรุ่นราวคราวเดียวกัน แล้วก็เที่ยววิ่งเล่นส่งเสียงและเฮฮา หรือทะเลาะชกต่อยกัน ตามประสาเด็กอยู่เสมอ

เจ้าคุณ

เมื่ออายุ 7-12 ขวบ การเล่นกันเพื่อนเด็กๆ ก็เล่นได้ แต่ชอบสมาคมกับผู้เฒ่าผู้แก่มากกว่า แม้เข้ามาบวชในพระศาสนานี้แล้ว ก็ชอบเข้าหาแต่ท่านที่มีอายุพรรษามากกว่าชอบสมาคมกับพระเถระผู้หลักผู้ใหญ่ หรือผู้เฒ่าผู้แก่ นิสัยดื้อซนก่อความรำคาญให้ใครไม่มี ไม่ชอบนิสัยเกเรเฮฮา ชอบสงบเสงี่ยมอย่าว่า

ถึงกะจะชกจะต่อยเลย แม้จะมีปากเสียงเถียงกับใครก็ไม่เอาด้วย เหตุที่อาตมาวางตัวอย่างนี้ จึงไม่มีใครก้ำเกิน มีแต่ผู้สงสารและเกรงอกเกรงใจตลอดมา

ข้าพเจ้า

กระผมทราบดีว่าพระคุณท่านมีกิจวัตรที่จะต้องทำเป็นประจำวันอยู่แล้วหลายประการ ยังต้องมาถูกรบกวนสอบถามถึงเรื่องราวการระลึกถึงชาติ ของพระคุณท่านอย่างไม่หยุดหย่อน ไม่ว่าพระคุณท่านจะไปที่ใด หรืออยู่ที่ใด ทั้งนี้ก็เพราะประชาชนมีความสนใจเป็นอันมาก ในความอัศจรรย์ของเรื่องที่บังเกิดแก่พระคุณท่านอันควรถือได้ว่าเป็นพรสวรรค์ หรือเป็นบุญบารมีที่พระคุณท่านได้สร้างสะสมมาตั้งแต่ชาติปางก่อน กระผมมารบกวนสัมภาษณ์พระคุณท่านในวันนี้ก็ด้วยวัตถุประสงค์ที่จะให้ได้ความรู้พิเศษนี้ไปประดับสติปัญญาของกระผม และผู้สนใจทั้งหลายโดยทั่วกัน

กระผมขอขอบพระคุณในความกรุณา ของพระคุณท่านเป็นอย่างยิ่งที่ได้สละเวลาตอบสัมภาษณ์ของกระผมอย่างแจ่มแจ้งในวันนี้ กระผมขอกราบลา

เจ้าคุณ

เจริญพร ขอความสุขสวัสดีจงมีแก่ท่าน

โอวาท พุทธนิมิต
เมื่อไปนมัสการสังเวชนียสถาน และปูชนียวัตถุ ในอินเดีย - เนปาล ตามความรู้สึกของข้าพเจ้า

เมื่อวันที่ 21 พ.ย. 2515 ข้าพเจ้าได้ไปนมัสการสังเวชนียสถานและปูชนียวัตถุต่างๆ ในประเทศอินเดียและเนปาล ร่วมกับคณะผ้าป่าสามัคคีธรรมจาริก 20 วันในระหว่างนั้นใครจะรู้สึกอย่างไรไม่ทราบ สำหรับข้าพเจ้าเองรู้สึกว่าตนเป็นหนี้บุญคุณของพระพุทธเจ้ามากมายเหลือเกิน จึงได้อธิษฐานในใจว่าไฉนหนอข้าพเจ้าจะได้ใช้หนี้พระพุทธองค์บ้าง ถึงจะยังไม่หมดไม่สิ้นก็พอผ่อนหนักเป็นเบา กำหนดจิตอธิษฐาน หาวิธีใช้หนี้พระคุณของพระพุทธองค์อยู่ตลอดเวลา และทุกอิริยาบทแต่ก็สุดวิสัยโดยประการทั้งปวงเพราะทรัพย์เราก็ไม่มี ความรู้และความดีเราก็ไม่มาก ยากที่จะเปลื้องหนี้พระพุทธองค์ได้จึงอัดอั้นตันใจมืดมนไปทั่วทิศใครๆ จึงดูเห็นเป็นเงียบๆ เหงาๆ แห้งๆ แล้งๆ ไม่ตื่นไม่เต้น ลิงๆ โลดๆ อย่างที่บางคนเขาเป็นกัน ดังนั้น บางคนคงคิดไปว่าข้าพเจ้าเป็นอะไรไปเสียแล้วถ้าไม่เกินก็คงจะขาดไปสักนิดแต่เดชะบุญอานุภาพพุทธฤทธิ์ เหมือนเสด็จโดยพุทธนิมิตมากระซิบว่า "นี่แน่ะลูก เจ้าอย่าวิตกหนักใจไปเลย เสียเวลาเปล่าๆ เจ้าอาจอยู่ทรัพย์ คือศรัทธา สติ ปัญญา คือความดีของเจ้ามีพร้อมแล้วขอแต่ให้เจ้าจงเป็น

สุปฏิปนฺโน ภควโต สาวกสงฺโฆ เป็นผู้ปฏิบัติดีสุดที่จะดีด้วยกาย วาจา ใจ โดยธรรม โดยวินัย โดยสัตถุศาสนาในที่ทุกสถานในกาลทุกเมื่อเถิด

จงเป็น **อุชุปฏิปนฺโน ภควโต สาวกสงฺโฆ** เป็นผู้ปฏิบัติตรงสุดที่จะตรงด้วยกาย วาจา ใจ ตรงธรรม ตรงวินัย ตรงมัคค์ ตรงผล ตรงสัตถุศาสนาเถิด

จงเป็น **ญายปฏิปนฺโน ภควโต สาวกสงฺโฆ** เป็นผู้ปฏิบัติเพื่อรู้กาย เวทนา จิตธรรม รู้สัตถุศาสนา รู้มัคค์ รู้ผลรู้ทำตนให้พ้นทุกข์เถิด

จงเป็น **สามีจิปฏิปนฺโน ภควโต สาวกสงฺโฆ** เป็นผู้ปฏิบัติสมควรด้วยกาย วาจา ใจเถิด สมควรด้วยธรรมด้วยวินัยเถิด สมควรด้วยสัตถุศาสนาเถิด สมควรได้มรรคได้ผลเถิด ปฏิบัติเป็นธรรมเถิด ปฏิบัติยุติธรรมเถิด ปฏิบัติชอบยิ่งเถิด ปฏิบัติเป็นเจ้าของไม่ทอดไม่ทิ้ง เอาจริงเอาจัง เอาเป็นเอาตาย จนกว่าจะได้จนกว่าจะถึงซึ่งที่สุดแห่งพรหมจรรย์เถิด นั่นแหละเจ้าก็

จะเป็นผู้ควรแก่สักการะที่เขานำมาบูชา

จะเป็นผู้ควรแก่ของที่เขาต้อนรับ

จะเป็นผู้ควรแก่ทักษิณาทาน

จะเป็นผู้ควรที่เขาจะกราบไหว้

จะเป็นผู้ควรแก่การเพาะพืชบุญได้ดี ไม่มีที่เปรียบ

นี่แน่ะ! เจ้าผู้น่าเอ็นดู **จิตฺตสฺมึ ปสนฺนมฺหิ อปฺปกา นามทกฺขิณา** เมื่อจิตเจ้าเลื่อมใสแล้ว เรื่องวัตถุนั้นไม่สำคัญ มีก็ได้ ไม่มีก็ได้

เจ้าผู้น่าสงสาร **ภิกฺขุวิสฺสาสมาปาทิ อปฺปตฺโต อาสวกฺขยา** แน่แน่ะอาสวะของเจ้ายังไม่สิ้นเพียงใด เจ้าจะนิ่งนอนใจไม่ได้นะ เพราะว่า ถ้าอาสวะสิ้นไปเมื่อไร หนี้สินเจ้าก็หมดสิ้นไปด้วย ฉะนั้นเจ้าจงทำตนให้พ้นทุกข์ในวัฏฏสงสาร โดยสังหารอาสวะให้หมด ตถาคตไม่ติดใจและไม่เรียกร้องอะไรอีกแล้ว

เจ้าจงดูคนทำนาปลายปี มีคติคล้ายชีวิตเจ้า ถ้าเขามัวชักช้า ก็จะไม่ได้เก็บไม่ได้เกี่ยวเขาต้องรีบลงข้าวเบา เจ้าก็จงเร่ง**อัปประมาท**เช่นกัน ถ้ามัวผลัดวันก็เสียผลของตนเอง เพราะชีวิตของเจ้าไว้ใจไม่ได้เลย ดูเอาเถอะเห็นไหม เผลอ ๆ ก็หมดวันเผลอ ๆ ก็หมดเดือน เผลอ ๆ ก็หมดปี มิใช่หมดไปแต่วันเดือนปี ชีวิตของเจ้านี้ก็หมดสิ้นไปด้วย ถ้าเจ้ามัวเพลินตามเขาที่มัวเมาประมาท เจ้าก็จะขาดจาก**อัตถะสาระ**ไปด้วย นั่นย่อมหมายถึงเจ้ากำลังพอกพูนหนี้สินในสังสารวัฏให้แก่ตัวเอง

อย่าเลย เจ้าจงหันมาทำตนให้พ้นทุกข์ดีกว่า จริงอยู่ในบางขณะเจ้ามีแก่ใจจะใช้หนี้ตถาคต ด้วยปรหิตประโยชน์ แต่เจ้าอย่าลืมว่า การทำตนให้พ้นทุกข์นั่นแหละ เป็นการเปลื้องหนี้ ตถาคตและเป็นปรหิต ประโยชน์ไปในตัวด้วยคือ เขาจะได้เจ้าเป็นตัวอย่างเขาจะครองชีวิตอย่างเจ้า เจ้าจงเปลื้องหนี้ตถาคตด้วยการให้แบบให้อย่างเถิด

ข้าแต่พระองค์ผู้ทรงไว้ซึ่งพระบริสุทธิคุณ พระปัญญาคุณ และพระมหากรุณาธิคุณ ข้าพระองค์ขอน้อมเกล้ารับและปฏิบัติตามพระพุทธโอวาทของพระพุทธองค์ ตั้งแต่บัดนี้ไปพระเจ้าข้า จนกว่าจะถึงอาสวักขัยเป็นที่สุด พระเจ้าข้าสาธุ

ข้าพระองค์ขอถวายบังคมพระองค์ผู้ล้นพ้นด้วยพระคุณ ดังนี้พระเจ้าข้า

นโมน้อมนมัสการ จิตชื่นบานต่อภควา
ผู้เลิศล้ำในโลกา ทรงพระภาคเป็นอันงาม
เป็นอรหัตตัดกิเลส สมุทเฉทขาดจากกาม
ไกลจากตัณหาสาม โลกธรรมแปดประการ
เป็นสัมมาสัมพุทธะ ได้ตรัสพระโพธิญาณ
ล่วงรู้ทุกข์กันดาร เหตุเกิดทุกข์เป็นธรรมดา
รู้ทางปฏิบัติ ข้อจะตัดซึ่งทุกขา
ดับชาติแลชรา พ้นมรณาถึงนิพพาน
อหํ อันว่าข้า เจตนานมัสการ
พุทโธผู้เบิกบาน ผู้ตื่นแล้วพ้นจากภัย
รู้รอบคุณแลโทษ สั่งสอนโปรดสัตว์เวไนย์
คนเราพึงเข้าใจ พระคุณท่านล้ำโลกาฯ

สาธุ พระเจ้าข้า

พระราชสุทธาจารย์

12 ธันวาคม 2516

พญาจักรไตรภพพนาสูรย์

พล.ท.สมาน วีระไวทยะ ผู้บันทึกเรื่องราวอันน่าอัศจรรย์ ดังที่ท่านจะได้อ่านต่อไปนี้ เป็นผู้ที่ประพฤติ และปฏิบัติตนอยู่ในศีลธรรม ซึ่งเกือบจะพูดได้ว่าตลอดชีวิตของท่าน

ทั้งผู้เขียนมีโอกาส รู้จักท่านมาตั้งแต่ผู้เขียนยังเป็นหนุ่ม และขณะนั้นท่าน พล.ท.สมาน วีระไวทยะ ดูจะมียศเป็นร้อยเอกหรือพันตรีแล้ว แต่ตลอดระยะเวลาอันยาวนาน ที่ท่านกรุณาให้ความสนิทสนมต่อผู้เขียนซึ่ง เป็นผู้อ่อนอาวุโสกว่าท่านมากมายนั้น ผู้เขียนไม่เคยเห็นท่านกระทำตัวเปลี่ยนแปลงแต่อย่างใด แม้ท่านจะเป็นนายพลแล้วก็เช่นกัน ท่านยังทำตัวเสมอต้นเสมอปลายแก่ผู้ที่ได้รู้จักรัก นับถือท่านอย่างไรก็อย่างนั้น ทั้งนี้แสดงว่า ท่านไม่ยึดไม่ติดในโลกธรรม 8 แต่อย่างใด อีกประการหนึ่งที่ท่านได้ประพฤติปฏิบัติมา เป็นเวลานับหลายสิบปีก็คือ การสวดมนต์บูชาพระคุณรัตนตรัยและเจริญสมาธิทุกวันมิได้ขาด จนมีอำนาจจิตสามารถที่จะติดต่อกับเทพชั้นสูงเบื้องบนได้ทุกขณะ

และด้วยผลแห่งการปฏิบัติธรรมดังกล่าวท่าน พล.ท.สมาน วีระไวทยะ ได้ช่วยเหลือบุคคลที่มีความทุกข์ให้ผ่านพ้นอุปสรรคไปเป็นจำนวนที่ไม่สามารถจะจดจำได้ ท่านมีอำนาจจิตอันเป็นผลสืบเนื่องจากการปฏิบัติธรรมเช่นนี้มีน้อยท่านนัก อาทิ

พล.ร.ท.หลวงสุวิชาญแพทย์ รน. ซึ่งท่านผู้นี้มีความสามารถติดต่อกับท้าวมหาพรหมและเป็นผู้กระทำพิธีอัญเชิญท่านท้าวมหาพรหมประทับ ณ ตำหนักที่โรงแรมเอราวัณ เรื่องที่ท่านจะได้อ่านต่อไปนี้เป็นอีกเรื่องหนึ่งซึ่ง พล.ท.สมาน วีระไวทยะ ได้มีส่วนช่วยเหลือในการก่อสร้าง วัดวชิราลงกรณวรารามฯ ให้สำเร็จ ดังความปรารถนา โดยพระเดชพระคุณพระธรรมปัญญาจารย์ (ปัจจุบันเป็นสมเด็จพระมหาวีรวงศ์) ท่านเจ้าอาวาสวัดราชประดิษฐ์สถิตมหาสีมาราม เป็นผู้ขอร้องให้ช่วยเหลือคุณท้าวอินทร์ฯ พระพี่เลี้ยงขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ รัชกาลปัจจุบัน สมัยที่คุณท้าวอินทร์ฯไปบวชจำศีลภาวนาอยู่ในวัดวชิราลงกรณวรารามฯ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ดังท่านได้บันทึกไว้ดังนี้

อสูรเทพแห่งดงพญาไฟ

เรื่องนี้เกิดขึ้นเมื่อประมาณต้นเดือนธันวาคม พ.ศ. 2509 คือ ได้มีเหตุการณ์แปลกประหลาดลึกลับ เกี่ยวกับวิญญาณของอสูรเทพผู้ศักดิ์สิทธิ์องค์หนึ่งซึ่งมีหน้าที่ปกครองเขตแคว้นแดนดินแห่งดงพญาไฟ เป็นเจ้าเป็นใหญ่เหนือดวงวิญญาณ ทั้งปวงที่สิงสถิตย์อยู่ภายในดงดิบแห่งนั้น ทั้งมีอำนาจปกครองบรรดาสิงสาราสัตว์ทั้งสิ้น บรรดาที่อาศัยอยู่ภายในดงดิบดังกล่าว ตลอดเจ้าป่า

เจ้าเขาอีกทั้งเทพารักษ์ นางไม้ ผีป่า ผีโป่ง และสมิงพรายทั้งมวล แต่ใครเล่าจะรู้ถึงได้นอกจากจะสามารถติดต่อกันทางอำนาจจิตได้เท่านั้น จึงจะสามารถพูดจาติดต่อกันให้รู้เรื่องราวซึ่งกันและกันได้ และเหตุที่เกิดขึ้นซึ่งจะได้นำมาเล่าสู่กันฟังในครั้งนี้ก็เนื่องจากการที่มนุษย์กับเทพติดต่อกันไม่ได้ พูดจากันไม่รู้เรื่องอยู่เป็นเวลานาน จนกระทั่งวันหนึ่งข้าพเจ้าได้รับเชิญให้ไปรับฟังเรื่องราวต่างๆ ที่เป็นมาแล้วและได้รับการขอร้องให้ติดต่อกับสิ่งที่มองไม่เห็นด้วยตาเนื้อ เพื่อทราบความต้องการของวิญญาณศักดิ์สิทธิ์ และเพื่อแก้ปัญหาข้อขัดข้องตลอดจนอุปสรรคต่างๆ ที่เกิดขึ้นมาแล้วนั่นแหละจึงได้ทำให้เรื่องราวต่างๆที่เป็นความลึกลับเหล่านั้นอันทำให้ความลึกลับนั้นสิ้นสุดลงจนสามารถแก้ปัญหาต่างๆรวมทั้งสามารถแก้ไขอุปสรรคข้อขัดข้องทั้งปวงได้หมดสิ้น เป็นเหตุให้การดำเนินงานทุกอย่างกระทำไปได้โดยเรียบร้อยตลอดมาจนตราบเท่าทุกวันนี้ ซึ่งเรื่องราวต่างๆ ยังคงเป็นความลับแก่บุคคลทั่วไปอยู่ ต่อมาจนบัดนี้ แต่ต่อจากนี้เรื่องราวเหล่านั้น ก็จะไม่เป็นความลับอีกแล้ว หลังจากที่ท่านทั้งหลายได้อ่านเรื่องที่ข้าพเจ้าจะเล่าให้ฟังดังต่อไปนี้

ขอพบด่วน

ตอนบ่ายวันหนึ่งของเดือนธันวาคม ปี พ.ศ. 2509 มีทหารผู้หนึ่งได้ไปขอพบข้าพเจ้าที่สำนักงาน และได้แนะนำตนเองว่าเป็น

ศิษย์ของ พระคุณเจ้าพระเทพเมธากร (ขณะนี้เป็นสมเด็จพระมหาวีรวงศ์) ท่านเจ้าอาวาส วัดราชประดิษฐ์สถิตมหาสีมาราม อันเป็นที่เคารพนับถืออย่างสูงของข้าพเจ้า บุคคลผู้นั้นได้แจ้งแก่ข้าพเจ้าว่าท่านเจ้าคุณให้มาเชิญข้าพเจ้าไปพบกับท่านที่วัดให้ได้วันนี้ตอนเลิกงานแล้ว เพราะท่านมีเรื่องสำคัญจะขอปรึกษาด้วย ครั้นข้าพเจ้าสอบถามว่าท่านเจ้าคุณต้องการพบข้าพเจ้าด้วยกิจอันใด ศิษย์ผู้นั้นของท่านตอบว่าไม่ทราบ เพราะท่านไม่ได้แจ้งเรื่องที่ต้องการมาพบกับข้าพเจ้าด้วยหากแต่ได้กำชับว่า ขอให้ข้าพเจ้าปลีกเวลาไปพบท่านให้ได้ด้วย มีเรื่องค่อนข้างด่วนจะต้องปรึกษากับข้าพเจ้าโดยเฉพาะ ส่วนรายละเอียดอื่นๆ นั้น ท่านไม่ได้บอกอะไรมาเลย เสร็จแล้วนายทหารผู้นั้นก็ลาข้าพเจ้าไป

ตอนเลิกงานแล้วข้าพเจ้า จึงได้รีบไปพบท่านเจ้าคุณเทพเมธากร ตามที่ท่านสั่งมา เมื่อข้าพเจ้าไปถึงพบว่าท่านกำลังคอยข้าพเจ้าอยู่ ครั้นทักทายปราศรัยกันตามธรรมเนียมแล้ว ข้าพเจ้าจึงกราบเรียนถามท่านว่า ใต้เท้าต้องการพบกระผมด่วนภายในวันนี้นั้น ใต้เท้ามีกิจธุระสิ่งใดจะให้กระผมทำบ้าง ถ้าไม่เหลือบ่ากว่าแรงแล้ว กระผมยินดีทุกเมื่อ ท่านเจ้าคุณตอบว่า มีซิ! อาตมามีเรื่องเร่งด่วนที่จะต้องขอร้องและขอรับความช่วยเหลือจากเสธ. (เสธ.เป็นคำย่อที่ใช้เรียกนายทหารผู้ทำหน้าที่ฝ่ายเสนาธิการ) ซึ่งอาตมาแน่ใจว่าเสธ.คงจะต้องทำได้ เพื่อจะได้รู้เรื่องกันเสียที เพราะ

รู้สึกว่ามันมีอะไรยุ่งๆ กันอยู่และงานต่างๆ ที่กระทำไปก็มีอุปสรรค ติดๆ ขัดๆ อยู่บ่อยๆ มานานแล้วไม่ทราบว่าเพราะเหตุใด ทั้งนี้ อาตมาเข้าใจว่าคงจะเป็นด้วยอำนาจของอะไรบางอย่างที่เรามองไม่เห็น คอยขัดขวางทางปฏิบัติดำเนินการจึงมักจะทำให้งานต่างๆ ที่กระทำไปต้องประสบอุปสรรคชะงักงันอยู่เสมอมา ไม่ใคร่จะราบรื่นสมความมุ่งหมาย หรือไม่บรรลุผลสำเร็จไปได้สักทีค้างคากันมานานแล้ว และเรื่องที่พูดนี้ก็คือเรื่องการสร้างวัดวชิราลงกรณวรา-รามฯ ที่อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ตามที่เสธ.ก็ทราบเรื่องดีอยู่แล้ว

เรื่องการสร้างวัดวชิราลงกรณวรารามฯ นี้ได้เคยมีพระผู้เชี่ยวชาญ ทางสมาธิตรวจดูแล้ว **(ท่านสะอาด วัดปทุมคงคา)** บอกกับอาตมาว่า ที่นั่นมีวิญญาณสิ่งศักดิ์สิทธิ์สิงสถิตย์คุ้มครองสถานที่อยู่เขาเป็นวิญญาณที่ทรงฤทธิ์อำนาจมาก ถ้ามีอะไรขัดข้องก็ควรบอกกล่าวกับวิญญาณดวงนั้นขอให้เขาช่วยและเซ่นไหว้บวงสรวงก็ไม่มีอะไรมาก **เพียงข้าวหม้อ แกงไก่หม้อ กล้วยน้ำว้า 1 หวี ก็พอแล้ว ทุกอย่างก็จะเรียบร้อยไม่มีปัญหาอะไร**

และนี่ก็ได้ให้คนที่เขาทำงานอยู่ที่นั่นจัดทำเซ่นบวงสรวงบูชาของไปแล้วแต่ก็ยังมีอุปสรรคอยู่อีก จึงอยากจะขอให้เสธ.ช่วยอีกสักที ดูทีหรือว่ายังมีอะไรที่ไม่ถูกต้องหรือขาดตกบกพร่องอยู่บ้าง เขายังต้องการให้ทำอย่างไร เสธ.ช่วยตรวจสอบ หรือติดต่อ

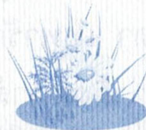
สอบถามดูให้แน่นอนอีกสักที เพื่อให้กิจการทุกอย่างเรียบร้อยสำเร็จลุล่วงไปด้วย ฉะนั้นจึงได้เชิญเสธ. มาในวันนี้

นอกจากนี้ ท่านเจ้าคุณยังเล่าเสริมต่อไปอีกว่า นอกจากเรื่องที่อาตมาเล่าให้เสธ.ฟังแล้วยังมีอีกหลายเรื่องแต่ที่นับว่าแปลกและสำคัญก็คือ คุณท้าวอินทร์ฯ ท่านไปบวชชีจำศีลภาวนาอยู่ที่วัดนั้นได้ประมาณ 1 ปีเศษแล้ว ท่านได้ปฏิบัติอย่างเคร่งครัดอยู่ตลอดเวลา และโดยที่ท่านผู้นี้เป็นคนหูตึงมาก (เข้าขั้นหนวก) อยู่แล้วใครๆ พูดอะไรท่านจึงมักจะไม่ใคร่ได้ยินต้องพูดกันดังๆ จึงจะได้ยินแต่ก็น่าประหลาดอยู่ตรงที่ว่า พอตกกลางคืน ตั้งแต่ 22.00 น. เป็นต้นไป ทุกคืนท่านจะได้ยินเสียงคนพูดดังอื้ออึงไปหมด เสียงนั้นเป็นเสียงทุ้มๆ ใหญ่ๆ ห้าวๆ มีกังวานดังมาก ดูเหมือนจะดังลงมาจากท้องฟ้า แสดงว่าผู้พูดเป็นคนรูปร่างใหญ่โตเหลือเกิน เสียงที่พูดดังอ้าวอึงอยู่ในหู และลั่นเข้าในหัวสมอง แต่เสียอยู่อย่างเดียวที่ฟังไม่รู้เรื่องเอาเลยว่าพูดอะไรต้องการอะไร หรือจะบอกอย่างไร

เสียงที่พูดนี้จะดังอยู่เสมอ ในขณะที่นั่งทำสมาธิก็ดี หรือทุกครั้งที่ตื่นนอนและอยู่ในที่เงียบๆ แต่ผู้เดียวโดยเฉพาะในตอนดึกๆ ตั้งแต่ 22.00 น. ล่วงแล้วไปจนถึงสว่างและจนบัดนี้ เสียงพูดดังอ้าวๆ อยู่ในหัวก็ยังมีอยู่ แต่ก็ยังคงฟังไม่รู้เรื่องอยู่นั่นเองจึงไม่รู้ว่าใครพูดและพูดว่าอย่างไร อีกประการหนึ่ง คุณท้าวอินทร์ฯ

ท่านก็อยากทราบเรื่องนี้มากเพราะท่านสงสัยมานานแล้วพออาตมาเรียนท่านว่ามีคนพอจะทำพอให้รู้เรื่องอยู่บ้างแต่เจ้าตัวเขาจะยอมทำ หรือไม่จะต้องถามเขาดูก่อนท่านก็เกิดสนใจ อยากรู้จักตัวขึ้นมาทันที อาตมาจึงบอกชื่อ เสธ.ไป

ท่านได้ถามอาตมาว่าจะไปพบกับเสธ.ได้ที่ไหน อาตมาจึงเรียนท่านว่าเสธ.ทำงานอยู่ที่กองบัญชาการทหารสูงสุด กระทรวงกลาโหม ไปถามใครๆ ก็ได้เขารู้จักเสธ.ทั้งนั้น ท่านบอกกับอาตมาว่า ท่านจะได้ตามหาเสธ. ที่ทำงานนี่แหละ ทำให้อาตมาร้อนใจรีบตามเสธ.มาพบเพื่อจะบอกและปรึกษาเรื่องนี้กับเสธ. ดูว่าเราพอจะมีทางติดต่อกับเขาได้หรือไม่ และต้องการทราบว่าที่เขามาตะโกนอยู่ในหูของท้าวอินทร์ฯ ทุกวันๆ นั้น เขาต้องการอะไรและจะให้เราทำอย่างไร จึงสามารถสนองความต้องการของเขาได้ แต่ถ้าอาตมาจะนิ่งนอนใจไม่เอาธุระเสีย ผู้ใหญ่อาจตำหนิเอาได้ว่าได้ขอร้องแล้วกลับทำเฉยไม่สนใจอะไรเลย ฉะนั้นขอให้เสธ.ช่วยจัดการให้ด้วย

ข้าพเจ้า : ถ้าเป็นความประสงค์เพื่อการพระพุทธศาสนาของพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้ว กระผมก็ยินดีช่วยคือ จะลองติดต่อและตรวจดูตามที่ใต้เท้าต้องการ ด้วยการใช้สมาธิตาม

ที่ได้เคยกระทำมาก็ปรากฏว่า ได้พบพญายักษ์ตนหนึ่งทรงเครื่องสีเหลืองอร่าม แม้ว่าจะดูหน้าตาดุร้ายเพราะเป็นยักษ์จริง แต่รู้สึกว่าท่าทางใจดี มีการต้อนรับโอภาปราศรัยด้วยความยิ้มแย้ม เมื่อทักทายทำความรู้จักกันแล้ว ข้าพเจ้าจึงกราบเรียนให้ท่านเจ้าคุณทราบตามที่ข้าพเจ้าได้ไปพบมา

สนทนากับพญายักษ์

ต่อไปนี้เป็นการสนทนาโต้ตอบกันระหว่างท่านเจ้าคุณกับพญายักษ์และข้าพเจ้าเป็นสถานีสื่อกลาง (RELEY STATION) ถ่ายทอดคำตอบของพญายักษ์และบางทีข้าพเจ้าก็เป็นคนถามพญายักษ์เองบ้าง ขอให้ท่านโปรดติดตามและสังเกตเอาเอง

ข้าพเจ้า : อยากทราบว่าท่านคือใคร ท่านชื่ออะไร และอยู่ที่ไหนมีหน้าที่ทำอะไรบ้างหรือเปล่า หรืออยู่เฉยๆ

พญายักษ์ : เราคือ **พญายักษ์จักรไตรภพพนาสูรย์** เป็นกุมภัณฑ์เทพอยู่ในดงพญาไฟ มีหน้าที่ปกครองรุกขเทวดา พฤกษเทวดา เทพารักษ์ ดวงวิญญาณผีโป่ง ผีป่าทั้งหลาย ตลอดจนบรรดาสิงสาราสัตว์ทั้งปวงที่อยู่ในป่าดงดิบนี้ นอกจากนี้เรายังมีหน้าที่ช่วยดูแลคุ้มครองรักษาศาสนาของพระพุทธองค์มิให้ใครมาเหยียบย่ำทำลายและคอยช่วยเหลือแก่บรรดาผู้ที่ปรารถนาจะสร้างสิ่งบำรุงพระพุทธศาสนา ไม่ใช่ว่าเราอยู่เฉยๆ โดยไม่ได้ทำอะไรตามที่ท่านถามมา

ข้าพเจ้า : ถ้าเช่นนั้น การที่พวกเราไปสร้างวัดวชิราลงกรณวรารามฯ ขึ้นในที่ของท่านนั้น ท่านจะพอใจหรือไม่ ถ้าท่านพอใจ ท่านช่วยขจัดอุปสรรคและข้อขัดข้องต่างๆ ที่มีอยู่และเกิดขึ้นอย่างมากมายได้บ้างหรือไม่ และท่านต้องการให้พวกเราทำอะไรให้แก่ท่านบ้างอย่างไร

พญายักษ์ : พวกท่านมาสร้างวัดลงไว้ในที่ดินอันเป็นอาณาบริเวณซึ่งอยู่ในความปกครองของเรานั้น เราเองก็พอใจมาก แต่เรารู้สึกเสียใจอยู่หน่อยหนึ่งว่า ตอนที่จะไปลงมือสร้างวัดป่านี้ไม่ได้บอกกล่าวให้เรารู้บ้างเลย พอคิดจะทำอะไรกันก็ลงมือทำทันที ถ้าจะพูดกันตามทางที่ถูกที่ควรนั้น เมื่อจะทำอะไรในที่ของใครก็ควรที่จะได้บอกกล่าว หรือแจ้งเรื่องราวให้เจ้าที่เจ้าถิ่นเขารู้เสียก่อน เป็นการขออนุญาตได้บอกกล่าว หรือแจ้งเรื่องราวให้เจ้าถิ่นเขารู้เสียก่อน เป็นการขออนุญาตตามธรรมเนียมประเพณี ไม่ใช่นึกจะทำอะไรก็ทำตามชอบใจอย่างนี้ เพราะเท่ากับเป็นการถืออำนาจตามพลการตนเองของพวกมนุษย์ ที่ไม่นับถือเทพยาดาฟ้าดินกันเสียเลย คือถ้าจะว่ากันอย่างตรงไปตรงมาแล้วก็เท่ากับเป็นการกระทำโดยไม่เกรงอกเกรงใจใครทั้งสิ้น ดูเหมือนกับเป็นที่ซึ่งไม่มีเจ้าของ ไม่มีใครปกครองดูแล โดยเฉพาะพื้นที่ในป่าดงดิบเช่นนี้ ต้องระมัดระวังกันให้มากก่อนที่จะทำการลงไป ควรจะได้ขออนุญาตกันเสียก่อน แต่นี่ไม่มีเลย สำหรับตัวเราเองนั้น

ไม่ขัดขวางอะไร แต่บริวารของเราที่มีอยู่มากมาย เขาไม่พอใจเพราะการไปใช้ที่สร้างวัดนั้นทำให้เขาอยู่ไม่ได้ ต้องพากันหลบหนีกันกระจัด พลัดพรากแตกกระเจิดกระเจิง อลหม่านกันไปหมดคุมกันไม่ได้ เท่ากับก่อความเดือดร้อนให้แก่พวกวิญญาณต่างๆ เป็นอันมาก เขาจึงพากันขัดขวาง เป็นเหตุให้เกิดอุปสรรคและความขัดข้องต่างๆ ขึ้นบ่อยๆ เราเองก็ไม่อาจจัดการ ทั้งนี้ก็เพราะพวกท่านทำไม่ถูก อันตัวเรานั้นเป็นผู้มีศีลมีสัจจะและรักษาความยุติธรรมอยู่ เมื่อพวกท่านทำไม่ถูก เราเองก็ช่วยไม่ได้ ก็ต้องว่ากันไปตามเป็นธรรม ใครผิดก็ต้องว่าผิด ใครถูกก็ต้องว่าไปตามที่ถูกที่ควร แม้ท่านจะได้จัดเครื่องสังเวยให้ มีข้าวหม้อ แกงหม้อและผลไม้ (กล้วยน้ำว้า) ให้แล้วก็ตาม แต่ก็เป็นเพียงช่วยให้ความสะดวกชั่วคราวเท่านั้น ครั้นแล้วก็เกิดมีอุปสรรคขึ้นมาอีก นี่ดีแต่ว่าจัดเครื่องสังเวยมาให้ ถ้าไม่จัดเสียเลยจะยุ่งยากมากกว่านี้หลายเท่า เราเองก็อยากช่วย และได้พยายามบอกกับแม่ชีผู้ใหญ่ซึ่งอยู่ที่นั่นมาเป็นเวลานานถึง 1 ปีแล้ว แต่แม่ชีผู้ใหญ่นั้นก็ฟังไม่รู้เรื่องเอาเสียเลยไม่ว่าจะพูดอย่างไร มาวันนี้เรารู้สึกดีใจที่มีคนซึ่งสามารถติดต่อเป็นสื่อกลางให้พูดกันรู้เรื่องได้ จะได้พูดจาให้เป็นที่รู้เรื่องและเข้า ใจกันเสียที ตามที่ท่านขอให้เราช่วยนั้นเรายินดีจะช่วยท่านอย่างเต็มที่เต็มอำนาจของเราเพื่อขจัดอุปสรรคและข้อขัดข้องทั้งหลายให้หมดสิ้นจะได้ตั้งหน้าสร้างวัดนี้กันให้เสร็จสมความมุ่งหมายเสียที ซึ่งจะทำให้ทุกฝ่ายสบายใจ และมี

ความชื่นชมยินดีในการกุศลร่วมกันไว้ในพระพุทธศาสนาสิ่งที่เราต้องการให้ทำนั้นคือ ขอให้สร้างรูปเราขึ้นไว้กับสร้างศาลาเทพารักษ์ หรือเทวดาลัยสำหรับประดิษฐานรูปเราเพื่อเอาไว้ให้เป็นที่คร้ามเกรงแก่บรรดาดวงวิญญาณที่จะมาขัดขวางรังควานการทำงานสร้างวัดของพวกท่าน เมื่อมีวิญญาณใดๆ จะมาทำให้เกิดอุปสรรคขึ้น ครั้นพอเห็นรูปเราเข้าก็จะกลัวเกรงไม่กล้าก่อเหตุหรือทำความยุ่งยากให้เกิดขึ้นอีกต่อไป เท่ากับมีตัวเราคอยเฝ้าดูด้วยตลอดเวลา จะได้ไม่มีผู้ใดกล้ามารบกวน

ข้าพเจ้า : ถ้าท่านท้าวมีความปรารถนาดีเช่นนี้ก็คิดว่าคงจะไม่ขัดข้องและจะได้นำไปเรียนให้ผู้ใหญ่ทราบ เพื่อปฏิบัติตามคำแนะนำของท่านต่อไป แต่ใคร่ขอทราบว่าการสร้างพระพุทธรูปของท่านและตำหนักหรือเทวดาลัยนั้น ความประสงค์ของท่านสร้างที่ตรงไหน มีรูปร่างลักษณะอย่างไร จึงจะตรงตามความประสงค์ของท่าน

พญายักษ์ : สำหรับรูปตัวแทนเรานั้น เพื่อความสะดวกให้ทำแบบยักษ์วัดโพธิ์ หรือวัดแจ้ง หรือวัดพระแก้วก็ได้ แต่ขอให้เป็นรูปนั่งบนแท่น แต่งสีเหลืองแสดงถึงความเป็นผู้ทรงศีล ท่านั่งนั้น นั่งในท่าขาขวาวางราบบนแท่น ส่วนขาข้างซ้ายห้อยลงตามธรรมดา ตรงหน้ารูปเราให้สร้างแท่นสำหรับตั้งเครื่องบูชาไว้ด้วย ส่วนสถานที่สำหรับสร้างตำหนักนั้นให้สร้างตรงใต้

ต้นไม้ใหญ่ริมถนน ใกล้สามแยกทางไปโบสถ์ในบริเวณเชิงเขา (ในที่ใกล้ๆ กับที่ตั้งพลับพลาพักร้อนชั่วคราวตรีมุขซึ่งถวายพระเจ้าอยู่หัวกับเจ้าฟ้าชาย เมื่อคราวไปทำพิธีวางศิลาฤกษ์สร้างพระอุโบสถ) ที่ตรงนั้น แม้จะเป็นหลุมเป็นบ่ออยู่บ้างก็ให้ปรับพื้นให้เรียบเสียก่อน

ข้าพเจ้า : กระผมยังไม่เคยไปเห็นสถานที่นี้มาก่อนเลย ส่วนท่านเจ้าคุณเคยไปมาแล้ว คงทราบได้ดีว่าสถานที่ตามที่พญายักษ์ได้กล่าวมานี้มีอยู่จริงหรือไม่ท่านเจ้าคุณยอมรับว่ามีจริง และน่าประหลาดมหัศจรรย์ใจมากที่ข้าพเจ้าซึ่งยังไม่เคยไปแต่กลับพูดสถานที่ได้ถูกต้องหมดทุกอย่าง ราวกับว่าได้ไปดูด้วยตาตนเอง และท่านได้ขอร้องให้เขียนภาพคร่าวๆ ให้พอเป็นสังเขป เพื่อแสดงความต้องการตามที่พญายักษ์จักรไตรภพพนาสูรย์ประสงค์ให้สร้างและจัดทำให้ ทั้งรูปของพญายักษ์เอง และแบบตำหนักที่ต้องการข้าพเจ้าจึงเรียนต่อท่านพญายักษ์ผู้ทรงศีล และผู้ปรารถนาดีต่อบวรพระพุทธศาสนาขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ท่านพญายักษ์ก็ดลใจให้ข้าพเจ้าเขียนภาพร่างอย่างคร่าวๆ พอได้แลเห็นรูปร่างต่างๆ ให้จนครบถ้วน ตามปกติข้าพเจ้าเขียนรูปไม่เก่ง และโดยนิสัยแล้วไม่ชอบการวาดเขียนเท่าใดนัก แต่ชอบดูมากกว่า มาคราวนี้กลับร่างวาดภาพได้อย่างประหลาดมาก เมื่อได้พูดจากันรู้เรื่องดีแล้วข้าพเจ้าก็อัญเชิญพญายักษ์กลับคืนสู่วิมานของท่านด้วยความขอบคุณในความกรุณาที่มาให้ความสว่างแก่มนุษย์ ก่อน

จะกลับ ท่านพญายักษ์ได้พูดว่า **"เราขอบใจท่านทั้งสองที่เชิญเรามาถามเรื่องราวและความต้องการที่เราอยากจะแจ้งให้พวกท่านทราบกันมานานแล้ว แต่ไม่มีหนทางที่จะติดต่อพูดจากันได้ แม้เราจะพยายามสักเท่าใดก็ไม่สำเร็จ นับเป็นเวลากว่าหนึ่งปีมาแล้วที่เราได้พยายามพูดกับแม่ชีเฒ่าผู้นั้น แต่ก็ไม่ได้ผล ไม่รู้เรื่องกันเรื่องทุกอย่างจึงยุ่งกันไปหมดดังที่เป็นมาและเป็นที่ทราบกันดีอยู่ทั่วไปแล้ว ต่อไปก็คงจะไม่มีอะไรยุ่งยากหรือเป็นอุปสรรคขัดข้องอีกและหลังจากที่ได้จัดสร้างทุกสิ่งทุกอย่างเสร็จเรียบร้อยตามที่เราแนะนำให้แล้ว จะได้เห็นอิทธิปาฏิหาริย์บางสิ่งบางอย่างเกิดขึ้นซึ่งทุกอย่างจะเป็นไปอย่างเหลือเชื่อ จะมีผู้มาจัดการสร้างวัดนี้ให้ ขอให้คอยดูกันต่อไปจะเห็นเองโดยที่เราไม่ต้องบอกให้ละเอียดในครั้งนี้ ก่อนที่จะจากกัน เราขอให้ช่วยบอกแม่ชีเฒ่าด้วยว่า ต่อไปนี้เราจะไม่ไปรบกวนอีกแล้ว เราขอลาไปก่อน ถ้ามีอะไรให้เราช่วยเหลืออีกขอให้บอก โดยการติดต่อกับเราทางท่านผู้นี้ได้ทุกเวลา เราขอลาไปก่อน ณ บัดนี้เสร็จสมหวังดังตั้งใจ"** หลังจากที่ได้ติดต่อกับท่านพญาจักรไตรภพพนาสูรย์แล้ว ต่อมาอีกประมาณ 15 วัน คุณท้าวอินทร์ฯ ก็ได้ไปพบกับข้าพเจ้า ณ ที่สำนักงาน เมื่อได้แนะนำตัวเองพอได้ทราบว่าใครเป็นใครกันแล้ว คุณท้าวอินทร์ ซึ่งไปกับน้องสาวของท่านก็ได้เริ่มเล่าเรื่องต่างๆ เกี่ยวกับความเป็นไปที่เกิดขึ้นทางวัดวชิราลงกรณวรารามฯ ตลอดมาตั้งแต่ต้นจนจบรวมทั้งเสียงตะโกนก้องอยู่ในหูทุกคืนเป็นเวลาตั้ง 1 ปีเศษมาแล้ว โดยที่ท่านเองก็ฟังไม่รู้เรื่องว่าเสียงนั้นพูดว่าอะไร ตลอดจนเรื่อง

ที่มีโจรเข้าปล้นกุฏิที่ท่านอยู่และใช้อาวุธตีศีรษะท่านจนสลบไป โดยเข้าใจว่าท่านเก็บเงินค่าสร้างวัดไว้มากจากการที่ได้รับพระราชทานจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและเจ้าฟ้าชาย หลังจากได้เสด็จไปทรงวางศิลาฤกษ์แล้ว ซึ่งตรงกับที่ข้าพเจ้าได้ฟังจากพระคุณเจ้าพระเทพเมธากร (สมเด็จพระมหาวีรวงศ์ในปัจจุบัน) และจากท่านพญาจักรไตรภพพนาสูรย์ เมื่อท่านได้เล่าเรื่องต่างๆ จบลงแล้วก็ได้แสดงความขอบใจต่อข้าพเจ้าที่ช่วยติดต่อกับดวงวิญญาณอันศักดิ์สิทธิ์จนทำให้ทราบเรื่องราวและความต้องการของท่านกุมภัณฑ์เทพองค์นั้นจากเจ้าคุณพระเทพเมธากรพร้อมกับรับปากว่าจะจัดการทุกอย่างให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยเพื่อสนองความต้องการของพญาจักรไตรภพพนาสูรย์ก่อนที่คุณท้าวอินทร์ฯ จะลาจากข้าพเจ้าไปท่านได้กล่าวว่า “ตั้งแต่ได้ทราบเรื่องจากท่านเจ้าคุณเทพฯ และรับปากจะสร้างเทวาลัยและพระรูปท่านพญาจักรไตรภพพนาสูรย์แล้วเป็นต้นมา เสียงตะโกนก้องอยู่ในหูทุกวันเป็นเวลา 1 ปี ก็เงียบหายไป ไม่ได้ยินอีกเลยจนบัดนี้ เข้าใจว่าทุกอย่างคงจะเรียบร้อย” ต่อจากนั้นก็ได้มีการจัดสร้างพระตำหนัก (เทวาลัย) หรืออาจเรียกว่าศาลก็ได้ขึ้นตรงสถานที่ซึ่งท่านพญาจักรไตรภพพนาสูรย์ได้ระบุไว้และได้มีการหล่อพระรูปด้วยโลหะขนาดเล็กไปประดิษฐานไว้ยังมีปรากฏให้เห็นอยู่ในขณะนี้ ผลที่ปรากฏต่อมาก็คือ หลังจากการก่อสร้างพระตำหนักและหล่อพระรูปไปประดิษฐานไว้แล้ว อุปสรรคความขัดข้องต่างๆ ที่เคยเกิดขึ้นเนืองๆ ก็หมดสิ้นไปไม่มีอะไรติดขัดอีกเลย ไม่ว่าจะเป็นเรื่องใดๆ และที่

นับว่าแปลกประหลาดมากก็คือ ต่อจากนั้นมาสักเล็กน้อย ทางกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติและสำนักงานสลากกินแบ่งก็รับเป็นผู้ดำเนินการจัดสร้างวัดวชิราลงกรณวรารามฯ ต่อมาตั้งแต่บัดนั้นจนสำเร็จเรียบร้อยโดยปราศจากอุปสรรคความขัดข้องใดๆ สมดังคำพยากรณ์ของท่านพญาจักรไตรภพพนาสูรย์ที่ได้พญากรณ์ไว้ว่า **“จะมีอิทธิปาฏิหาริย์เกิดขึ้นอย่างเหลือเชื่อและจะมีผู้มารับจัดการสร้างวัดนี้ให้”** ขณะนี้วัดวชิราลงกรณวรารามฯ หรือที่ประชาชนเรียกติดปากว่า **“วัดเจ้าฟ้าชาย”** สำเร็จบริบูรณ์ ซึ่งนับว่าเป็นพระอารามที่สวยงามและสง่าสมฐานะของสมญานามที่ว่าเป็นวัดเจ้าฟ้าชายหรือวัดวชิราลงกรณวรารามฯ แห่งสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอฯ เจ้าฟ้ารัชทายาทแห่งราชวงศ์จักรี อันรุ่งเรืองสดใสที่เคารพบูชาของพสกนิกรชาวไทย

ต่อมาประมาณเดือนกรกฎาคม 2539 ได้มีผู้ลอบโจรกรรมองค์พญาจักรไตรภพพนาสูรย์ไป ท่านพระครูโสภณวชิรคุณ (สวาสดิ์ กมโล) ได้จัดสร้างองค์พญาจักรไตรภพพนาสูรย์ขึ้นมาใหม่เป็นรูปปั้น พร้อมทั้งบูรณะศาลใหม่โดยการปูพื้นและผนังด้วยหินอ่อน เมื่อ มิถุนายน 2541

อุดมคติ - คติธรรม

จงรู้จักสร้างความสงบ ในท่ามกลางแห่งความวุ่นวาย
จงรู้จักสร้างความสบาย ในท่ามกลางแห่งความทุกข์
จงรู้จักสร้างความสุข ในท่ามกลางแห่งความไม่สบาย

จงเป็นคนบอดตาใส จงเป็นคนใบ้เจรจาสะดวก
จงเป็นคนหนวกหูเทพ

มีตาให้รู้จักดู มีหูให้รู้จักฟัง
ที่นี่ไม่วุ่นวาย ที่นี่ไม่ขัดข้อง

เมื่อเราสงบแล้ว อะไรมันจะวุ่นวาย
เมื่อเราสบายแล้ว อะไรมันจะเป็นทุกข์
เมื่อเราสุขแล้ว อะไรมันจะไม่สบาย

เมื่อเรารักษาความสงบไว้ได้แล้ว
ความวุ่นวายจะไม่มีทางเกิดขึ้นได้เลย
ผู้ที่มีวาจาอ่อนหวานฉลาดในการเจรจา

พบใครเล่าจะไม่รู้สึกเป็นกันเอง
คนจะกลายเป็นเทวดาเมื่อยามรัก
แต่จะกลายเป็นยักษ์เมื่อยามโกรธ

จะทำอะไร จงทำให้ดี สุดที่จะดี
จะพูดอะไร จงพูดให้ดี สุดที่จะดี
จะคิดอะไร จงคิดให้ดี สุดที่จะดี

เที่ยวเมืองนรก
บันทึกโดย นางบุญชู ศรีผ่อง
โรงเรียนวัดจุฬามณี

วันนั้นเป็นวันที่ 5 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2495 ข้าพเจ้าได้ไปทำกิจวัตรประจำวันของข้าพเจ้า คือเป็นครูน้อยประจำโรงเรียนประชาบาล ตำบลสามโก้ 4 (วัดมงคลธรรมนิมิตร) อำเภอวิเศษไชยชาญ จังหวัดอ่างทอง ตามปกติ แต่วันนั้นเป็นวันที่ข้าพเจ้ารู้สึกเกียจคร้านไม่มีกำลังใจที่จะสอนเด็กและประกอบความง่วงผิดปกติซึ่งข้าพเจ้าไม่ได้ไปอดนอนที่ไหนมา แต่เป็นเพราะเหตุใดไม่ทราบทำให้ข้าพเจ้าง่วงอยากหลับอยู่เสมอ ในวันนั้นเลยเป็นเหตุทำให้จิตใจของข้าพเจ้าไม่เป็นปกติ แต่ข้าพเจ้าก็ยอมทนสอนต่อไปจนหมดเวลา 15.15 น. ซึ่งเป็นเวลาเลิกทำการสอน

พอปล่อยเด็กกลับบ้านแล้ว ข้าพเจ้าก็เดินมาบ้านซึ่งห่างจากโรงเรียนประมาณ 3 เส้นเศษ ข้าพเจ้ามาถึงบ้านก็เริ่มผลัดเปลี่ยนเครื่องแต่งตัว และปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน คือ หุงข้าวกวาดบ้าน ถูบ้าน และอาบน้ำตนเองและบุตร เมื่อเสร็จงานบ้านแล้วข้าพเจ้าก็นำเสื่อมาปูและนอนเล่นกับบุตร 2 คน ในขณะนั้นเวลา 16.30 น. เศษ ต่อมาข้าพเจ้าหลับไปเมื่อไรข้าพเจ้าไม่ทราบ มารู้สึกตัวต่อเมื่อตัวข้าพเจ้าเองมายืนอยู่ใต้ร่มไม้ มีร่มมะพร้าว ขนุน

มองดูสวยงามมาก มะพร้าวและขนุนกำลังมีผลดก แต่ข้าพเจ้าก็ไม่ทราบว่าที่ที่ข้าพเจ้ายืนอยู่นี้เป็นที่ใด ข้าพเจ้ามองดูไปรอบๆ ตัวของข้าพเจ้าบังเอิญสายตาของข้าพเจ้า ก็มองไปพบถนนสายหนึ่งยาวเหยียดไปข้างหน้า ด้วยความอยากรู้ ข้าพเจ้ายกเท้าจะขึ้นเดินไปเที่ยวถนนสายนั้น

แต่ยังมิทันที่เท้าของข้าพเจ้าจะถูกกับถนน ข้าพเจ้าก็ต้องสะดุ้ง เพราะได้ยินเสียงพูด แต่เสียงดังเหลือเกินดังคล้ายตวาด เสียงนั้นดังมาจากทางหน้าของข้าพเจ้าว่า **อ้อ..! บุญชูเหมาะเลยมาเถิด นายให้มารับ ถึงเวลาแล้ว** ข้าพเจ้าได้ยินดังนั้นก็บอกเขาว่าไม่ไปหรอก พร้อมกับผละออกวิ่งหนีทันที แต่ชายทั้ง 4 คนมารับก็เดินตามและพูดว่า **ถึงเวลาแล้วไม่ไปไม่ได้** ข้าพเจ้าก็หันไปบอกเขาว่า **ลุงไปบอกกับนายเถิดว่า ฉันผลัดไปก่อน ฉันยังไม่ไปหรอก** แต่เขาก็ตอบมาอีกว่า **ผลัดกับข้าไม่ได้เอ็งต้องไปผลัดเอง** เมื่อหมดทางเลี่ยง ข้าพเจ้าจึงบอกว่า **ถ้าเช่นนั้นต้องคอยก่อน ฉันต้องไปบอกคนทางบ้านเสียก่อน เพราะที่มาเที่ยวนี้ไม่มีใครรู้** แล้วข้าพเจ้าก็เดินมาหน้าบ้าน และเดินข้ามรั้วบ้านขึ้นบันไดไป ก็พบว่าบนบ้านสว่างไปด้วยตะเกียงเจ้าพายุ และมีชาวบ้านมานั่งกันอยู่เต็มบ้าน พร้อมทั้งร้องไห้ ข้าพเจ้าขึ้นบันไดได้ก็ผละวิ่งจากตรงบันไดไปหาสามีของข้าพเจ้าซึ่งนั่งอยู่ข้างๆ หมอ ข้าพเจ้าเสียหลักสะดุดชายเสื่อล้มลงไป

เมื่อข้าพเจ้าลุกขึ้นมา ชาวบ้านใกล้เคียงที่มานั่งอยู่บนบ้านข้างๆ ข้าพเจ้านั้น ต่างพากันถอยหลังหนีไปรวมกันอยู่หน้าครัวกันหมด และต่างก็ซิงถามกันว่า **ครูฟื้นแล้วหรือ ครูไม่ตายหรือครูไม่ได้หลอกพวกฉันไม่ใช่หรือ** ข้าพเจ้าก็บอกพวกนั้นว่า **อย่ากลัวฉันเลยแต่ฉันอยากจะพูดอะไรด้วยสักหน่อย แล้วก็จะต้องไปเพราะเขามารับฉันแล้ว ฉันอยู่ไม่ได้ ฉันยังไม่อยากตาย ขอผลัดเขา เขาไม่ยอม เขาบอกให้ไปผลัดกับยมบาลเอง ฉันจึงจะต้องไปและฉันขอร้องด้วยทุกๆ คนว่า ขอให้เก็บศพฉันไว้ 3 วันก่อน ถ้าไม่กลับหมายความว่าเขาไม่ยอม จึงค่อยจัดการเผา**

พอดีได้ยินเสียงสุนัขหอนขึ้น และข้าพเจ้าได้ยินเสียงเรียกข้าพเจ้า ข้าพเจ้าจึงบอกว่า **โน่นเขาเร่งมาแล้วฉันไปละ ลาก่อนทุกๆ คน** นายเจ็กที่เป็นหมอแก่จึงเอาธูปเทียนมาให้ข้าพเจ้า และบอกว่า **พระอรหัง พระอรหัง** ตอนนี้ข้าพเจ้าเกือบจะหมดสติ แล้วรับคำพระอรหังได้ 2 ครั้ง ก็หมดสติวูบไป มารู้สึกตัวว่าตัวของข้าพเจ้าเองได้มาเดินอยู่บนถนนสายนั้นเสียแล้ว

ในระยะที่ข้าพเจ้าฟื้นและตายไปใหม่นี้คือฟื้นตอนประมาณ 22.00 น. และตายไปใหม่ประมาณ 22.06 น. ตลอดทางที่เดินไปนั้นข้าพเจ้าอยู่ตรงกลางมีคนขนาบข้าง 2 คน และอยู่หน้า 1 คน หลัง 1 คน เดินมาพักใหญ่ จึงมาพบโต๊ะตั้งอยู่ข้างทางเดิน มีอาหารหลายชนิดตั้งอยู่บนโต๊ะ มีเหล้า ข้าว หมู ไก่ ขนมจีนน้ำยา

และขนมอีกหลายชนิด คนทั้ง 4 ตรงเข้าไปที่โต๊ะและข้าพเจ้าว่า **บุญชูยังไม่ได้กินข้าวมากินเสียซิ** ข้าพเจ้าก็ตรงเข้าไปกินกับเขา เมื่ออิ่มแล้วก็ถามเขาว่า **ของๆ ใคร นี่เรามากินของๆ เขา เขาไม่ว่าเอาหรือ** คนที่มีท่าทีว่าจะเป็นหัวหน้า บอกข้าพเจ้าว่า ไม่มีใครว่าหรอก **เพราะเขาเซ่นผีไว้อีก 2 วัน ข้าจะกลับมาเอา** ข้าพเจ้าถามว่า **บ้านใครเล่า** เขาบอกว่า **โน่นยังไงเล่าบ้านนางหล่ำ หัวตะพาน เขาทำบุญต่ออายุไว้อีก 2 วัน เกิดข้าจะมาเอาตัวไป** ข้าพเจ้ามองตามมือ ก็เห็นบ้านหลังนี้อยู่ข้างๆ บ้าน บ้านหนึ่งมีลูกกรงสีเขียว

ต่อจากบ้านนางหล่ำมาอีกพักใหญ่ จึงพบขบวนคนยืนอยู่สองฟากถนน ต่างไชโยโห่ร้องรับข้าพเจ้าและร้องบอกกันว่า **พวกเรามีอีกคนแล้วโว้ย** ข้าพเจ้าบอกกับเขาว่า **ฉันไม่มาเป็นพวกแกหรอก** พวกนี้ส่วนมากไม่นุ่งผ้ากันเลย จากพวกนี้ไปก็ถึงสวนดอกไม้ใหญ่ ดอกนั้นสวยงามมาก เป็นทองคำทั้งดอก ใบเป็นสีเขียวเป็นมันเหมือนมรกต ข้าพเจ้าตรงเข้าเก็บบ้าง ก็ถูกห้ามไม่ให้เก็บ เขาบอกว่า ถ้ายังอยากจะกลับละก็อย่าไปเก็บ ถ้าเก็บแล้วเอ็งจะกลับไม่ได้ ข้าพเจ้าต้องเดินผ่านมาด้วยความเสียดาย

ต่อจากนี้ก็มีบ้านเล็กๆ เป็นแถว ข้าพเจ้ารู้สึกสงสัย เพราะน้อยบ้านนักที่จะมีคน 2 - 3 คน โดยมากบ้านละ 1 คน บางบ้านมีคนอยู่ใต้ถุนเต็มไปหมด ข้าพเจ้าถามก็ได้ความว่า ที่บางบ้านมี

คนอยู่มากบ้าง น้อยบ้าง เกี่ยวกับทำบุญของแต่ละบุคคล บางคนทำบุญไว้ดี ก็ได้อยู่บ้านสวยงาม บางคนร่วมกันทำบุญสร้างด้วยกัน ทำพร้อมกันไปอยู่บ้านเดียวกัน บางคนทำบุญแต่ก่อนที่จะทำว่าเขาเสียก่อน ทำโดยไม่ตั้งใจจะทำ ก็ไปอาศัยใต้ถุนเขาอยู่

ต่อจากบ้านที่มีเรียงรายไปอีกไกล เดินพักใหญ่ก็พบลานกว้างใหญ่ มีต้นไทรขนาด 20 คนโอบ มีแท่นหินและโต๊ะหินอยู่โคนต้นไทร มีชายคนหนึ่งดำ ผมหยิก ตาพอง รูปร่างใหญ่โตนั่งอยู่บนแท่นหินนั้น ชายทั้ง 4 คน และข้าพเจ้าเดินมาถึงตรงนี้ก็ถูกเรียกว่า **เฮ้ย พามาตรงนี้ซิ มาถามไถ่กันดูก่อน อีนี้ดื้อนัก เรียกไม่ค่อยจะมา** ข้าพเจ้าและชายทั้ง 4 จึงเดินเข้าไปหยุดตรงหน้าพอข้าพเจ้าเงยหน้าขึ้นดูก็รู้สึกดีใจว่ายมบาลคนนี้รูปร่างเหมือนนายเชย สิงหมี (สิงห์มี) ผู้ใหญ่บ้านที่ข้าพเจ้ารู้จักจึงถามว่า **อ้าวตาเชยมาเมื่อไหร่เล่า** แต่กลับถูกตวาดว่า **เชยๆ อะไร เอ็งรู้จักข้าตั้งแต่เมื่อไร** ทำให้ข้าพเจ้าเงียบเสียงทันที แต่ก็ยังนึกสงสัยว่า ยมบาลนี้ถ้าไม่ชื่อเชย ทำไมรูปร่างจึงเหมือนผู้ใหญ่เชยจริงๆ คล้ายกับจะเป็นลูกฝาแฝดทีเดียว แต่ยมบาลตัวใหญ่มาก ข้าพเจ้าจะพูดกับยมบาลต้องแหงนหน้าดู ข้าพเจ้ายืนอยู่ตรงหน้า คล้ายกับเอาลูกหนูไปยืนอยู่ตรงหน้าวัวตัวเขื่องๆ ทีเดียว

ต่อไปยมบาลถามข้าพเจ้าว่า **เอ็งทำไมดื้อนัก ข้าให้คนไปรับยังวิ่งหนี** ข้าพเจ้าตอบไปว่า **ฉันห่วงลูก เพราะลูกยังเล็กอยู่** คราวนี้ยมบาลสะดุ้งทันที ร้องว่า **อ้าวพวกมึงทำไมทำระยำอย่าง**

นี้เล่า ผิดตัวเสียแล้ว อีนั่นมันไม่มีลูกนี่หว่า เสร็จแล้วก็ไปพลิกบัญชีดู และบอกว่า **อีคนนั้นชื่อบุญชู จิตทอง บ้านต้นโพธิ์ หมู่ 1 จังหวัดสิงห์ ตายเวลาตี 1 ครึ่ง เป็นไข้ทับระดูตาย อีนี้ตายตั้งแต่ 5 โมงเย็น เป็นลมตาย ไม่ใช่ๆ ผิดตัวเอ็งจัดแจงเตรียมตัวไปเอาอีคนนั้นมา**

พอ 4 คนนั้นเตรียมตัวไป ยมบาลก็หันหน้ามาบอกข้าพเจ้าว่า **จะดูอะไรก็ดูเสีย ประเดี๋ยวจะให้เขาเอากลับไปส่ง** ข้าพเจ้าจึงเดินดู เห็นทนายศิริ สุขรัตน์ กำลังขึ้นต้นงิ้ว

ต้นงิ้วนี้น่ากลัวมาก คือสูง แหงนมองเห็นยอดลิบ ๆ หนามไม่ยาว แต่พอขึ้นไปหนามยาวออกเองได้แทงทะลุท้อง ทะลุออกมาตายอยู่กับหนาม เขาก็เอาคีมเหล็กจับตรงเอวดึงออกมาวางตรงโคนต้น เอาน้ำในโอ่งใหญ่มาราดแล้วก็กลับฟื้นขึ้นมาอีก จะเลี่ยงก็ไม่ได้เพราะใต้ต้นก็มีทหารถือหอกคอยแทง

ข้าพเจ้าเห็นหญิงคนหนึ่งขึ้นต้นงิ้ว ซึ่งข้าพเจ้ารู้จักชื่อม้วน จึงถามเขาว่า **เอ๊ะ ผู้หญิงก็ขึ้นต้นงิ้วด้วยหรือ** เขาบอกว่า **ทำไมเล่า มันนอกใจผัว ไปเป็นชู้กับตาหอม** ต่างขึ้นๆ ลงๆ อยู่เช่นนั้น

ข้าพเจ้ายังได้พบชายอีกคนหนึ่ง ซึ่งข้าพเจ้าเคยรู้จัก ชื่อนายเปลื่อง จินดารัต ถูกตัดนิ้วมือด้วนกุดหมด ถามได้ความว่าชอบยิงนกในวัดเสมอ บางคนก็เคยทุบหัวควาย ก็ถูกล่ามโซ่และถูกเชือดเนื้อ เสียงร้องอู้ๆ น่ากลัวมาก ข้าพเจ้ามองดูด้วยความหวาดเสียว

พอข้าพเจ้าเดินดูต่อไปอีกก็ได้ยินเสียงยมบาลบอกข้าพเจ้าว่า **หิวข้าวก็ไปกินซิ ของเราอยู่โน่น** ข้าพเจ้าจึงเดินไปดู เห็นโต๊ะใหญ่ตัวหนึ่ง มีของเกือบเต็ม มีขันใส่ข้าว ซึ่งข้าพเจ้าจำได้ว่า ขันลูกนี้ข้าพเจ้าเคยใส่ข้าวไปใส่บาตร ข้าวยังเต็มขัน และควันร้อนขึ้นฉุยอยู่ทั้งๆ ที่ขันลูกนี้ ข้าพเจ้าจำได้ว่าอยู่ที่บ้านของข้าพเจ้า หม้อแกง ถ้วย ชาม ถาด ที่ข้าพเจ้าได้พบที่นี้ ก็ยังอยู่ที่บ้านของข้าพเจ้าทั้งนั้น

นอกจากนี้ยังมีขวดตั้งโต๊ะ ข้าพเจ้าจึงถามเขาว่า **เอ๊ะ ของฉันทำไมจึงน้ำครึ่งขวดเท่านั้นเล่าและบางโต๊ะทำไมไม่มี** เขาบอกว่า **พวกเมืองมนุษย์นั้นเต็มทีมันไปทำบุญ มันเอาข้าวกับขนมไปทำเท่านั้น มันไม่เอาน้ำมาทำบุญ มันจึงต้องอดน้ำ** ข้าพเจ้าได้ถามถึงวิธีทำบุญด้วยน้ำ ก็ได้ความว่า **ให้เอาน้ำไปใส่ขวดหรือขันที่ตั้งอยู่หน้าพระสงฆ์ เมื่อใส่บาตรเสร็จแล้ว จึงกรวดน้ำแผ่กุศลต่อไปน้ำที่นำไปใส่ขวดหรือขันนี้แหละจึงจะได้กินน้ำ ถ้ามิฉะนั้นแล้วจะไม่ได้กินน้ำ** ข้าพเจ้าจึงบอกเขาว่า **ฉันได้กลับมา จะมาบอกพวกชาวบ้าน**

เมื่อข้าพเจ้าเดินออกมาตรงโต๊ะอาหาร ยมบาลก็โยนบัญชีมาให้ข้าพเจ้าดู ในบัญชีนั้นมีหนังสือตัวใหญ่ๆ แผ่นกระดาษใหญ่เท่ากับแผ่นกระดานดำที่สอนเด็ก ข้าพเจ้ามองดูมีชื่อคนมาก แต่ข้าพเจ้าพยายามจำคนที่ข้าพเจ้ารู้จัก ข้าพเจ้าจำได้มาดังนี้ คือ

1. บุญชู จิตทอง ตีหนึ่งครึ่ง ไข้ทับระดู
5 กุมภาพันธ์ 95
2. นางหล่ำ 7 กุมภาพันธ์ 95
3. นางฉาย บุญวงศ์ 4 มีนาคม 95
4. นายแม่น ทองสติ 4 กรกฎาคม 95
5. นายปลอด สีสิงห์ อีก 2 ปี (4 กุมภาพันธ์ 95)

ข้าพเจ้าจะขอเปิดดูอีก แต่เขาไม่ยอมให้เปิด เขาบอกว่า เอ็งหมดสิทธิ์ที่จะเปิดแล้ว **เอ็งเป็นคนใจบุญเปิดดูไม่ได้หรอก เดี๋ยวเที่ยวไปบอกเขาหมด เมื่อก่อนนี้ เป็นคนทำบัญชีให้ข้า ข้าคิดถึงเอ็ง อีก 5 ปี ข้าจะให้ไปรับเอ็ง เพราะเอ็งจะลำบากอีกมาก** ข้าพเจ้าบอกว่า อีก 5 ปี **ฉันไม่มาหรอก** ยมบาลหัวเราะแล้วพูดว่า **เอ็งอยากลำบากก็ตามใจเอ็ง แต่ถ้าเอ็งอยากสบาย เอ็งต้องบวชลูกให้ข้า ข้าก็ไม่ไปรับเอ็ง**

แต่ข้าจะให้คาถาเอ็งไว้ป้องกันตัวบทหนึ่ง เอ็งพยายามท่องอยู่เสมอ อันตรายและความลำบากจะลดน้อยลง คาถานี้เอ็งบอกให้ทั่วๆ ไปเถิด เอาบุญ **เพราะต่อๆ ไปในเมืองมนุษย์จะยุ่งกันใหญ่** เอ็งคอยจำนะ ข้าจะบอกให้แล้วเขาบอกว่า **ก่อนท่องตั้ง นะโม 3 จบเสียก่อนแล้วท่อง จะลงจากบ้านเรือน จะนอนท่องอยู่เสมอๆ จะคุ้มภัยเอ็งได้**

ปะโตเมตตัง ปะระชีวินัง สุขะโต จุติ

จิตะเมตตัง นิพพานัง สุขะโต จุติ

ข้าพเจ้าจำไว้เพื่อนำมายังมนุษย์โลกต่อไป และก็เป็นที่น่าแปลกว่า ข้าพเจ้าได้ฟังเพียงครั้งเดียวก็จำได้ และก็พอดีเขานำบุญชู จิตทอง มา บุญชูคนนี้ กับข้าพเจ้ารูปร่างเหมือนกันมาก ข้าพเจ้าได้ยินเสียงยมบาลดุบุญชูว่า **เอ็งนี้จะตายแล้วยังจะก่อเวรไปลักพุทราเขามากิน และผิดสำแดงพุทราจึงตาย** แล้วเขาก็สั่งตีบุญชู ข้าพเจ้ารู้สึกกลัวจริงๆ เพราะการทรมานต่างๆ ของขุมนรกนี้เป็นที่น่าหวาดเสียวมาก เมื่อบุญชูคนโน้น ถูกตีด้วยหวายแล้วยมบาลก็สั่งชายทั้ง 4 นำข้าพเจ้ามาส่ง

มาระหว่างทาง ชายคนหนึ่งซึ่งมีท่าทางคล้ายกับเป็นหัวหน้าได้เตือนข้าพเจ้าว่า **อย่าลืมนะ อีก 5 ปี เอ็งต้องบวชลูกให้พวกข้า** ข้าจะรับคำ แต่แล้วข้าพเจ้าก็ต้องผละเดินห่างออกจากแก เพราะเวลาแกพูด มีหนอนร่วงมาจากปาก จึงถามแกว่า **ลุงจ๋า ลุงชื่ออะไร ทำไมลุงจึงเป็นดังนี้** แกก็บอกว่า **ข้าชื่อเอื้อม คนดอนรัก** (คนในตำบลดอนรัก) **ไปถามดูเถิด มีคนรู้จัก ลูกข้าชื่อไอ้เจือ เมื่อก่อนข้าเลี้ยงช้างได้เงินค่าหญ้าเดือนละตำลึง เงินเหลือข้าก็ซื้อเหล้ากิน ผลแห่งการกินเหล้านี่แหละหนอนจึงกินปากข้า**

พอมาถึงบ้าน ข้าพเจ้าเข้าบ้านไม่ได้ เพราะล้อมไปด้วยสายสิญจน์และซัดข้าวสารไว้ จนกระทั่งลุงเอื้อมแกจับข้าพเจ้าเหวี่ยงโครมขึ้นมาบนบ้าน ทำให้บ้านไหวยวบ คนหนีกันหมด เหลือแต่ลูกสาวของข้าพเจ้า อายุได้ 4 ปี นั่งอยู่และถามข้าพเจ้าว่า **แม่**

ไม่ตายหรือ พอบอกว่า **ไม่ตายหรอก** จึงเรียกคนขึ้นมาบนบ้าน ข้าพเจ้ารู้สึกใจหาย เพราะตอนที่ฟื้นมานี้เป็นเวลา 08.05 น.เศษ และต่อโลงเสร็จเรียบร้อยแล้ว พวกชาวบ้าน และพระขอร้องให้ข้าพเจ้าเล่าให้ฟัง และข้าพเจ้าได้ถามถึงลุงเอื้อมก็ได้ความว่า เป็นพี่ชายนายทัน ผู้ใหญ่บ้าน และตายไปประมาณ 30 ปีแล้ว ผู้มีชื่ออยู่ในบัญชี ข้าพเจ้านำมาเล่าให้ชาวบ้านและพระฟังจนหมด

และต่อมาเมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ นางหล่ำตาย วันที่ 4 มีนาคม นายฉายตาย วันที่ 4 กรกฎาคม นายแม่นตาย ต่อมาคนสุดท้าย นายปลอด สีสิงห์ กำหนด 2 ปี พอครบพอดีก็ตาย แต่ก่อนตายแกไปเที่ยวขุดละลายหัวคันนาที่แกเคยรุกเขา มาคืนเจ้าของหมด

และต่อมาชายคนหนึ่งทางห้วยคันแหลม (ตำบลห้วยคันแหลม) ได้สั่งลูกหลานไว้หลังจากข้าพเจ้าฟื้นมาแล้วว่า **กูตายไปละก็ มึงเอาขวานใส่โลงไปให้กูด้วย กูจะเอาขวานไปโค่นต้นงิ้ว** พอตาย ลูกหลานก็เอาขวานใส่ไปให้จริงๆ ต่อมาแกกลับมาเข้าทรงเด็กๆ ให้ไปขุดขวานขึ้น แกบอกว่า **ไม่ไหวละ มันเอาขวานทุบหัวเสียอีกด้วยซี แทนที่จะเอาขวานไปโค่นต้นงิ้ว** ในที่สุดพวกต้องไปขุดเอาขวานขึ้น

เที่ยวเมืองนรก ของบุญชู จบลงเพียงนี้

